

HAJDÚ-BIHARI

NAPLÓ

XLII. ÉVFOLYAM
3. SZÁM

ÁRA: 2,20 FORINT

1985. I. 5.
SZOMBAT

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

A munkásörtség eleget tesz feladatának

Állománygyűlés Debrecenben

A munkásörtség megyei törzsének és a közvetlen al egységeinek az állománygyűlésére került sor január 4-én Debrecenben, a Mezőgazdasági Gépgyártó Vállalat nagytermében. A gyűlésen részt vett Nagy György, az országos parancsnok első helyettese, dr. Postás Sándor, a Debrecen városi pártbizottság első titkára, valamint a társ fegyveres erők és a hazánkban ideiglenesen állomásozó szovjet déli hadseregcsapat képviselői.

Nagy György (középen) fogadja Mészáros Tibor jelentését, a kép bal oldalán Garai Sándor

Garai Sándor megyei parancsnok jónak minősítette az elmúlt évben végzett munkát. Idézett a Politikai Bizottság tavalyi értékeléséből, amely szerint a munkásörtség betölti hivatását, sokat tesz a párt politikájának népszerűsítéséért. Garai Sándor ezt követően ismertette az ez évi teendőket, majd röviden megemlékezett hazánk felszabadulásának negyvenedik évfordulójáról és a XIII. kongresszus előkészületeiről.

szakasz, kiváló szakasznak bizonyult az ellátó szakasz, a szállító szakasz első raja pedig a kiváló raj elnyerésére bizonyult érdemesnek. Berényi József, Czeplédi Ábrus, Dán Antal, Juhász János és Vékony Ferenc kiváló parancsnok címet kaptak, tizenegyen a Kiváló Munkásör kítüntetést vehették át. Huszonöt éves szolgálat után Apró János, Fűzes Miklós, László Gábor és Nagy László kapott Szolgálati érdeméremet, húsz év után heten, tizennyolc év után tizenegyen, tíz év után pedig tizenhárom

Több nyereségre számított a DEÁSZ

Munkában a nyomdagép

Erőpróba lesz 1985

A Debreceni Általános és Szolgáltatóipari Szövetkezet a megyeszékhely legnagyobb szövetkezetei közé tartozik. A több mint hétszáz tagot foglalkoztató DEÁSZ tevékenysége sokrétű: áruteremelő és szolgáltató ágazatuk egyaránt van. Profiljukba tartozik a cipőjavítás, a cipőkészítés, a munkaruhagyártás, de van méretes ortopedéműhelyük és hálózati szolgáltatórészlegük is.

Az elmúlt esztendőben nem volt könnyű dolguk a szövetkezet tagjainak, mert már az év első negyedében látszott, nem képesek majd olyan eredménnyel zárni az évet, mint azt eltervezték. Összességében véve — ma már tudjuk — nem értek el rossz eredményeket, de a tervezett nyereséget nem termelték meg. Az összterme-

tek a Magyarországon használatos mezőéri ruháknak, amelyekből az AGROKER-ek tekintélyes mennyiséget rendeltek.

A DEÁSZ kommunális üzeme tavaly 13,5 millió termelést produkált. A fegyvertár és a csatornatisztítás talán a legeredményesebb tevékenységük: 1,7 millió nyereséget tudtak elszámolni. S mindezt annak ellenére, hogy jórészt 1980-as árakkal kell dolgozniuk. A cipőjavítás még 1983-ban veszteséges volt, s ez a veszteség mindaddig tovább nőtt, míg 1984. június 1-től 22 százalékos áremelésre nem volt lehetőségük. Ezt követően már minimális eredményt tudtak elkönyvelni. Az örömmük nem tartott sokáig, mert október elsejétől 30

Új létesítménnyel gazdagodott Debrecen kulturális élete

Átadták az Alfa filmszínházat

Január 4-én délután 2 órakor ünnepélyes keretek között adták át a Tócskerten a Margit téri Általános Iskola épületében Debrecen tizenegyedik filmszínházat.

Pakurár Miklós, a tócskerti általános iskola igazgatója köszöntötte a megjelenteket, köztük Borbély Miklóst, a Debrecen városi Tanács elnökhelyettesét, dr. Szekeres Antalt, a megyei tanács művelődési osztályának vezetőjét és Hanesch Lászlót, a Hajdú-Bihar megyei Moziüzemi Vállalat igazgatóját.

A köszöntő szavak elhangzása után dr. Bényei Miklós, a Debrecen városi pártbizottság titkára mondott beszédet és adta át az intézményt. Méltatta a megyei moziüzemi vállalat gazdag művészeti és köz- művelődési tevékenységét. A differenciált filmforgalmazás különböző formáival jelentős szerepet tölt be a vállalat a vizuális kultúra terjesztésében. Az utóbbi időben is tovább fejlődött a mozihálózat, s ennek eredményeképpen alakították ki 1 millió 600 ezer forintos vállalati és 600 ezer forintos tanács beruházzal az új filmszínházat, amely jelenleg Debrecen második lakótelepi mozija, s egyben technikailag a legjobban felszerelt és esztétikusan kivitelezett filmszínház. Az Alfa filmszínház hasonlóan az újkerti Delta mozihoz, kettős funkciót tölt be. Déllelőtként az iskola

Az ünnepség résztvevői a Lady Chatterley szeretője című filmet tekintették meg a megnyitó után. Este 6 órakor pedig megtartották a moziban az első műsor szerinti előadást. A tíz Oscar-díjat kapott Aranyoskám című színes amerikai filmvígjátékot vetítették.

Az Alfa filmszínház nézőterén kilencvennégyen foglalhatnak helyet, a kivitelezés munkáit a moziüzemi vállalat Universal brigádja végezte, a legmodernebb technikai felszerelést biztosították. A mozi átadásával lényegében véve a tócskerti általános iskola hasonló funkciót tölt be a lakótelep életében, mint az Újkerti Általános Művelődési Központ. Az iskolában a közelmúltban megnyílt a könyvtár, most pedig a lakótelepek nagy öröme a mozi is rendelkezésükre áll. A felnőttek részére hétfőtől péntekig naponta 6 órakor kezdődnek az előadások, szombaton pedig fél 6-kor, vasárnap két előadást tartanak, az első fél 4, a második fél 6-kor kezdődik.

Ortopédcipőket javítanak a Végkedvő Mihály utcán levő műhelyben (Fotó: Nagy Gábor)

Dr. Bényei Miklós adta át Debrecen második lakótelepi moziját

Iskolák és kórházak környékén tilos az italmérés

Az alkoholforgalmazás korlátozására vonatkozó jogszabály maradéktalan betartását a jövőben fokozottabban ellenőrzik a kereskedelmi felügyelőségek, mert vizsgálódásaik során gyakorta tapasztalják: sok helyütt nem tartják be az alkoholorosztási tilalmat. Nem jöllehet az erre vonatkozó belkereskedelmi minisztériumi rendelet immár több mint hatéves.

A jogszabályi tilalom azt hivatott elősegíteni, hogy megszűnjék az italozás a munkahelyen. Ezért a száznál több dolgozót foglalkoztató üzemek környékén — a bejáratnál számított 200 méteren belül — nem szabad italtoltot, bort, kocsmat, poharazót és termelői borkimérés nyitni. A minisztérium felhívja a figyelmet, hogy ez nemcsak a termelő üzemek, gyárak környékére vonatkozik, hanem például az egészségügyi intézményekre és az iskolákra is, 200 méteres körzetben itt is tilos az italmérés.

Mint ismeretes, reggel 9 óra előtt a vendéglátóhelyeken nem árusítható szeszes ital, kivéve a nemzetközi idegenforgalom szempontjából fontos helyeket, ahol a vendéglátó vállalatok kaphatnak erre engedélyt. A minisztérium szülségesnek tartja, hogy az engedélyt kiadó szakigazgatási szervek a korábbiaknál alaposabban mérleljék, hogy valóban indokoltak-e az idegenforgalmi érdekek a kora reggeli italmérés. Az engedélyt nem indokolt megadni például az alacsonyabb osztályba sorolt vendéglátóhelyeken, ahová főként a munkába indulók térnek be, nem pedig a bel- és külföldi turisták. (MTI)

12-144
AR 4,
APJA
32 —
5 órákor
NAPTÁR
ezelőtt, 1785 ja-
fett Jakob Grimm
fró és irodalom-
elm testvérével
n német filológiai
mője.
volt. A két
együtt jelentette
népmese-gyűlte-
ter und Haus-
—15), valamint az
német irodalom
arabját. A nagy-
műtemény kiadá-
svéreket a népi
glial programot
gl romantikusok
Bár a mesék
egformálása Ja-
testvére műve
ek megállapított
műtemény darab-
ntosságukkal is
elsősorban nyelv-
témájú munkái
edik a Német
emet nyelv törté-
ezde öccsével a
szerkesztését,
32. kötete 1961-
lágot. Fontosabb
833-ban publikált
MOK
péntek
művészek kiáll-
Művelődési Köz-
reben napon-
január 31-ig.
Imkedvő fel-
térésre kerül:
ólatok: Ruhák
pietus: Vízvezé-
ni terem.
i január 21-
ság kéri a lot-
ne feleltek
összegyűjtött
amelyek sor-
négy szám-
at január 19-
30 Budapest-
be. Kéri,
gazdálkószelvé-
a is írják fel-
müket. (MTI)
ANYOK
MÉNYBŐL.
an már a
yi II. Kong-
lőszövetkezet
y-exportjá-
elmúlt 10—
3500—4000
sitettek nyu-
TÁS. Az
Mezőgaz-
ködés tag-
s, beruhá-
rtó üzemet
építeni a
skai Terme-
mintegy 40
beruházás-
busok egy
Vállalat ve-
részét pe-
kel szándé-
teni, így a
mint 100
ységé nő-
7-én, 8 órakor
zei. A léte-
sítvesztélyes!
s betegemet.
megnyitottam
ómet: Ren-
törtök 18
ollainé, Dr.
1985. január
Kákóczy u. 21.
n. Dr. Balogh
szakorvos.
Debrecen.
4 — Felelős
16 forint —

Egy hét a világpolitikában

VASÁRNAP: Az indiai választásokon óriási, négyötödös többséget szerzett a Kongresszus Párt — Amerikai sajtójelentések szerint az USA nem hajlandó a moratóriumra az ürfegyverkezésben

HÉTFŐ: Andrej Gromiko és George Shultz nyilatkozata az egyik legnagyobb japán lapban, az Aszahi Simbunban — Harok az iraki-iráni fronton — Elhunyt Chan Sy kambodzsai miniszterelnök

KEDD: Tüntetések a palesztin ellenállási mozgalom 20. évfordulóján — Radzsiv Gandhi és átszervezett új kormányának tagjai letették a hivatali esküt — Bulgária és Egyiptom felújította diplomáciai kapcsolatát

SZERDA: Decemberre összehívják a Kubi Kommunista Párt kongresszusát — Az amerikai kormány feloldott néhány korlátozást a személyi számítógépek szocialista országokba irányuló exportjában — Lemondott William Clark amerikai belügyminiszter

CSÜTÖRTÖK: A Reagan-Nakaszone találkozó a két ország közti gazdasági ellentét megvitátásán túl a kelet-nyugati viszony elemzésére is alkalmat adott — Arafat Huszejn királynál járt a PFSZ ammani ülése után — Vietnam egyhónapos tüzszünetet javasol Kinának a holdjévi alkalmából

PÉNTEK: Az SZKP politikai bizottsága jóváhagyta a Gromiko által Genfben képviselő szovjet álláspontot — Indiai kormánybizottság alakult a szikh probléma megoldására — Andreotti olasz külügyminiszter, tárgyalása Ammanban — Honduras kilátásba helyezte a nicaraguai ellenforradalmároknak nyújtott támogatás megszüntetését

A HÉT 3 KÉRDÉSE

Mit vár a világ a genfi Gromiko-Shultz találkozótól?

Aligha túlzás azt állítani, hogy rég várt a világ ekkora várakozással egy diplomáciai eseményt, mint most az amerikai-szovjet külügyminiszteri találkozót. Általánosságban azt lehet kiszűrni a temérdek előzetes megnyilatkozásból, tárgyalásból, hogy legfeljebb igen óvatos derültségnak van helye, semmiképp sem várható nyomobani és széles körű megévezés. Az optimisták is azt mondják, hogy egy hosszúnak ígérkező tárgyalássorozat elindítása várható inkább.

Ugyanakkor az újévi üzenetek, állásfoglalások többségében mind a kelet-nyugati párbeszéd folytatását sürgetik, különösen pedig a szovjet-amerikai tárgyalásokat, akár csúcs szinten is. Feltűnő, hogy főleg nyugati államférfiak beszéltek sokat egy csúcstalálkozóról. (A polgári lapok egyikében-másikában pedig fölvetik, nem kínál-

na-e éppen 1985 májusának nagy, történelmi évfordulója alkalmat egy újabb „találkozáshoz az Elbánál”). Eszre lehet venni a nyugati propagandának egy nyilvánvalóan sugalmazott, előre kitervelt húrnál: azt bizonygatni, hogy „most már a Szovjetunió a sor”, azaz — amint ezt Reagan elnök Nakaszone japán kormányfővel volt tárgyalása után mondta — „az előrehaladáshoz” a Szovjetunióknak kell engedelményeket tennie. A nyugati sajtó szóhasználatára szerint a propagandájuk azt akarja elérni: „a Szovjetunió térfelén van a labda”.

Természetesen a nyugati táborban is nagyon sokan vannak, akik tisztán látják, hogy csak kölcsönös engedelmények alapján, csupán közös akarattal lehet elérni eredményt most Genfben is, utána pedig a több síkon is elképzelhető további tárgyalásokon.

Mozdult-e valami a Közel-Keleten?

Azok, akik néhány hónapja azt jósolták, hogy az amerikai elnökválasztás után az USA így vagy úgy, de kezdeményezően fog fellépni a Közel-Keleten, különösen nagy érdeklődéssel figyelik egyrészt Izraelt, másrészt az arab világot, azon belül pedig a Palesztinai Felszabadítási Szervezet magatartását, lépéseit.

Izraelt a gazdasági nehézségek folytán egy kormányválság árnyéka borul, s természetesen a „nemzeti egységkormány” esetleges széthullása azt is eredményezné, hogy lenne mire hivatkozni, miért is nem kapcsolódik be Tel Aviv bármilyen rendezési kísérletbe.

A PFSZ a héten Ammanban, a jordán fővárosban rendezte meg végrehajtó bizottságának ülését, ahol szó volt Huszejn király rendezési elképzeléseiről. Az ülés után Arafatot fogadta az uralkodó. Egyébként a jordán-palesztin közéletben láttnak itt és ott a palesztinok egy része tiltakozik az Arafat-politika ellen. Ez

történt Damaszkuszban is a palesztin ellenállás kezdetének huszadik évfordulója alkalmából rendezett felvonuláson.

A Wafa, a palesztin hírgyűjtő izraeli települések elleni El-Fatah-támadásokról adott hírt. Nyilván ez csak alkalmat szolgáltat az izraeli kormányknak arra, hogy tovább halogassa a dél-libanoni megszállt területek kiürítését. Az izraeli-libanoni tárgyalások meg is szakadtak. Pedig a bejrúti kormányknak szűksége lenne megőly csekély eredmények-re. Akár saját, meg nem szállt területein is: mert például a Bejrút-Szidon közti országutat még mindig nem sikerült megtisztítani és ellenőrzése alá vonnia a kormány hadseregének. Ott tovább tart drúzok és falangisták párharca. Az út birtoka nélkül világszintre nem érvényesülhet a Dél-Libanonban a bejrúti jordán-palesztin közéletben láttnak itt és ott a palesztinok egy része tiltakozik az Arafat-politika ellen. Ez

Jordánia izraeli megszállás alatt levő nyugati részén Hebronban a rendőrök száradn könnygázzal oszlatták szét a tüntető palesztinokat, akik a város egykori polgármestere tiszteletére vonultak fel. A politikus Ammanban merénylet áldozata lett

HAJDÚ-BIHARI NAPLO — 1985. JANUÁR 5.

Indiában elsőprő választási győzelmet aratott a Nemzeti Kongresszus Párt. A képen: Radzsiv Gandhi miniszterelnök, a párt vezetője látható hívei körében

Milyen gazdasági helyzetet jósolnak 1985-re a nyugati szakértők?

Ha a szilveszter az ölműködés és egyéb jósági formák napja, az újév kezdetét a gazdasági előrejelzések, a közvetlen jövő kutatásával foglalkozó közgazdászok nyilatkozatai jellemzik. Teljes föllendülést, új konjunkciótúrat senki sem mer és tud meghirdetni, de a nyugati polgári közgazdászok

vekedés jelei mutatkoznak. A kamatszint sem megy lejjebb, hanem a tőkeeknek jó hozamokat ígérve megint emelkedni kezd... Az infláció üteme a nyugati világban lelassulni látszik. Ugyanakkor azonban a válság egyik döntő eleme: a munkanélküliség, egyre súlyosabbá válik. Az előrejelzések

Az Egyesült Államokban tárgyalt Japán miniszterelnöke. A képen: Nakaszone Reagen amerikai elnökkel tanácskozik Los Angelesben (Fotók: AP — MTT — KS)

többsége azt mondja: jobb lesz 1985 eleje, mint volt 1984-é. Számosan bíznak még mindig az Egyesült Államok „recovery”-jában. Ez a bizalom jut kifejezésre abban is, hogy 1985 első napjaiban a dollár minden eddigi csúcserejét megdöntötte. Pedig a spekulánsok a múlt év végén megjéjték annak láttán, hogy az USA gazdasági eredményei bizonyos megtorpanást jeleztek. Most azonban újból mérsékelt nö-

sekben egységesen az olvasható, hogy 1985-ben csak növekedni fog a munkanélküliség szomorú hada a tőkés országokban. Nyugat-Európában az NSZK külkereskedelmét 1984 végén jó évet zárt, ezért Bonnban bizakodóbbak is, mint például Londonban vagy Párizsban. De például a Rajna partján sem számítanak a munkanélküliség enyhülésére.

Pály József

Tollhegyen

Politikai „szintézestökre” számít a nyugati propaganda, amikor az utóbbi időben elszaporodott kisebb-nagyobb merényletek, terrorrelekmények kapcsán előszeretettel ír az olaszországi vörös brigádokról vagy az NSZK-beli „vörös hadsereg frakciójáról”. A, olyan elnevezések sűrű emlegetése, amelyekben benne van a „vörös” jelző, azt szolgálja, hogy az oda nem figyelő egyszerű ember tudatában az rögzüljön: „nahát, ezek a vörösök!” Egyszer-mászor bebizonyosodott már, amit józan észsel mindig is ki lehetett következtetni: éppen azok az titkosszolgálatok állottak az ilyen gyanús akciók mögött, amelyek a terroristák elleni harcra mozgósítva lettek. „Kinak használt?” — az ókorból máig megmaradt bölcsesség alapján is ej lehetett jutni idáig. Ha az NSZK-ban amerikai katonai raktárakat próbálnak robbantgatni — tegyük hozzá, vajmi kevés eredménnyel! —, ha a brüsszeli NATO-ülés előtt a NATO-olajvezetékei gyújtják meg egyszerre több helyen (ráadásul a „harcoló kommunista sejték”, ezek a soha se látott, soha el nem kapott terrorista csoportok, amelyeknek valaki „kommunista” nevet adott érthető célok-ból...) — nos, alapos a gyanúnk, hogy itt „a tolvaj kiált tolvajt!” Szemfényvesztőn megtevésztés ez a javából. Persze, annyiszor ismétlődik, hogy a végén talán mégsem lesz annyi „szintézestö”, aki a, ilyen „bér-vörösöket” valóban vörösnek látja.

A Svéd Baloldali Párt-Kommunisták kongresszusa

A Svéd Baloldali Párt-Kommunisták 27. kongresszusa csütörtökön ismét Lars Wernert választotta meg a párt elnökévé. A párt új elnökségét pénteken választják meg.

A kongresszus második napjának középpontjában a párt legfontosabb kül- és belpolitikai feladataival foglalkozó kongresszusi dokumentum feletti vita állt. Carl Henrik, a pártelnökség ügyvezető bizottságának tagja a

pártvezetés nevében hangsúlyozta, hogy a békéért, az atomháború kitérésének megakadályozásáért vívott harc folytatása a legfontosabb feladat.

A nap egyik fontos eseménye volt a 275 küldött szolidaritási menete, amelyen a Palesztinai Felszabadítási Szervezet képviselői, valamint salvadori és dél-afrikai szabadságharcosok is részt vettek.

Elhunyt dr. Takács István

(1928-1984)

Az év utolsó előtti napján tragikus hirtelenséggel elhunyt dr. Takács István, a Debreceni Orvostudományi Egyetem Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikájának professzora.

Harminc évet dolgozott a Szülészeti Klinikán, 1970-től mint docens, 1976-tól pedig egyetemi tanár. Nevéhez a gyógyító munkán kívül (sok ezer műtétet végzett és szülést vezetett, számtalan beteget kezelt rendeléseinek) sokrétű szervező, oktató és tudományos tevékenység fűződik.

Fontos szerepe volt az ország első nőgyógyászati endokrin osztályának megszervezésében, valamint a női meddőség korszerű vizsgálati és kezelési feltételeinek megteremtésében Debrecenben. Az orvostanhallgatók több nemzedéke hallgatta előadásait, látogatta gyakorlatait, speciálkollégiumait. Sokan indultak a nőgyógyászati szakorvosi pályájukon útmutatásai szerint.

Tudományos munkája sokrétű volt. Elsősorban a nőgyógyászati endokrinológia, a változás korának, életana, a termékenység és meddőség kérdései foglalkoztatták. Nagyszámú tudományos közleményein kívül két monográfia, valamint hazai és külföldi kongresszusokon tartott előadások jelezték aktivitását. Tudományos munkája alapján 1968-ban kandidátus, 1983-ban az orvostudományok doktora lett. Társadalmi tevékenységét is, mint életét általában, a fáradhatatlan tenni akarás jellemezte. Szakszervezeti és pártfeladatokat végzett, az Orvosegyetem Tudományos Bizottságának titkára volt és a Debreceni Akadémiai Bizottság gerontológiai szakosztályának vezetője.

Emlékét a Debreceni Orvostudományi Egyetem, a Női Klinikum és a magyar nőorvos társadalom kegyelettel megőrzi.

Temetése január 9-én 13 órakor lesz a Köztemető kolumbáriumánál. I. sz. ravatalozó terméből polgári szertartással.

Amerigo Tot temetése

Munkásságának, életművének tisztelői, művésztársai, barátai és hozzátartozói kísérték utolsó útjára pénteken a Farkasréti temetőben Amerigo Tot szobrászművészt, az egyetemes és a magyar képzőművészet kiemelkedő egyéniségét. A Magyar Népköztársaság babérszörnyével ékesített Zászlórendje, a Béke és Barátság Erdemrend és több magas művészeti elismerés birtokosát. A 76. évében Rómában elhunyt világhírű magyar származású művész — Fehérvárcsurgó szülőföldjén — végül akarata szerint helyezték hazai földben örök nyugalomra. Temetésén megjelent társadalmi, kulturális életünk számos neves személyisége is.

Az egyházi gyászszertartást követően Amerigo Tot ravatalozójánál Dreicin József művelődési minisztériumi állam-

titkár búcsúzott az elhunytól a Művelődési Minisztérium képviseletében, a magyar kulturális élet nevében.

A művésztársak képviseletében Varga Imre Kossuth-díjas szobrászművész emlékezett az elhunytára.

A beszédek után a gyászolók a Fővárosi Tanács által adományozott díszhírből, a Béke és Barátság Erdemrend és több magas művészeti elismerés birtokosát. A 76. évében Rómában elhunyt világhírű magyar származású művész — Fehérvárcsurgó szülőföldjén — végül akarata szerint helyezték hazai földben örök nyugalomra. Temetésén megjelent társadalmi, kulturális életünk számos neves személyisége is.

A gyászszertartás a Szózat hangjaival ért véget. (MTI)

Husák-Kulikov megbeszélés

Gustáv Husák, a CSKP KB főtitkára, csehszlovák köztársasági elnök a prágai városban fogadta Viktor Kulikovot, a Szovjetunió marsallját, a Varsói Szerződés tagállamai egyesített fegyveres erői főparancsnokát és Anatólij Gribkov hadseregtábornokot, az egyesített fegyve-

res erők törzsfőnökét, akik rövid munkatárgyat tartottak a Csehszlovákiában.

Elvtársi, baráti légkörben megbeszélést folytattak a csehszlovák néphadsereg és a Varsói Szerződés hadseregei együttműködésének időszaki kérdéseiről.

Deaver is lemondott

Reagan elnök egy újabb közvetlenebb munkatársai közeli munkatársa jelentette be, hogy vissza kíván térni a magánéletbe: csütörtökön benyújtotta lemondását állásáról Michael Deaver, a Fehérvári Ház apparátusának helyettes főnöke. Deaver — a hozzászólást és visszatér korábbi szakmájához, a reklámügylet-niszterhez, William Clarkhoz hasonlóan — ugyancsak 18 évvel ezelő óta tartozott az elnök leg-

közé, s egy ideig úgy vélték, hogy ő lesz a jelenlegi fehérházi főnök, James Baker utóda, ha ő kormánytisztviselővé válna. Deaver elsősorban a hozzászólást indokolta távozását. Deaver — a hozzászólást és visszatér korábbi szakmájához, a reklámügylet-niszterhez, William Clarkhoz hasonlóan — ugyancsak 18 évvel ezelő óta tartozott az elnök leg-

közvetlenebb munkatársai közeli munkatársa jelentette be, hogy vissza kíván térni a magánéletbe: csütörtökön benyújtotta lemondását állásáról Michael Deaver, a Fehérvári Ház apparátusának helyettes főnöke. Deaver — a hozzászólást és visszatér korábbi szakmájához, a reklámügylet-niszterhez, William Clarkhoz hasonlóan — ugyancsak 18 évvel ezelő óta tartozott az elnök leg-

A SZOT elnökségének állásfoglalása

A Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöksége pénteken ülést tartott, és ezen több jelentős kérdésről tárgyalt.

Megvitatta az MSZMP Központi Bizottságának kongresszusi irányelveit, Állásfoglalását eljuttatja a párt Központi Bizottságának.

Az elnökség tájékoztatót hallgatott meg a VII. ötéves terv ipari koncepciójáról és annak társadalmi vitájáról. További napirendi pontként megvitatta a magyar szakszervezetek 1984. évi nemzetközi tevékenységéről szóló jelentést, és jóváhagyta az ideit teendőkre vonatkozó javaslatot.

A továbbiakban a Minisztertanács felkérésére — a társadalmi vitába bekapcsolódva — a terület- és tele-

pülésfejlesztés hosszú távú feladatait, valamint a budapesti agglomeráció hosszú távú fejlesztési koncepcióját vitatta meg a SZOT elnöksége.

Az ülésen elhangzott vita, továbbá a szakszervezetek megyei tanácsainak és a Szakszervezetek Budapesti Tanácsának véleménye, valamint az ágazati-iparigazságtudományi és szakszervezetek észrevételei és egyéb tapasztalatok alapján az elnökség kialakította állásfoglalását, amelyet eljuttat az illetékes állami szervekhez.

Az elnökség felkéri a területi szakszervezeti szerveket, hogy vegyenek részt érdekeltségű területük hosszú távú fejlesztési koncepciójának kidolgozásában. (MTI)

Célunk a visz a dina fejlőd

BESZÉLGETÉS AZ ORSZÁG

Még 1968-ban értékárnyos á ki, vagyis arra különböző termékekre a ténylegesen jelezték, hogy szabb történelmi másfél évtizede be.

Hol tartunk ma hajtásával, mit az 1985. január 1. napján új árendszert hasonló kérdése Szikszay Béla a szagos Anyag-vel.

— Tizenhét év után, 1. óta, kor mondhatunk is értékes munkát?

— Minthogy nyen érinti a ter tókat egyaránt, a datot kell szánu gitására, miért v rendszere? Isme előtt a termelői nyada magasab áraknál. Az akc dotációkkal szlele rendszer hovatve te a tényleges m réset, a reális k sági tisztánlátást, zott népgazdaság zott. Ezért az árr odázhatatlan fel reform mellett gazdaságpolitikai tük az is, hogy te gyasztó piaci gyasztás szerkeze vásárló is érkeke kerül valójában, osztás szocialista kívánt. Ez könnyű csak akkor mond kát, munkatartai bírel, a jövedele vásárlás közben i ról, hogy az árak alapján képződne ugyancsak reális van szükség.

Mivel az árkeró litikai kérdés is, történelmi időszá Nos, az elmúlt 17 lönösen az 1979 ó lentős fogyasztói megközelítetűk 1978-ban a fogyas meg a termelői 1,6 sz százalékra emelke előreláthatólag s szintkülönbség. Isr kérdésekre szakos 12-15 százalékos tartanak kívánatos

— Ezek sze 2-5 százalé, nyel még a, át

— Még ebben gyobbrést az elkő kívánjuk befejezni hajtását. Ez a jöv tességét, fegyvelme kai felelősségérte szen változatlan a hogy az átérés k söt, lehetőleg jav életszínvonala. K hogy az elmúlt éve maradéktalanul ér társadalmi igényt, ismerten nehéz kü te, adósság-vissza sége volt az alapve Az utolsó szakasz nehezebb, mert oly amikor már a korá sabb, söt, fájdalom hat az árintézkedé dől, hogy a fogyas magasan tartják a a sertésúsnál még a hahús esetében p ártámogatás érvény egy másik példát e bi időben sokat o lunk arról, hogy ak ra száll, az egy fori jegyért, holott az v 40 fillérbe kerül. N gondol arra, hogy a ben 5,40-re kell eme az jól belátható, ho lakosság között arát lalásra van szűks hasonlaltal élve, oly

Célunk a viszonylagos árstabilitás, a dinamikus gazdasági fejlődés

BESZÉLGETÉS SZIKSZAY BÉLÁVAL, AZ ORSZÁGOS ANYAG- ÉS ÁRHIVATAL ELNÖKÉVEL

Még 1968-ban határoztuk el, hogy értékarányos árrendszert alakítunk ki, vagyis arra törekszünk, hogy a különböző termékek és szolgáltatások ára a tényleges ráfordításokat tükrözze. Az illetékesek még abban az időben jelezték, hogy a cél elérése hosszabb történelmi időszakot, legalább másfél évtizedet vesz majd igénybe.

Hol tartunk ma e program végrehajtásával, mit vár kormányzatunk az 1985. január elseje után életbe lépő új árrendszertől? Ilyen és ehhez hasonló kérdésekről beszélgettünk dr. Szikszay Béla államtitkárral, az Országos Anyag- és Árhivatal elnökével.

— Tizenhét év telt el 1968. január 1. óta. Meddig jutottunk, mikor mondhatjuk, hogy már nálunk is értékarányos az árrendszert?

— Minthogy az árkérdés érzékenyen érinti a termelőket és a fogyasztókat egyaránt, legalább néhány mondatot kell szánunk annak megvilágítására, miért van szükség ilyen árrendszerre? Ismeretes, hogy 1968 előtt a termelői árak számottevő hányada magasabb volt a fogyasztói áraknál. Az akkori megmerevedett, dotációkkal széles körben átszótt árrendszer hovatovább lehetetlenné tette a tényleges munkaráfordítások mérését, a reális kalkulációt, és gazdasági tisztánlátást, vagyis a megalapozott népgazdasági tervek megalkotását. Ezért az árrendszer reformja elodázhatatlan feladattá vált. Az árreform mellett szót még több más gazdaságpolitikai követelmény, köztük az is, hogy tegye ésszerűbbé a fogyasztó piaci magatartását, a fogyasztás szerkezetét, más szavakkal a vásárlói érzékeltetést, hogy mi, mibe kerül valójában. A munka szerinti elosztás szocialista elve is árreformot kívánt. Ez könnyen belátható, hiszen csak akkor mondhatjuk, hogy munkát, munkatartalmat fizetünk meg a bérrrel, a jövedelemmel, ha a dolgozó vásárlás közben is meggyőződhet arról, hogy az árak is munkatartalom alapján képződnek. Ehhez viszont ugyancsak reális fogyasztói árakra van szükség.

Mivel az árkérdés életszínvonalpolitikai kérdés is, valóban hosszabb történelmi időszakot jelöltünk meg. Nos, az elmúlt 17 esztendő alatt, különösen az 1979 óta végrehajtott jelentős fogyasztói árrendezésekkel megközelítettük a kívánt célt. Amíg 1978-ban a fogyasztói árak átlagszintje még csak 1,6 százalékkal haladta meg a termelői árakét, 1981-ben 6 százalékkal emelkedett, s 1984 végére előreláthatólag 10 százalékkal nő a szintkülönbség. Ismeretes, hogy az árkérdésekre szakosodott közgazdászok 12–15 százalékos szintkülönbséget tartanak kívánatosnak.

— Ezek szerint még hátra van 2–5 százalék. Mennyi időt igényel még az áttérés?

— Még ebben az évtizedben, nagyjából az első felében 2–3 évben kívánjuk befejezni a program végrehajtását. Ez a jövőben is következetes, fegyelmehetséget és politikai felelősséget kíván tőlünk, hiszen változatlan az a követelmény, hogy az áttérés közben se romoljon, sőt, lehetőleg javuljon a lakosság életszínvonala. Kétségtelen ugyan, hogy az elmúlt években nem tudtuk maradéktalanul érvényesíteni ezt a társadalmi igényt, de ennek az ország ismertén nehéz külgazdasági helyzete, adósság-visszafizetési kötelezettsége volt az alapvető oka.

Az utolsó szakasz megterele azért is nehezebb, mert olyan fokra jutottunk, amikor már a korábbiaknál markánsabb, sőt, fájdalmasabb hatással járhat az ártérítkezés. Közismert például, hogy a fogyasztók már ma is magasnak tartják a húsarakat, holott a sertéshúsnál még ma is 10, a marhahús esetében pedig 20 százalékos ártámogatás érvényesül. Vagy — hogy egy másik példát említsük — az utóbbi időben sokat olvasunk meg hallunk arról, hogy aki Pesten villamosra száll, az egy forintot fizet a vonaljegyért, holott az valójában 5 forint 40 fillérbe kerül. Nyilván, senki sem gondol arra, hogy a következő lépésben 5,40-re kell emelni a jegy árát, de az jól belátható, hogy az állam meg a lakosság között arányosabb teherválalásra van szükség... Vagyis, egy hasonlaltal élve, olyanok vagyunk,

mint a hegymászó, akit már csak száz méter választ el a csúcstól, de az utolsó száz méter megtételét nehezebbnek érzi, mint a maga mögött hagyott távolságát.

— A villamosjegy példa azt sejteti, hogy nem mindenben törekszünk az értékarányosságra. Helyes a következtetésünk? Vannak, lesznek még más termékek, szolgáltatások is, amelyeknél hasonló a szándék?

— Természetesen. Sohasem mondtuk, hogy abszolút értékarányosság elérése a célunk, mindig kiemeltük, hogy a szocialista gazdaság- és társadalompolitika szolgálatába kell állítani a szocialista árrendszert is. Ezért hangsúlyozzuk az MSZMP KB XIII. kongresszusra kiadott irányelvei: „Társadalompolitikai szempontból indokolt területeken a fogyasztói árak állami támogatását a jövőben is fenn kell tartani.” Ennek megfelelően, a távlatokban is olcsóbb lesz nálunk a lakbér, a városi tömegközlekedés díja, az egészségügyi, kulturális szolgáltatások tetemes része, az oktatás, mint amennyibe valójában kerül. Más szavakkal a termékeket és szolgáltatásokat a jövőben is többek számára tesszük elérhetővé, mint ahogy azt a jövedelmük nagysága, aránya lehetővé tenné. Ez az elv érvényesül az élelmiszerárak többségénél is: csak a költségek megtérülését tartjuk fontosnak, nem terheljük meg azokat forgalmi adóval. Sőt, a továbbiakban is lesz dotált élelmiszerünk, mint például a tej, amelynek nagyobb mérvű fogyasztása kívánatos.

Visszatérve a villamosjegyre, illetve arra, hogy az állam és a lakosság arányosabb teherviselésére van szükség bizonyos termékek, szolgáltatások körében is, nem kis dilemmát okoz annak az eldöntése, hogy hol, milyen arányok kialakítása lenne célszerű? Megismételtem, hogy a döntések bevezetése során messzemenően figyelembe kell venni a lakosság, a társadalom teherbíróképességét.

— A teherbíró képességnél maradvak: az utóbbi években igen csak dinamikusban nőttek nálunk az árak. Az árszakértők is megjegyzték abban, hogy ez sem a termelőket, sem pedig a fogyasztókat többségének nem használ, ezért viszonylagos árstabilitás fogalmán, hány százalékos áremelkedést tesz ez megengedhetővé évenként?

— A viszonylagos árstabilitás sem jelenthet megmerevedett, mozdulatlan árakat és árrendszert, hiszen ez — egy a világgpiaci hatásoknak annyira kitett országban, mint Magyarország — illúzió. Ha azt kívánjuk, hogy nőjön az áruválaszték, több legyen a korszerű termék, javuljon a minőség, vagyis ha azt akarjuk, hogy dinamikusabb legyen a gazdasági fejlődés üteme a jelenleginél, akkor hozzá kell szoknunk az ármozgásokhoz, az értékarányos árrendszer évenkénti „karbantartásához”.

Kétségtelen, hogy az évi 8 százalékos, vagy az azt is meghaladó árszint-növekedés nem kívánatos. Az elkövetkező 2–3 évben azonban nehezen elkerülhető a legalább 6 százalékos De rül fogyasztói árszintnövekedés. Körül eközben, már most is arra törekszünk, hogy az évi árszintemelkedés 3–4 százalékos felé közelítsék. Ezt már valóban viszonylagos árstabilitásnak minősíthetjük. Ehhez már jobban hozzá lehetne kötni az anyagi ösztönzést, a 6–8 százalékos jövedelemnövekedést, az életszínvonal érzékelhető emelkedését, a nyugdíjak reálértékének megőrzését.

— A dinamikus gazdasági növekedés szükségességéről szolt az előbb. Mikképp tudja a január elseje után életbe lépő új árrendszer arra készíteni, vagy — kényelmes, hanyag vállalatot feltételezve — arra kényszeríteni a gazdálkodó szervezeteket, hogy valóban jobban dolgozzanak az eddiginél? Enélkül ugyanis nincs dinamikus növekedés.

— A mégoly jó árrendszer sem lenne képes egyedül elérni ezt a célt, ehhez igénybe kell venni a gazdaság-irányítás egész eszköztárát. Kétségtelen viszont, hogy ebben kiemelt helye, szerepe van a korszerű, szocialista árpolitikának. Vagyis annak, hogy — az eddigi törekvéseket folytatva — itthon is jusson jobban érvényre a vi-

lágpiac értéktétele, egyetlen kényelmes, vagy hanyag vállalat se élvezhessen biztonságot, ne kapjon mentőövet, ha drágán és rosszul termel. Más szavakkal, ne legyen módja arra, hogy alapítványon emelje az árakat, a fogyasztókkal fizetesse meg indokolatlan költségeit. Ehhez persze a kereslet-kínálat egyensúlyára, sőt, enyhe kínálati többletre, az eladók piaca helyett a vevők piacára, a vevők erős piaci pozíciójára van szükség.

Egy példával illusztrálva, hogy mit értek a vevők erős piaci pozícióján: néhány évvel ezelőtt a váci Forte Gyár itthon is megemelte a fotokémi cikkek árát. A kompetitív árképzés játékszabályai szerint megtehetette, hiszen eredményesen versenyez a neves külföldi cégekkel a világgpiacra, s idehaza sem kért többet a megengedettnél. Igen ám, csak hogy a hazai piac meglehetősen telített volt fotokémi cikkekkel, jelentősen csökkent a kereslet a váciak termékei iránt. Ezt követően a gyár vezetői számoltak, s kiderítették, hogy jobban járnak, ha mérséklék a belföldi árakat.

— Több fejlemény, köztük a tisztességtelen gazdasági tevékenység tilalmáról szóló törvény elfogadása utal arra, hogy senki sem táplál illúziókat, mindenki arra számít, hogy a váciakkal ellentétben lesznek olyan vállalatok is, amelyek megpróbálják kijátszani az árképzés szabályait. Mikképp tudja ezt megakadályozni az Árhivatal, az árelenőrzés? Van-e, lesz-e ehhez elég emberük?

— Magunk is látjuk ezt a veszélyt, ezért vállalt tevékeny részt az Árhivatal az említett törvény előkészítésében, a korszerű piacfelügyelet újának-módjának kimunkálásában.

Sokak előtt ismert, hogy nálunk három szintű a hatósági árelenőrzés, vagyis magában foglalja a központi árhatalom (Árhivatal), az ágazati árhatalomok (minisztériumok) és a helyi tanácsok hatósági árelenőrzéseit. Ezek együttesen lehetővé teszik, hogy legalább háromféleképpen valamennyi vállalat árképzését, ármunkáját átfogóan ellenőrizzük. Mindezt — egy-egy téma kapcsán — még beható célvizsgálatokkal egészítjük ki. Mindemellett aktív segítő társaink a szakszervezetek és a Fogyasztók Országos Tanácsa árelenőrzői is. Arra a kérdésre tehát, hogy van-e elég emberünk, egyértelműen igen a válasz. Nem álok egyedül azzal a véleményemmel, hogy nem annyira az ellenőrök és az ellenőrzések számának gyarapítására, hanem az ellenőrzés minőségének javítására van szükség. Nem csupán egy-egy termék, hanem különböző termékcsoportok árát a vállalati árpolitika egészét kell vizsgálni.

Az árelenőrzések emelkedő színvonalának, növekvő hatékonyságának is része van abban, hogy csökkent a súlyos visszaélések száma, s kevesebb gazdasági bírságot kell kezdeményeznünk a bíróságoknál, mint azelőtt. Negatív jelenség viszont, hogy ezzel egy időben nőtt a kisebb, kihágás számba menő szabálysértések száma. Minthogy sok kicsi sokra megy, nem békélhetünk meg ezzel az állapottal. S azzal sem, hogy sok vállalatunk, mint valámj postai kézbesítő, egyszerűen tudomásul veszi, s továbbhárítja az áremeléseket. Ennek kapcsán hadd lapozzam fel ismét a párt kongresszusai irányelveit, amelyek kimondják: „A termelői árak a társadalmilag indokolt ráfordításokat fejezzék ki, és ne legyen rá mód, hogy a gazdaságtalan termelés, a hanyag munka költségeit a fogyasztókra hárítsák.”

— Utolsó kérdésünk: mit várunk az új évtől?

— A kormány az 1985. évi népgazdasági tervről tárgyalva, jóváhagyta az árterv jövő évi előirányzatait is. Ismeretes, hogy az 1984. évi, 8 százalékos meghaladó, vagyis kiugróan magas fogyasztói árszínvonal-növekedést követően, megindulunk az áremelkedések mérséklésének irányába. Látványos fordulatot nem tudunk elérni egy év alatt, de a tervezett 7 százalékos árszintnövekedés már érzékelhető javulást jelent a korábbi évekhez képest.

Magyar László

Jegyzet

Köznapjaink terepén

Kezdjük kérdésekkel és válaszokkal. Ki a javítató? Az elsőtédett képernyő, a megnémult rádió miatt mérgező, a törött csempéket búsan szemlélő, a pisilakoló lánggal égő tűzhelynél a gázcsapot hiába csavarogató, a hörgő motorú gépkocsi tulajdonosa, s valójában javítató, tehát a szolgáltatások egyik ágának igénybe vevője, a fodrászhoz benyitó, a ruhát tisztító, a cipőt talpaltató, azaz, adott esetben, helyzetekben javítatók vagyunk mindannyian. S miért a javíthatatlan jelző? Azért, mert makacsul hiszünk — rossz tapasztalataink, meghökkentő benyomásaink ellenére hiszünk — benne, a pénzünkért a szó igaz értelmében megrendelők lehetünk, minket szolgálnak azok, akiknek kenyérkeresete a mi forintunk. Olykor álmodunk. Megbízható, pontos, a várt minőségű szolgáltató munkáról, készségről, udvariasságról. Olykor álmodunk; gyakran kell felébrednünk ebből az álomból.

Nagy iramú gyarapodás ment végbe köznapjainknak ezen a sajátos — mert fontosságát elsősorban a hiányok, a bajok idején megmutató — terepén. A szolgáltatások egy főre jutó összes fogyasztásának értéke 1970-ben 4053 forintot tett ki, 1983-ban 13 440-et...! Csupán a legutóbbi éveknél maradvak: 1980 óta a vásárolt szolgáltatások növekedésének mértéke minden esztendőben meghaladta az összes fogyasztás bővülését. Mindez oda vezetett, hogy az összes fogyasztásból a szolgáltatások részesedése 21,6 százalékot ért el 1970-ben, 1983-ban pedig már 26-ot, azaz súlya, szerepe egyre fontosabb, tehát a velük szemben támasztott mennyiségi, minőségi igények — szinte automatikusan — fokozódnak. Az igények ilyen, kettős irányú bővülését azonban nem követte — holott követnie kellett volna — a szolgáltatói hálózat korszerűsítése, beleértve ebbe a szervezet, változásokat éppúgy, mint az érdekeltségi, ösztönzési, felszerelési teendők megoldását. Itt a magyarázata annak, miért marad makacsul kísérőnk az álmódosítás, miért nem lehet abból valóság.

Képet ad arról, mennyi a javítató terhe, gondja, idegeskedése, ha leírjuk: 1983-ban csupán a szocialista ipar üzemeiben 492 832 esetben végeztek kisebb vagy nagyobb javítást személygépkocsion, 132 ezer darab órát igyekeztek hűtőműre készíteni, 526 ezer esetben szorult rá a tv-készülék a nem maszek mester segítségére, mert ezekhez a számokhoz még hozzá kell adni a magánkisipar teljesítményét, a kontárokról, a fűzőkről nem beszélve... A lakossági szolgáltatási igények kielégítésében egyébként folyamatosan növekszik a magánkisipar szerepe, viszont — meglepő, legalábbis a várakozásokhoz mérten — az új típusú gazdálkodó szervezetek a köznapi nyelvben a kisvállalkozások — részesedése minimális a lakosság szolgáltatásokkal való ellátásában. Ami azt sejteti, könnyebb más utakon, terepeken bevetelhez jutni, mint — így minősítik! — a bábros lakossági szolgáltatásban, a háklis megrendelőkkel hadakozva.

Vannak ügyek, esetek, amikor a józan ész azt mondatja, maga az igény túlzott. A külföldön is újdonságnak számító — és gyakran kétes minőségű — készüléket haza hozó turista számolhat vele, bajban lesz ha a holmi mesterre szorul. Amint az is érthető, ha a világtávolsági tájain vásárolt, az egyéni importtal határon belülré került személyi számítógép, híradástechnikai készülék, gépkocsi, seregnyi más, alkatrész — meg: gyakorlati szerelő — híján tulajdonosának inkább csak bosszúságot és nem örömet okoz. Az azonban már nehezen érthető és még nehezebben fogadható el, ha hazai előállítású meg a hivatalos behozatalból származó árukhoz nincsen alkatrész, javítóközlés, szerszám, kellő hozzáértésű szakember.

Csupán saját példánkon, itthon maradvak. Elgondolkozhatunk és fényt vet bizonyos gyártási, műveletközi — és végellenőrzési! — állapotokra, gondokra, hiányokra az a tény, hogy 1983-ban az összes rádiójavítás 61,2 százalékat, a színes televízióknál 77 százalékat a garanciális kötelezettségek keretében kellett teljesíteni...! Lehetne másként? Például az importált zseb- és karóráknál az összes javításon belül a garanciálisoké mindössze 17 százalékot tett ki. Ami azért elfogadhatóbb arány, mint az előbbieken említetté. Az ilyen viszonyszámok, arányok jól jelzik az ipar tartalmait, lehetőségeit a minőségjavítással elérhető kapacitásnövelésre, beruházási megtakarításokra, árbevételek emelésre. Ami bizonyos, inyre lenne ez a javíthatatlan javítatóknak, már eleve a gyártótól jobbra, megbízhatóbbra, kevésbé szervizigényesre számolhatna. A gyártó, a szolgáltató szemszögéből nézve azonban miért lenne fontos, mi van inyére a vevőnek, a megrendelőnek? Hiszen van bevétel, van nyereség... Van, ám mutatkoznak jelei annak, hogy feltehető lesz a kérdés: meddig?

László Gábor

Szálak a kötelékben

Közélet a berettyóújfalui Dózsa Tsz-ben

1948. őszén néhány, főként újonnan földhöz jutott gazda nagy elhatározásra jutott Berettyóújfalun: megalakítják a termelősövetkezeti csoportot. Nehezen boldogultak a kicsi földkeken, hiányzott a felszerelés, az igitvány. Úgy döntöttek: megpróbálnak közös erővel javítani sorsukon. Október 10-én megalakult 25 részvevővel a Dózsa Vagyoni Állapotuk milyenségét mi sem jelzi jobban, mint az, hogy összesen 70 hold földet vittek a közösségbe. Ez egészült ki 80 hold állami tartalekfölddel.

„Küldök” — sügtak össze mögöttük a módosabb gazdák, de volt olyan, hogy nyíltan, maró gúnnyal megkérdezte az egyik gazda volt napszámos-részese: „Hajd, oszi’ az asszony is közös?” Kapott is olyan pofont a kérdő, hogy beleszendült a füle. Mindjárt megteremtette a lekinétyét a volt napszámos. A közösség pedig a „csakazértis” néma dacával, de méginkább a szorgalmas munkával vívott ki magának megbecsülést, helyet a falu közéletében. Búszkák voltak arra, hogy képviselőt kaptak az új tanácsban, de a későbbiekben méginkább arra, hogy elnökük Király Gergely (aki 1959–76 között töltötte be ezt a tiszteket) egyben hosszú ideig országgyűlési képviselő is volt.

1.

— Hagyományá vált ez az élénk közéletiség. Most milyen a folytatás — kérdeztem Balázs Imrétől, aki Király Gergelytől vette át az elnöki tiszteket.

— Ragaszkodunk ezekhez a hagyományokhoz, és azt is feladatunknak tartjuk, hogy a mai kor, a mai politikai élet követelményeinek megfelelően továbbfejlessük, újjá teremtsük azokat. Ahogy fokozatosan erősödött, növekedett a termelősövetkezet, fejlődtek ennek a feltételei. Most már 5 ezer 800 hektár az összterületünk, mivel egy éve csatlakozott hozzánk a mezőpeterdi termelősövetkezet is.

— Úgy tudom korábban is több fontos közéleti tisztséget betöltött? S jelenleg?

— Igen, korábban a biharkeresztesi KISZ-bizottságon dolgoztam, majd a volt derecskai járás KISZ-bizottságának titkára voltam. 1965 óta egyfolytában pártbizottsági tag vagyok. Jelenleg a városi pártbizottság tagjaként pártépítési munkabizottságban tevékenykedem. A Termelősövetkezetek Hajdú-Bihar megyei Szövetségében az ifjúsági munkabizottság elnöke vagyok és a Hazafias Népfront Országos Bizottsága mellett működő ifjúsági munkabizottság tagja. Itt a tsz-ben is tagja vagyok az alapszervezet pártvezetőségének.

— Ilyen módon részese nemcsak a tsz, hanem a város, a megye és az ország közéletének is. Milyen gyakorlati hasznát látja ennek?

— Elsősorban azt, hogy képviseljem gazdaságunk egész kollektíváját. Másrészt a helyi munka szervezésében és irányításában nagy hasznát látom azoknak a tapasztalatoknak, melyeket tisztségem gyakorlása közben szereztem. Gyorsabban jutok olyan információkhoz, amelyek ismeretében gyorsabban tudunk alkalmazkodni a változó gazdasági helyzet diktálta körülményekhez.

— S a termelősövetkezet, munkahelyi demokrácia fejlesztésében?

— A 19 tagú tsz-vezetőséget úgy alakítottuk ki, hogy minden munkaterület képviselőt kapjon. Az elnökön, a két elnökhelyettesen, a párttitkáron és a személyzeti vezetőn kívül a többiek fizikai dolgozók, ők képviselik a különböző munkahelyi kollektívákat. A munkahelyi tanácskozási rendszerét már két évvel a hivatalos rendelkezés életbe léptetése előtt megszerveztük 1977-

ben, csak akkor még brigádgyűléseknek neveztük ezeket a fórumokat. Évente négy alkalommal és ezen kívül a kampánymunkák előtt szervezzük meg ezeket a tanácskozákat. A közgyűlésre már csak a szintetizálás adata várt. Számos szállal kötődünk a város közéletéhez. Erről kérdezze meg munkatársaimat!

2.

— Milyen vizsgálatokban vett részt?

— Most, egy országos vizsgálat keretében azt mérték fel, hogy az ÁFESZ-ek milyen mértékben vesznek részt a lakosság áruellátásában, hogyan javíthatják tevékenységüket. Az áruellátás szerintem elsőrendű politikai feladat, a közhangulatot közvetlenül befolyásoló tényező.

— Tapasztalatok?

— Sajnos, a nagykereskedelm nem mindig tudja megfelelően ellátni az ÁFESZ-eket. Így például szinte állandósult a hiány gyermekruházati cikkekben. Nem véletlen az sem, hogy a hiányokat termelő tevékenységgel próbálják ellensúlyozni.

— Sok lakossági észrevétellel érkezik Önökhöz?

— Rengeteg, és igyekszünk is segíteni amennyiben lehetséges. Eppen ezért rendkívül kiterjedt és jó a kapcsolatunk a lakossággal és nagy tekintélye van a szerveztünknek.

— Pénzügyi, gazdasági vezetőként tudja-e hasznosítani a népi ellenőri tapasztalatokat?

— Hogyne! Csak egy példát említek: sőtén országos vizsgálat történt a műtrágya forgalmazása, hasznosítása témakörben. A legnagyobb gond nálunk is az ütemzetlen szállítás és nekünk is törekednünk kell a tárolás megnyugtató megoldásáról.

— A mezőpeterden lakó tsz-párttagok is az itteni alapszervezethez tartoznak?

— Szervezetileg nem, hanem az ottani alapszervezet munkáját a váncsodi községi pártvezetőség irányítja. Nekünk csak — mivel többségük tsz-tag — gazdaságpolitikai koordinációs kapcsolatunk van velük. Egyről azonban nem feledkezhettünk meg! Rendkívül nagy szerepük volt a két termelősövetkezet egyesítésének politikai előkészítésében, az emberek meggyőzésében. Nekik oroszlátrészt volt abban a szemléletváltozásban, amelynek köszönhetően az emberek tudatában is elmosódnak a határok.

3.

Zákány Sándorné főkönyvelő-helyettes népi ellenőr.

— Mióta?

— Bizony, régen volt 1961, amikor megbízták ezzel a feladattal. 1971 óta pedig tagja vagyok a járási illetve a városi Népi Ellenőrző Bizottságnak. A nyolc tagú testület 450 társadalmi népi ellenőr tevékenységét szervezi, irányítja. Én a kereskedelmi szakcsoport felelőse vagyok.

— Milyen vizsgálatokban vett részt?

— Most, egy országos vizsgálat keretében azt mérték fel, hogy az ÁFESZ-ek milyen mértékben vesznek részt a lakosság áruellátásában, hogyan javíthatják tevékenységüket. Az áruellátás szerintem elsőrendű politikai feladat, a közhangulatot közvetlenül befolyásoló tényező.

— Tapasztalatok?

— Sajnos, a nagykereskedelm nem mindig tudja megfelelően ellátni az ÁFESZ-eket. Így például szinte állandósult a hiány gyermekruházati cikkekben. Nem véletlen az sem, hogy a hiányokat termelő tevékenységgel próbálják ellensúlyozni.

— Pénzügyi, gazdasági vezetőként tudja-e hasznosítani a népi ellenőri tapasztalatokat?

— Hogyne! Csak egy példát említek: sőtén országos vizsgálat történt a műtrágya forgalmazása, hasznosítása témakörben. A legnagyobb gond nálunk is az ütemzetlen szállítás és nekünk is törekednünk kell a tárolás megnyugtató megoldásáról.

— A mezőpeterden lakó tsz-párttagok is az itteni alapszervezethez tartoznak?

— Szervezetileg nem, hanem az ottani alapszervezet munkáját a váncsodi községi pártvezetőség irányítja. Nekünk csak — mivel többségük tsz-tag — gazdaságpolitikai koordinációs kapcsolatunk van velük. Egyről azonban nem feledkezhettünk meg! Rendkívül nagy szerepük volt a két termelősövetkezet egyesítésének politikai előkészítésében, az emberek meggyőzésében. Nekik oroszlátrészt volt abban a szemléletváltozásban, amelynek köszönhetően az emberek tudatában is elmosódnak a határok.

15 éves szolgálati emlékérem, országos parancsnoki dícséret) birtokosa.

— 1951-ben léptem be a pártba régebbi lakhelyemen, Zsádányban — mondja bemutatkozás után. — Hosszú ideig voltam ott tanácsag, 1971–75 között pedig népi üllök. Úgy érzem, minden politikai, társadalmi megbízatásomat becsülettel teljesítettem. Az egyik legszebb, legelismerőbb pártmegbízatásnak, politikai feladatnak tartom a munkásorséget.

— Miért?

— Politikai súlyát, fontosságát jelzi, hogy csak a pártszervezet delegálhat munkásörnek valakit. Én is nagy megtiszteltetésnek vettem, amikor felkértek a szolgálatra.

— Beosztásai?

— 1969-től szakaszparancsnok, majd századparancsnok voltam, 1984. január 1-től pedig készenléti, tartalékos beosztásban vagyok. Minden beosztásomban azt tartottam alapvetőnek, hogy eletem kapcsolatokat építsek ki a bázisüzemekkel, az ott dolgozó párt- és gazdasági vezetőkkel és természetesen beosztottaim családjával. Így érezhettem igazán, mennyire szoros a kapcsolat a lakosság és a munkásörök között. Jólesett az is, mikor láttuk: mennyire tisztelnék bennünket az emberek, amikor részt vettünk a természeti csapások elhárításában, például árvízveszélyek esetén.

— Mely üzemekkel tartott beosztásából adódóan kapcsolatot?

— Mind a harminchet nem sorolom fel, hiszen a századomhoz tartoztak az Elzett szakaszai, a zsákai, komádi munkásörök, itt helyben pedig a Dózsa, a Búzakalász tsz és az állami gazdaság munkásörök. Szóval a mi kapcsolatunk túlnyúl a város minden tekintetben a város határain.

5.

Mintegy harminc ifjúkommunista tevékenykedik a tsz KISZ-alapszervezetében. A titkár Kállai Margit.

— Közvetlenül a városi KISZ-bizottság irányítása alá tartozunk. Tizenkilenc — húsz év az átlagéletkor. De lelkes kis társaság a miénk.

— Miben mutatkozik ez meg?

— Ahogy fogalmazni szokták: a munkában és a cselekvő városszeretében. Mi kezdeményeztük például azt két éve, hogy augusztus huszadikán a munkás—paraszal találkoztunk gazdagítsuk azzal, hogy legyen egyben ifjúsági sportnap. A szervezésre is vállalkoztunk. Nagygyon örülünk annak, hogy 1984-ben több üzem KISZ-szervezete is csatlakozott hozzánk úgy is, hogy részt vettek a szervezésben. Így kívánjuk erősíteni kapcsolatunkat a város egész ifjúságával.

...

Sokszíntű és sok szállal kapcsolódik be a város közéletének áramkörébe a berettyóújfalui Dózsa tsz kollektívája. Méltóan a hagyományokhoz, mind a város, mind pedig önmaguk hasznára.

Szállási Károly

Tizenöt iparos kezdte

Szabók szerencséje

Tizenöt iparos szerencsét próbált. Közösbe vitte varrógépét, vasalóját, szabóasztalát és szövetkezetet alapított. 1948-ban nem volt ez éppen ritka esemény, ám a megyeszékhely szolgáltatásában a jó szakemberek szövetkezése a korabeli krónikákban is említésre került.

A kezdet a Férfiruha-készítő Szövetkezetben sem volt könnyebb, mint mássutt. Mire is emlékszik vissza Lamos József, a szövetkezet elnöke, egyike a legregibb tagoknak?

— Az első években az árbevételünk néhány millió forint volt, s bizony gyakran előfordult, hogy fizetési napokon nem letünk pénz a kasszában. Ilyenkor akinek volt otthon pénze, behozta. Felváltva fűtöttek és takarítottak, ki mennyit hozott, s amikor megkaptuk másról a pénzünket, a kollégáink visszaadtuk a kölcsönt.

— Emlékszem, a Széchenyi utca elején levő részlegben dolgoztam szabóként, amikor annyi pénzünk nem volt, hogy a tüzelőt lefordassuk. Társadalmi munkában letölték lapátal a pincébe, a mások meg átvitték a mi fűkasszában. Ilyenkor akinek volt otthon pénze, behozta. Felváltva fűtöttek és takarítottak, ki mennyit hozott, s amikor megkaptuk másról a pénzünket, a kollégáink visszaadtuk a kölcsönt.

— Az új üzemek fokozatosan több munkaerőre keltek. A gyors növekedés évekkor következtek. Pénzünk nem is birtuk volna a gépek megvásárlását, az anyag kifizetését és az egyéb költségeket. Épp kapóra jött a bérunka nagyobb mértékű kiterjesztésének lehetősége. Ennek 1967 óta voltak hagyományai a szövetkezetben, s a mi kapacitásunk, a kvalifikált munkaerő és a piaci igények együtt adták a megoldást. Neves cégek kiszériás modelljét kítőnő műnőségben gyártottuk, igen jó dollárértékméssel, ma már szinte elképzelhetetlen nyereséggel. Aztán jött a fordulat...

— A hatvanas évek végén ritka jó gárda dolgozott együtt. 1967-ben mi rendeztük az első országos vidéki szabászversenyt 186 részvevővel. Több kategóriában első díjasok lettünk, s ezután is jónéhány alkalommal kaptak szakembereink épp úgy elismerést, mint a szövetkezet.

— A vidéki ipartelepítés első hullámában központi fejlesztési források segítségével indult a balmazújvárosi üzem beruházása. Ennek első körében még 1969-ből valók, s a megvalósítás bonyodalma talán az is érzékelteti: 1974-ben kezdődött az építkezés és 1977 decemberében avatták az üzemet. Az egyik külkereskedelmi vállalat — a milliós forintnyi tőkéjének átadásával nyílt lehetőség a biek, részben a valutaárdebrecei, Bösörövényi úti változások miatt felbomlott telephely megvételére és új tak.

— 1980-ban a hazai könnyűipart is utolérte a recesszió. Pontosabban, a bérunkát végzők egyre nehezebb helyzetbe kerültek. Emelkedni kezdtek — méghozzá nem is csekély mértékben — a költségek, s az áremelés egyre kevésbé lehetett a vevővel szemben érvényesíteni. Csak kenni kezdett a nyereség, s a korábban kialakult tartós kapcsolatok részben az előbb-átadásával nyílt lehetőség a biek, részben a valutaárdebrecei, Bösörövényi úti változások miatt felbomlott telephely megvételére és új tak.

— A több lábra állást kellett választanunk — veszi elő az emlékezős fonalt — a kényes helyzetünk elvállalni, amit korábban nem tettünk. Az ár se volt jó, a minőség követelmények is rendkívül szigorúak voltak. Elhúzódt a bérunka, közben nyílt a kunkra érkezett a szocialista exporthoz szükséges anyag. Így most rohamunka van nálunk.

— Rendkívüli körülmények miatt a szövetkezet kérelmet nyújtott be, hogy a szocialista exportanyag-szükségletét ne számítsák be az év végi készletekbe. (Az alapanyag exportját segítettük és nem az abból készült öltöny, ruha kivételét — mondta a minap egy tanácskozáson dr. Szabó Imre miniszterhelyettes — utalva ezzel arra: a konfekcionáló vállalatok és szövetkezetek jórészt valóban önhibájukon kívül kerültek ilyen nehéz helyzetbe.)

— Ha a kérelmet elfogadják, a Debreceni Minőségi Szabó Ipari Szövetkezet idej nyeresége nem lesz épp a tervezett 19 millió forint, de attól 3–4 millióval marad csak el. Voltak már fényesebb évei is a szövetkezetnek. Most így sikerült.

— Ez az évünk nem mondható éppen szerencsésnek. 1983 nyarán megrendeltünk az év végére, az idej esztendő elejére szükséges alapanyagot. Ebből azonban alig érkezett, így az év elején már-már nem tudtunk műn-

— Ez az évünk nem mondható éppen szerencsésnek. 1983 nyarán megrendeltünk az év végére, az idej esztendő elejére szükséges alapanyagot. Ebből azonban alig érkezett, így az év elején már-már nem tudtunk műn-

— Ez az évünk nem mondható éppen szerencsésnek. 1983 nyarán megrendeltünk az év végére, az idej esztendő elejére szükséges alapanyagot. Ebből azonban alig érkezett, így az év elején már-már nem tudtunk műn-

— Ez az évünk nem mondható éppen szerencsésnek. 1983 nyarán megrendeltünk az év végére, az idej esztendő elejére szükséges alapanyagot. Ebből azonban alig érkezett, így az év elején már-már nem tudtunk műn-

Szabók és k

Az érte

A szociológusok szerint az egyetemes funkciózavarok zedben. Ennek hogy vajon m a életbe, a gyereket az egyetem fiatalok tanulm pulzust az érte értelmiségi élé vagy pedig pra elé, az „ahog bízzák életüket inkább jogos, tény, hogy a n pedig a szociali vekszik az érte letve átalakul. Másrészt gondolvégzett szakembdiplomázok az é harminc évig legtöbbben a társ

A művelt

A gyakorlat a könnyű válaszol het általánosítat témeyéke is h nyodalmaságát, hogy számos fo adnak a fiatalok Olyan tantárgy bad, hogy legye vátásra tanít, de nem tematikusar a motivációk e tudományos sz amely a mai n centrál, tanárké dagógia, másut nevezésű tantá dum, illetve amely valamiké gyakorlatlalt. A vitámi, vltatják sítják, de bízántanterv, amely szakbarárokát a den felsőoktatá deka szerint érte szakmai ismeret idegen nyelvek t jellegétől függő gyarapítására, biz zésére öntevéken den intézményne veslésben részese következik, hol gekből épül fel, gük van vezetákarja, nem akar tének minden m tiv vagy negatív tóságra.

Fontos nevelési demokratikus fórá próbára teszik kipróbálják veze hogy döntéskény Ilyen fórum min ellenére az egye vezet, ilyen a k tudniillik az int ben ott vannak az ifjúsági parla bizottság, a felv amelyben egyes több hallgató ve mok előiskolái készítés természe jes értékű, mert előre lejártszani. nem operált, nem nem felelt egy me matér, nem vo csak sejtése lehet a „sejtés” sem eib séjve a gyakorlat ságáról, a hallgat képességéről.

Ifjúsági k

Eddig arról esett mit tehetnek a fel legalább ennyire f felelősége, egye Mindennapos eset, lékezetes előadást egy részének egy e mások ásitóva un ják, ismét mások e ra. Nem csupán a gadásáról beszélék, hanem az általán amelynek révén e lefényképezik az e

Szakmai tudás és közéletiség

Az értelmiségi hivatásra nevelés az egyetemeken

A szociológiai tanulmányok, felmérések szerint az egyre növekvő értelmiségi réteg funkciózavarai is növekedtek az elmúlt évtizedben. Ennek kapcsán felmerül a kérdés, hogy vajon milyen útravalóval bocsátják a, életbe, a gyakorlatba a fiatal szakembereket az egyetemeken, főiskolák? Kapnak-e a fiatalok tanulmányaik során elegendő impulzust az értelmiségi hivatáshoz? Valóban értelmiségi életprogramot fogalmaznak meg, vagy pedig praktikus célokat tűznek maguk elé, az „ahogy lehet” véletlenszerűsége bízák életüket, sorsukat? A kérdés annál inkább jogos, mert közismert szociológiai tény, hogy a modern társadalmakban, márpedig a szocializmusnál annak gondoljuk, növekszik az értelmiség száma és szerepe, illetve átalakul és új vonásokkal telítődik. Másrészt gondolunk arra, hogy a frissen végzett szakemberek, illetve a közeljövőben diplomázók az ezredforduló után még húsz-harminc évig dolgozni fognak, s közülük legtöbbször a társadalom irányítói lesznek.

A műveltség gyarapítása

A gyakorlat által feltett kérdésekre nem könnyű válaszolni, mert csak módjával lehet általánosítani. Maguk a felsőoktatási intézmények is hangoztatják a megítélés bizonytalanságát, de abban egységesek, hogy számos fontos és értékes motivációt adnak a fiatalok értelmiségivé nevelésében. Olyan tantárgy persze nincs, s nem is szabad, hogy legyen, amely az értelmiségi hivatásra tanít, de olyanok vannak, amelyek nem tematikusan bár, de lehetővé teszik a motivációs erősítést. Ilyen például a tudományos szocializmus, a szociológia, amely a mai magyar társadalomra koncentrált, tanárképző intézményekben a pedagógia, másutt a szervezési ismeretek elnevezésű tantárgy, és minden olyan stúdium, illetve szeminárium foglalkozás, amely valamilyen kapcsolatot tart a gyakorlattal. A tantervek szerkezetét lehet vitatni, vitatják is, sőt időről időre módosítják, de bízhatunk, hogy a tanterv, mint olyan tanterv, amely eleve, pláne szándékosan szakbarbárokat akar nevelni. Vagyis minden felsőoktatási intézmény legfőbb szándéka szerint értelmiségieket képez, hiszen szakmai ismereteket tanít, lehetőséget ad idegen nyelvek tanulására, s az intézmény jellegétől függően az általános műveltség gyarapítására, bizonyos készségek megszerzésére öntevékenységek révén. Hivatása minden intézménynek világnézeti-politikai nevelésben részesíteni hallgatóit, lényegéből következők, hogy kisebb-nagyobb közösségekből épül fel, s e közösségeknek szükségük van vezetőkre. Az egyetem, főiskola akarja, nem akarja, minden pillanatban, létezik minden mozzanatában nevel, pozitív vagy negatív hatást gyakorol a hallgatóra.

Fontos nevelési terepek számítanak a demokratikus fórumok, amelyek idejekorán próbára teszik a fiatalokat, úgy is, hogy kipróbálják vezetői képességüket, úgy is, hogy döntésképességük elé állítják őket. Ilyen fórum minden hibája, fogyatékossága ellenére az egyetemi-főiskolai KISZ-szervezet, ilyen a képviselői rendszer, hogy tudniillik az intézmény minden testületében ott vannak a fiatalok képviselői, ilyen az ifjúsági parlament, az ösztöndíjfelosztó bizottság, a felvételi előkészítő munka, amelyben egyes egyetemeken száznál is több hallgató vesz részt. Ezek a fórumok előiskolái a gyakorlatnak, de a felkészítés természetesen sohasem lehet teljes értékű, mert a gyakorlatot nem lehet előre lejátszani. Aki még nem tartott órát, nem operált, nem tartott munkaelosztást, nem felelt egy meghatározott munkafolyamatért, nem volt apa vagy anya, annak csak sejtése lehet ezekről a szituációkról. De a „sejtés” sem eihanyagolandó, nem is beszélve a gyakorlathoz való készülés tudatoságáról, a hallgatóknak az ismeretbefogadó képességéről.

Ifjúsági közélet

Eddig arról esett szó, hogy mit tesznek, mit tehetnek a felsőoktatási intézmények, de legalább ennyire fontos a hallgatók alanyi felelőssége, egyéni rezonancia-készsége. Mindennapos eset, hogy a kiváló tanár emlékeztet előadást tart, amely a hallgatók egy részének egy életre szóló élménye, míg mások ásitóva unatkoznak, a csengőt várják, ismét mások el sem mentek az előadásra. Nem csupán a szakmai ismeretek befogadásáról beszélnek, bár az sem mellékes, hanem az általános intelligenciáról is, amelynek révén egyes fiatalok valósággal lefényképezik az egyetem légkörét, a taná-

rok felkészültségét, előadókészségét, vizsgáztatási módszerét, politikai és etikai magatartását. A kínálat, az egyetemi lehetőségek sáka is fontos, de legalább ennyire lényeges, hogy a hallgató maga is tudatosan készüljön hivatására, kötelezze el magát az értelmiségi életminta mellett, a szakmai felkészültséggel párhuzamosan gondoljon társadalmi hivatására is, arra, hogy előbb-utóbb a társadalmi munkamegosztás valamelyik parancsnoki hidjára kerül, s hogy a szakmai tudás és a közéletiség egyforma érték, ha egy ember testesíti meg. (Ha ugyanis valaki csak az el-sőt képviseli, még szakbarbár, aki csak a másikat, annak meg nincsen hitele!)

Az egyetemi-főiskolai hallgatók hajlamok a panaszkodásra, elfoglaltságuk mitizálására. Nem vitás, el vannak látva feladatokkal bőven, mindenütt magasak az óraszámok, ráadásul a heti 30–35 óra be van szűlve három-négy napba, mert nemcsak szabad szombat van, hanem szabad péntek délután is... Mondják, s nyilván van benne igazság, hogy a tanulmányi túlterhelés nem használ a hallgatók aktivitásának, a pezsgő ifjúsági közéletnek. Mondják, hogy most már minden egyetemen, az orvoson is, több a lány, mint a fiú, s a lányok praktikusabban gondolkodnak, legtöbbjük foglalkoztatja a családalapítás, ami persze nem elítélendő. Tagadhatatlan, hogy az ifjúsági vezetők között kevesebb a lány mint a fiú, s így lesz ez majd a gyakorlatban is... Birálják a KISZ-szervezetet, beszélnek az egyén és a szervezet megbomlott összhangjáról, több beleszólást, nagyobb demokratizmust sürgetnek, abba például, hogy mit tanuljanak és mit ne. Voltaképpen igazuk van! Csak hogy arról hajlamok megelégedezni, hogy jelenlegi helyzetükkel, jogaikkal sem tudnak elég okosan élni! (Igaz, ez is társadalmi gond!) Van hallgatói képviselő, a delegált egyetemista ott ül a testületekben, beleszólhat a döntésekbe. De egyetemi oktatók, akik az ilyesmire is figyelnek, állítják, hogy nincs visszajelzés, a képviselő az esetek döntő többségében nem szerepel a vitáról, a szavazásról, a saját szempórról, mert egyszerűen nincs igény rá. Vagy ott van a kollégiumi önkormányzat, amelynek lehetőségével nem élnek elég dinamikus. Nem kis probléma az sem, hogy viszonylag kevesen vállalkoznak önálló véleménynyilvánításra (ahol van egyetemi újság, ott cikkírássra), s főleg a hallgatóság többségét kitévő szorgalmas réteg nem hallatja eléggé hangját. Sokkal gyorsabban és hangosabban nyilvánulnak meg a perifériális értékeket és érdekeket képviselő kevesek. Ez nem hiba, sőt kívánatos, de mivel nem akad, aki vitatkozzék velük, felfogásuk könnyed általánosnak tűnik fel.

Kötődés, ragaszkodás

Hogy milyen fokon teljesítik az egyes intézmények értelmiségi-nevelő feladatukat, arról megoszlanak a vélemények. Az utóbbi időben, az ideológia viszonylagos elmaradásának éveiben az az értékrend erősödött fel, amely a szakemberképzést abszolútizálja. Tapasztalható tehát egyfajta szakmacentrikusság, ami együtt jár a szociális érzékenység, az általános műveltségigény és az aktivitás elszegényítésével. Ennek okát hiba lenne a sajátos egyetemi viszonyokban keresni. Ez az egyik vélemény. A másik egyezik az előbbivel a tekintetben, hogy az egyetemi-főiskolai világban az egész társadalom tükröződik, mint cseppben a tenger. Hivatkoznak arra, hogy a debreceni egyetemeken-főiskolák rendelkeznek társadalmi „visszajelzésekkel”, munkahelyi véleményekkel, s ezek többnyire kedvezőek. Miért ne fogadnák el őket? Akik így vélekednek, kevesebb problémát látnak, érzékelnek az intézmények nevelő munkájában.

Tény, hogy nálunk a tradíciók szelleméhez, az intézményekhez való kötődés, a választott hivatáshoz való ragaszkodás elég erős, a Debrecenben végzett fiatalok számára volt egyetemük, főiskolájuk „Alma mater”. Nem fordulnak elő olyan esetek, hogy valaki például friss orvosi diplomával csaposnak áll, akár átmenetileg is. Nyilván nem a debreceni felsőoktatási intézményekből került ki az a meglehetősen vastag értelmiségi réteg, amelyet a szociológusok úgy tartanak számon, hogy alacsony vagy korszerűtlen a tudás-készletük. Az is nyilvánvaló, hogy az itteni egyetemeken, főiskolákon végzett szakemberekre különösebben vagy az általánosan jobban nem jellemzők az értelmiségi-funkciózavarok. Arról azonban, hogy a fiatalok milyen útravalót kapnak, kaphatnak, időről időre nem árt képet alkotni.

Bakó Endre

40 év arc

1970: Értelmiségi végzettségű munkás

A megyei úttörőelnökség napon feltűnt, hogy van köztük egy fiú, aki politikai tájékozottságban, „újságolvasottságban” a felnőttek többségét is megsegényitené. Hamarjában alig tudunk vártól együtt voltam a gyerekekkel, s nagyon remélem, hogy számukra is emlékeztető programokat élünk át az előadást tartókat.

A Napló 1970. január 22-i számában Csütörtöki levelet írtam ehhez a fiúhoz.

„Régen nem láttuk egymást. Akkor „régen” még úttörő voltál, feltűnt benned, hogy minden — a politika is — sokat jobban érdekel, mint társaidat. Most újra találkozva mit is kérdezhettem volna tőled? Csak a szokványosokat: Hogy tanulsz? Milyenek az osztálytársaid? S végül: Gondolkodtál-e már rajta, hogy milyen pályát választasz majd? Erre te azt mondtad — pontosan emlékszem a szavaira —: „Zsuzsa néni, most egy dísznőség fog kisülni. En nem gimnazista vagyok, hanem ipari tanuló.”

Hogy a levél neki szólt, csak mi ketten tudtuk, mert a nevével megváltoztattam, semmiképpen sem akartam kellemtelenséget okozni. „Kedves Laci”-nak szólítottam, holott Bandit kellett volna írni. Mivel azt a nagyon lelkes úttörőfiút Éles Andrásnak hívták.

Telexüzenet várt a szerkesztőségben, riportalanyom közli, melyik időpont alkalmas a találkozásra. Az aláírás: a Hajdúnánási Állami Gazdaság jogtanácsosa, dr. Éles András. Hamarosan már a magnó előtt ülve sorolta élete történetét, mindazt, ami kerek harminc esztendőbe belefért.

Tösgyökeres hajdúnánási vagyok, az édesapám nem ismertem. Rakodómunkás volt, a tehérgépkocsi karambolozott, ő tizenégy méter repült, így halt meg, mielőtt megszülettem. Egy nővérem van, hét évig árván nevelkedtünk, akkor édesanyám férjhez ment, a mostohaapám is özvegy volt egy gyerekkel, született még egy, így lettünk négyen testvérek. Mostohaapám kubikos volt, végtelenül rendes ember, tőle megkaptam az édesapam minden szigorát és jószágát. Pestre járt dolgozni, mi gyerekek pénteken este sohasem feküdtünk le addig, míg haza nem ért.

Világéletemben utáltam a szerelést, van autóm, eszembe se jutna, hogy bármit is bütyköljek rajta. De én nádfedeles házban, petróleumlámpánál nőttem fel, a rossz körülmények tetek anyagias, a pályaválasztásnál az a szempont döntött, hol lehet sokat keresni. Autózserelőnek jelentkeztem, nem vettek fel, így aztán a villanyszerelő szakmát tanultam.

„Hogy el ne aludjak”

A TITÁSZ-nál volt tanuló, végzés után kevesellte az órabért, átment a városgazdálkodási vállalatokhoz, karbantartó-mindenesnek. Jött a katonaság és közben egy véletlen fordulat. A Hajdúnánási Állami Gazdaság igazgatója néhány éve így mesélte nekem: „Autóstoposként vetűk fel egyszer kiskatonára korábban a Bandit. Mikor letettük, kérdi a sofőr, tudom, hogy ez a gyerek a mi árvánk. Nem tudtam, hogy az apja a gazdaságban dolgozott és ott is halt meg, én még nem voltam itt akkor, de úgy éreztem, egy kicsit többet kellene törődni a fiúval.”

Leszerelés után Éles András az állami gazdaságban lett villanyszerelő. Harmadik éve dolgozott, mikor megszületett a lehetőség a jöke-pességű szakmunkás fiatalok továbbtanulására. A gazdaság ugyan nem szerepelt azok között a vállalatok között, amelyek küldhettek hallgatókat a SZET-re (szakmunkásokat főiskolára, egyetemre előkészítő tanfolyam), az igazgató azonban addig járt utána, míg sikerült egy keretet kapni. Éles András helytállt az öt óra hosszát tartó alkalmassági vizsgán, egy évig előkészítőre járt, kától. Voltak csalódásai,

— Az első hetekben irtózatot kinokát éltem át. Egyszerűen óriási erővel kellett tartani magamat, hogy ne aludjak el az órákon, nem voltam hozzászokva. Aztán a tanulás is. Volt olyan tanárunk, aki elvárta, hogy bevágjuk: „Franciaország önálló államiságának kezdete a 843. évi verduni szerződésig nyúlik vissza...” Akkor szenvedtem tőle, a mai fejemmel azt mondom, nem ez volt az a rosta, amin eldőlt, jogásznak jók leszünk-e, de kitaratásból, akaraterőből ez a magolás tett leginkább próbára. A fogcsikorgató tanulás nem nagyon ment nekem, az első év végén szintettes voltam.

Megszületett az első lányom. Havonta 2340 forint ösztöndíjat kaptam, a feleségem gyesen volt. Mérégre kellett tenni az addigiakat és az előttem állókat. Két és fél évet tanulásra fordítottam, szabad-e tovább is így csinálni, hogy elégségekkel átlavirozok az éveken, vagy tessék keményebben nekiállni a tanuláshoz. A kilencedik felévre kitérő lettem.

Csoportmunka eredménye

Pedig az otthoni gondok is csak sokasodtak. Lakást vettem, abban nem volt vízvezeték, meg kellett csinálni. A kislányok száma az egyetemi évek alatt háromra nőtt, az ösztöndíj pedig havi három-ezernél több sose volt. Előfordult nem egyszer, hogy a családnak kevesebb pénz maradt otthon, mint amennyit a családfelelősökkel volt elvinni Szegedre.

Az én diplomám csapatmunka eredménye. Kellett hozzá egy igazgató (nem udvarlás, elég sok konfliktusom is volt vele), kellett egy kicsit én is, és kellett egy olyan feleség, mint az enyém. S megintcsak nem udvarolni akarok, de az anyósom se mondta soha a lányának, hogy „elment tanulni, téged meg itthagytam a bajokkal”, hanem végtelenül sokat segített.

Bandi, a villanyszerelő tehát elment tanulni, és visszajött dr. Éles András, a gazdaság jogtanácsosa. Régi környezetben új szerepök. — Egyedül vagyok jogász, csak a magam erejére támaszkodhatok. Az egyetem után két évvel lehet letenni a szakvizsgát, 1984 őszén az is sikerült. Nem tanultam sokat a vizsgára, de a munka során már elég nagy tárgyi ismereteket szereztem. Ami segít: három megye állami gazdasági jogászai évente kétszer-háromszor összejönnek, megbeszéljük a legizgalmasabb szakmai kérdéseket. És bármikor bármelyik kollégám.

„Még nem törülköztem”

Új beosztásába visszatérve olyan benyomások, amelyek leütötték a hajdani nyüzsgő úttörő és KISZ-es ambícióit (1972-ben országos második volt a diákpoltikusok vetélkedőjén, az egyetem előtt KISZ-titkárkodott, Szegeden kollégiumi titkár volt). Nem érzí jól magát, legfeljebb a család örül annak, hogy többet van otthon, de ahogy mondja: úgy látszik, még nem éhezett ki annyira a mozgalmi munkára, hogy maga jelentkezzen. Pedig ezt más szempontból is fontosnak érzi, ami kiderül „értelmiséginek tartja-e magát?” kérdésre adott válaszából.

Egyáltalán nem. Szerintem ahhoz, hogy valaki a klasszikus értelemben értelmiségi legyen, sokkal nagyobb közéletiség kell. Az értelmiséginek kötelessége a közéletben kamatoztatni értelmiségi voltát. Én olyan embernek tartom magam, aki végzettségét tekintve értelmiségi, a szívét, érzelmeit tekintve pedig egy lokálpatrióta munkás.

Nagy Zsuzsa

Hazánk második nemzeti könyvtára

A Bölcsészettudományi Kar hallgatóinak csaknem száz százaléka tagja az Egyetemi Könyvtárnak, a Természettudományi Karról a hallgatók nyoleven százaléka iratkozott be a KLTE könyvtárába, amely hazánk második legnagyobb nemzeti könyvtára. A felvételen csak két-három könyv látható, ám az olvasóterem szabadpolcain legalább ötezer kötet sorakozik, a könyvtár teljes dokumentumállománya pedig meghaladja a hárommillió egységet. Az intézmény — nemzeti jellegét megtartva és erősítve — elsősorban az egyetem hallgatóinak és oktatóinak szolgálatában áll. Ezt a tevékenységét több mint harminc tanzéki könyvtár összesen körülbelül négyszázezer kötetes állománya is segíti

Nem ez a kép a tipikus, legalábbis mostanában nem ez fogadja a látogatót Debrecenben, az Egyetemi Könyvtár nagyolvasójában. A Kossuth Lajos Tudományegyetem 1932-ben befejeződött főépületében a teljes északi szárnyat az Egyetemi Könyvtár foglalja el. A száználcvan személyes nagyolvasóban novembertől január végéig ritka a szabad hely. A négy-ötezer beiratkozott olvasó közül sok egyetemista itt készül a vizsgákra

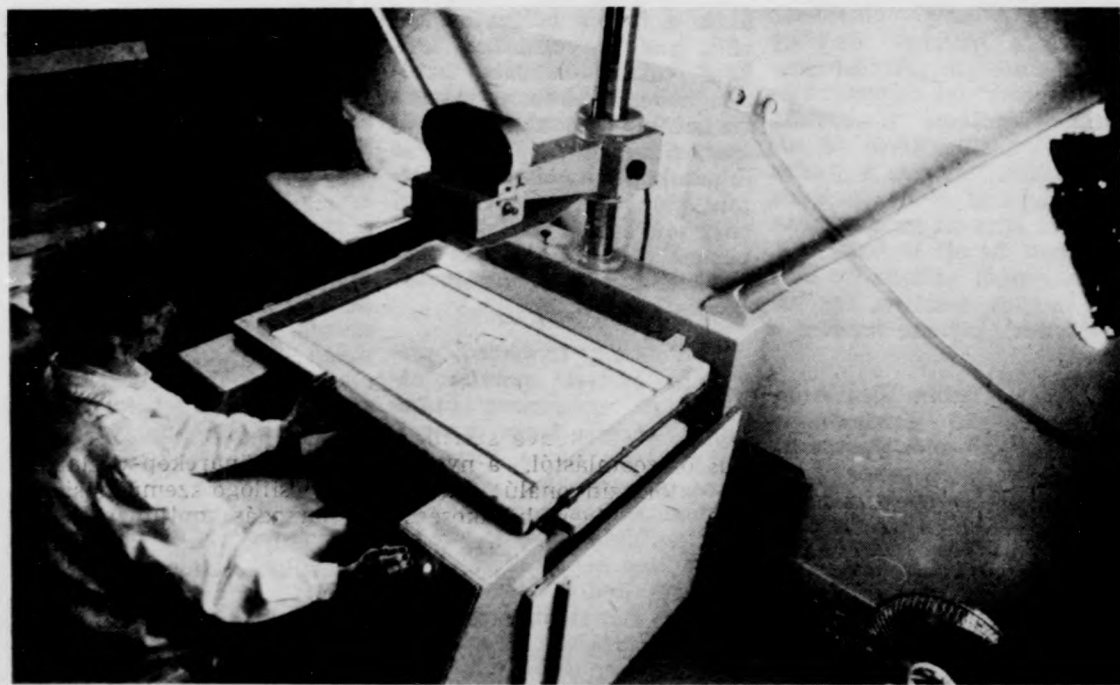
Es a könyvek? Néhány polcnyi itt látható belőlük. Minden „címből” legalább kettőt őriz a könyvtár, és mert évről évre egyre több olvasnivaló jelenik meg, a raktárakat is kinőtte a gyarapodó állomány. Valamelyest könyvnyit majd a helyzetben a volt egyetemi templom épületének felújítása, a tervek szerint ugyanis oda kerül át a könyvtár teljes hírlap- és folyóiratanyaga. Addig azonban az öt raktárkezelőnek van dolga épp elég, amíg a város területén hat különböző helyen található raktárból előkeresi a kért szak- vagy szépirodalmi művet

Évente 3 millió 800 ezer sokszorosítás! 1969 óta működnek az Egyetemi Könyvtárban a nagy teljesítményű Rank-Xerox másológépek. Elsősorban a saját állományt forgalmazzák a másolatok révén, s ha az egyetemi igényeket ki tudják elégíteni, a város intézményeinek is készítenek másolatokat. Itt kell megemlítenünk az Egyetemi Könyvtár nyomdáját is, ahol ofszetnyomással dolgoznak. Onnan kerülnek ki a KLTE évkönyvek és ott készülnek a „házi” egyetemi jegyzetek is

Ennyi olvasnivalót számontartani sem egyszerű. A felvételünkön látható fiókos szekrény — az olvasói betűrendes katalógus — több százazernyi cédulát tartalmaz — ám ez sem a teljes anyag, inkább csak orientáló, útmutató jelleggel segít a köleszöszben. Az Egyetemi Könyvtár központi katalógusa viszont a teljességre törekedett, s ezért regionális szerepe is van, mert sok egyéb forráson kívül a debreceni intézmények külföldi beszerzéseit is jelzi

A nyomdai munka művelése a kötetesen fejeződik be. A fényképezőgéppel Beke Sándorné könyvkötő munkaszabványát kaptant, de megőrizhető volt a számos egyéb munkafolyamatot is, hiszen nemcsak a folyóiratok és egyéb újságok bekötése ad állandó munkát az itt dolgozóknak, hanem az elhasznált állomány mentése, gondozása is. Rendszeresen újrakötik az elhasznált könyveket, rongyossá olvasott jegyzeteket. S mert az élet nem áll meg, az olvasóteremben, a közelgő vizsgák lázában már szorgos ujjak gyűrűkötik újra a lap-széleket...

Ahova nem minden olvasó pillanthat be: a reprográfiai osztályon mikrofilmeket készítenek az egyes dokumentumokról. Az értékes ősnymatványokat és a ritka kéziratokat védik azáltal, hogy nem az eredetit, hanem a róla készült filmfelvételt forgalmazzák a könyvtárközi kölcsönzésben vagy adják ki tanulmányozásra. A kutatóteremben mikroolvasók könnyítik a munkát. Ezen az osztályon tavaly 156 ezer mikrofilmkocka, tízezer fotókópia és félmillió xerox-másolat készült...

Az egyetemeken kívül bárki beiratkozhat a KLTE könyvtárába, akinek az igényt a megyeszékhelyi köznevelési könyvtárak nem elégítik ki. Itt megtalálható minden olyan kiadány, nyomtatvány, amely 1952 óta Magyarországon megjelent, vagyis a könyvtár 1952 óta kötelese példány-gyűjtő intézmény is. A nagyolvasó polcain 100-féle hírlap és folyóirat kínálja magát belelapozásra, olvasgatásra. A kémiai szakkönyvtárban (a KLTE kémiai épületében) 180, a társadalomtudományi kutatóteremben 350, a természettudományiban pedig 260-féle kurrens folyóirat legfrissebb számai találhatóak meg. Összesen több mint négyezer-egyszáz hazai és külföldi periódika jár az Egyetemi Könyvtárba

Kép: Nagy Gábor

Szöveg: Juhan Nagy János

A kultúra

INTERJÚ

Ha a kultúra fontos és beleértjük az élet gyakorlati folyamataiban az értékek összességét, a szocialista állampolitikában a kultúra iránti igényével. De a kultúra nem a szellemi eszközök dalmi szférájának, hanem a kultúra gyakorlatáról, a kultúra legérősebb tetteiről szól, a Hajdú-lyettesének, a Mezőgazdasági Minisztériumnak.

Az elosztás

— Induljunk ki az adatokból. Milyen a kultúra elosztása a megyei tanácsok 1984-ben? Mit tett az akkori, és mit a jelenlegi?

— A megyei tanácsok költségvetésének szege 1979-ben alig halmozta meg az előző évi költségvetését, mint egymillió forint volt, azaz a költségvetés 1984-ben pedig csak 1,5 millió forint volt. Az összegek főleg az önkormányzatok és a köznevelési intézmények költségvetésének feltételét jelentették. A megyei költségvetés mérlegében egyre több fordított a kultúra felé. A költségvetés célja az előző évi költségvetéséhez képest 10 százalékkal magasabb, ezen belül a kulturális kiadásokra 16,2% jut.

A növekvő erőforrás ellenére is alig beszélhetünk a kultúra minőségi fejlődéséről. A költségvetés eloszlására álló összeg legelőször a kultúra elosztására szolgálna, ismert például a kultúra tevékenységének nagymértékű támogatása a Tantermeink 26 százaléka a falu vályog. A 400 terem 1900 előzetes költségvetésére így egyre több vállalkozásnak lehetne támogatása. A kultúra ellenére is sok megvalósuló személyiségnek lehetne hatása a kultúra gyakorlására, szép iskolai körülmények, a jól felszerelt sportcsarnokok, a napközis termek, a településünkönkénti Szükséges egy megyei könyvtár megújítása, a raktározási feltételek fejlesztése. Ezek Debrecenben a ponti kiállítóterem, a szériúttörőház. Az önkormányzatok köznevelési tevékenységének videótechnikával történő támogatása kezdeti stádiumban van.

— Milyen értékek az ideológiai és politikai szempontok határozzák a kulturális költségvetés elosztását? Milyen hatással rendelkezik ebben a megyei tanácsok? — Az eddigi tapasztalatok szerint központi tervek alapján dolgozik a rendszer, az elosztás alapján az önkormányzatok vezetését meg kellett támogatni a települések szerinti csoportok. Ez a megkülönböztetés az elosztás fejlesztéséből való arányát is jelentette az ötéves tervben központi tervek Debreceni fejlesztési lehetőségeit.

Alkotás, köznevelés

— Az állami kultúra közvetítésében túlsúlyban milyen irányban képzeljük a kultúra folyamatát? — Az állami kultúra területén tartja a műhelyeket s a művészek önállóságát. A tömörített tartalom követett irányzatok sába, a stíluskérdésekről szól bele. A mecenatúra elsősorban a...

A kultúra állami támogatása

INTERJÚ DR. GYARMATI KÁLMÁNNAL

Ha a kultúra fogalmát a legtágabban értelmezzük és beleértjük az emberiség társadalmi-történelmi gyakorlata folyamán létrehozott anyagi és szellemi értékek összességét, a társadalmi formációk természetéből világosan kitetszik, hogy legerőteljesebben a szocialista államalakulatok léptek fel a kultúrateremtés és átörökítés ösztársadalmi befolyásolásának igényével. Döntő szerepet ebben maga az állam vállal, amely intézményrendszerével, anyagi és szellemi eszközeivel veszi ki részét a sajátos társadalmi szféra irányításából. A béke negyvenedik évében a kultúra állami támogatásának elveiről és gyakorlatáról, a kultúra társadalmi szerepének jellegéről tettünk fel kérdéseket dr. Gyarmati Kálmánnak, a Hajdú-Bihar megyei Tanács elnökhelyettesének, a Magyar Népművelők Egyesülete elnökének.

Az elosztás szempontjai

— Induljunk ki konkrét adatokból. Milyen kulturális költségvetéssel gazdálkodott a megyei tanács 1979-ben és 1984-ben? Mit tett lehetővé az akkori, és mit a mostani összeg?

— A megyei tanács kulturális költségvetésének összege 1979-ben alig több mint egymilliárd forint, 1984-ben pedig közel kétmilliárd forint volt. Ezek az összegek főleg az óvodák, általános és középiskolák, a közművelődési és kulturális intézmények legfontosabb működési feltételeit biztosították. A megyei tanács — lehetőségeihez mérten — egyre több fordítást kulturális célokra. Az 1985. évi költségvetés az előző évinél 14,9 százalékkal magasabb általában, ezen belül a kulturális kiadásokra 16,2 százalékkal.

A növekvő erőfeszítések ellenére is alig beszélhetünk minőségi fejlődésről. A rendelkezésre álló összegek a legelőbb szükségletek kielégítésére szolgálnak. Közismert például iskolaépítések, tantermeink 26 százaléka csak a fala vályog. Több mint 400 terem 1900 előtt épült, így egyre több válik használhatatlanná egyik napról a másikra. A jelentős fejlődés ellenére is sok még a pótolnivaló megyénkben. A tanulók személyiségére kedvező hatást gyakorló kelleme, szép iskolai környezet, a jól felszerelt szaktantermek, a tornacsarnokok, az otthoni adó napközis termek még sok településünkön hiányoznak. Szükséges egy új megyei könyvtár megépítése, a levéltár raktározási lehetőségeinek fejlesztése. Hiányzik Debrecenben egy központi kiállítóterem, egy korszerű úttörőház. Az iskolák és közművelődési intézmények videotechnikával, számítógépekkel történő ellátása kezdeti stádiumban van.

— Milyen érdekviszonyok, ideológiai és politikai szempontok határozzák meg a kulturális költségvetés elosztását? Milyen hatáskörrel rendelkezik ebben a kérdésben a megyei tanács?

— Az eddigi gyakorlat szerint központi lebontások tervek alapján dolgoztunk. Ez a rendszer az ellátottsági mutatók alapján osztotta fel a központi kereteket. A tervezésnél meg kellett különböztetni a települések szegélyben megteremtésük a művelődés alapfeltételeit építésben, felszerelésben, működési költségekben és nem utolsósorban a szakemberek vonatkozásában. Ezt a megyei tanács az új elosztási formák bevezetése után is képviselni és segíteni akarja.

Alkotás, közvetítés

— Az állami mecénatúra a kultúra közvetítésén, továbbításán túl mennyire és milyen irányban képes befolyásolni a kultúrateremtés folyamatát?

— Az állami irányítás tisztán tartja az alkotóműhelyek és a művészegyenységek önállóságát. Az alkotóművészet tartalmába, a követett irányzatok alakulásába, a stíluskérdésekbe nem szól bele. A mecénatúra dolgozóiban a szükséges

feltételek biztosítása, az alkotó léghő megteremtése. Azt hiszem, joggal mondhatom, hogy megyénk művelődési élete gazdag, tartalmas. Bizonyítják ezt a megjelenő kötetek, folyóiratok, a kiállítások, a színházi bemutatók és a hangversenyek. A tanácsok mindezt figyelemmel kísérik, értékelik, ösztönzik, s ha nem is a kívánt mértékben, de elismerik és támogatják. Nivódíjak, pályázatok, ösztöndíjak, meg-

bíztatások, kitüntetések jelzik az állami szervek törődését s a létrejövő értékek megbecsülését. Úgy vélem, hogy a kultúrateremtés folyamatát nekünk elsősorban ezek lehet befolyásolni, és igen fontosnak tartom, hogy a tanácsok, az intézmények közreműködésével, a művészetért és befogadó közönség nevelésével szolgálhatják nagymértékben a művészetek fejlődését.

— Az utóbbi években a gazdasági és politikai reform kívánalmával párhuzamosan nagyobb hangsúly esik az egyes rétegek, csoportok, körök sajátos kulturális szabad idős igényeinek az eddiginél spontánabb érvényesítésére (egyesületek, társaságok létrehozása, videotechnika stb.), miközben apadó érdeklődés kísér a hivatásos kultúraterjesztő intézmények által kínált programokat, módszereket. A kultúra állami támogatása mennyiben képes szintetizálni az ellentétes folyamatokat?

— A kulturális demokrácia nemcsak a széles körű művelődés lehetőségét teremti meg, hanem a speciális érdeklődésnek megfelelő rétegművelődési igény-

eknek is teret enged. Az egyesületek éppen ebből a szempontból születtek meg, hogy az egyfajta érdeklődés adta közösségi művelődési szintjei legyenek. Ezek a szaporodó közösségek a felülről irányított művelődés helyett valóban a belülről szervezett művelődést választották. Véleményem szerint nem ellentétes folyamatokról van itt szó, éppen ezért helytelen a szembenállítás, az idegenkedés, a bizalmatlanság. Hiszen új közönségek juthatnak el a körök és egyesületek segítségével. Ezért az állami irányításnak egyre inkább számolni kell az öntevékenység létrejött formáival, s támaszkodni kell rájuk. Az új jelenségek átszínhezhetik a valóban sok helyen szürke és megfáradt, itt-ott kiüresedett közművelődési gyakorlatot. Ezt bizonyítja a megyében folyó ilyen jellegű kísérletek egy részéről.

— A kulturális demokrácia nemcsak a széles körű művelődés lehetőségét teremti meg, hanem a speciális érdeklődésnek megfelelő rétegművelődési igény-

eknek is teret enged. Az egyesületek éppen ebből a szempontból születtek meg, hogy az egyfajta érdeklődés adta közösségi művelődési szintjei legyenek. Ezek a szaporodó közösségek a felülről irányított művelődés helyett valóban a belülről szervezett művelődést választották. Véleményem szerint nem ellentétes folyamatokról van itt szó, éppen ezért helytelen a szembenállítás, az idegenkedés, a bizalmatlanság. Hiszen új közönségek juthatnak el a körök és egyesületek segítségével. Ezért az állami irányításnak egyre inkább számolni kell az öntevékenység létrejött formáival, s támaszkodni kell rájuk. Az új jelenségek átszínhezhetik a valóban sok helyen szürke és megfáradt, itt-ott kiüresedett közművelődési gyakorlatot. Ezt bizonyítja a megyében folyó ilyen jellegű kísérletek egy részéről.

— A kulturális demokrácia nemcsak a széles körű művelődés lehetőségét teremti meg, hanem a speciális érdeklődésnek megfelelő rétegművelődési igény-

A kultúra esélyei

— Közösségi irányultság, feladata, hogy széles körű tudással vertezeze fel az embereket, hogy az eligazodás képessége mindenkiben kialakuljon. Sok ismeretünk van a társadalomról, a világról, ennek ellenére sokszor nem tudjuk, hogyan cselekedjünk egy-egy új jelenség láttán. Ez valóban értékvesztés jelent. Az új fejlődési szakasz új helyzetet teremt, új normákat alakít ki. Az aktuális feladatokra azonnal válaszolni kell. Nincsenek kész feltételeink és kész viselkedési sémáink. A gyorsan fejlődő világban ezt nap mint nap kell kialakítani. Ennek készségével kell felruházni ma az embereket, ha segíteni akarjuk őket abban, hogy a világban megtalálják helyüket, harmonikusan, boldogan éljenek.

— Az előző kérdésben részben már válaszoltam a problémákra is. Az individualizálódás, az értékteremtés, a társadalmi társadalmi munkalegység fogalmak. Mégis, a kultúra ügyében szólni, a közösségi eszményt megfogalmazni ma sem lehetetlen, bár véghezvinni, a megvalósítást sokkal nehezebb. Tudjuk mindnyájan: a kultúra

DUNAJEVSZKIJ:

Szabad szél

BEMUTATÓ A KÖLCSEY MŰVELŐDÉSI KÖZPONTBAN

Dunajevszkij *Szabad szél* című nagyoperettjén többek között a háború utáni esztendőkből kezdődő, az ötvenes években fénykorát élő zenei szocializmus, a „szocialista realista zene” minden fontosabb tünetét. A mű ugyan a szovjet operett, egyáltalán az operett megújítását tűzte ki célul, ám az erős aktuálpolitikai mozzanatokkal, céltudatos politikai cselekménnyel házasított klasszikus operettszerkezet csupán annak jelzésére lett alkalmas: e frigyből legföljebb ösvércsüket születhetnek! Melyeknek léte, természetesen szoros kapcsolatban áll az adott korszak politikai irányzatosságához, s a „hivatalból támogatott giccs”, az „üzem-szerűen” beindított forradalmi tömegdaltermelés reneszánszának elmúlásával a művészeti szocializmus hatalmas süllyesztőjébe kerülnek. Így is lett. Az operett dalai, s Dunajevszkij számos más tömegdala az ötvenes években elárasztották az országot, a rádió s a gombamód szaporodó körök stabil repertoárdarabjai lettek, ihlető tucatnyi hazai születésű tömegdalként, magát az operettet az 1949-es pesti bemutató után jóformán minden színházunk műsorára tűzte: de azután szép csöndben kimúlt, forradalmi operett-társával egyetemben. A kétségtelen, olykor aktuálisan erőteljes politikai tartalmak idővel kialakították a maguk adekvát zenei formáját a musicalban, a rockoperában: a klasszikus nagyoperett, hiába, rosszul tűri a „szócsó” funkciót. Hogy milyen tüneteire, fontosabb jellegzetességeire emlékezhetünk e műfajnak? Tokaji András Mozgalom és hivatali című kitaláló könyvére, elemzéseire utalva: programosság, pártosság, büszkeség, erő, biztonság, optimizmus, vidámság, tetterő, harsogás, frissesség, heroizmus és „életigenlő, hősies, himnikus, patetikus hang”. E kulcsszavakkal egyként jellemezhetjük a mű zenéjét, szövegét és — színpadi alkotásról lévén szó — történetét, dramaturgiáját. (A történet a háború utáni évek Jugoszláviájában játszódik, s az amerikai segítyt elfogadó, illetve azt elutasító, rossz és jó partizánoknak, a jók győzelmével végződő küzdelmet ábrázolja, operettben elbeszélve.)

Ez a régóta pihentetett művet vette tehát elő a Csokonai Színház, s a bemutató előtt még reménykedhettünk: azért, mert különleges közlendője van vele, mert be tudja bizonyítani, hogy itt egy félreismert remekműről van szó (a hajdani bemutatók nemegyszer kétségbeesetten sikerei semmi képpem nem a darab nagyszerűségéből következtek), mert netán egy kor központilag bürokratikus irányított izlés- és szemléletvilágát kívánja parodizálni. A premier után azonban már tudjuk: csupán valami rosszul értelmezett évforduló buzgalom okán eshetett a választás a *Szabad szél*-re, s szó sincs az operett „bátor” újraértelmezéséről. (Hacsak annyiban nem: horogkeresztes fasizistákat még nem láttunk debreceni operettszínpadon.)

Pedig a rendező, a darabot meghívott vendégként színre állító Csmer Géza alaposan hozzájárult az eredeti történethez, dramaturgiához. Csak hogy ez a mű úgy rossz, ahogy van, hozzájárulni sem érdemes: így hát a rendező jó szándékú igazításai, kisebb-nagyobb átszabási kísérletei nem jártak feltűnő sikerrel. Sőt: ha lehet, még jobban összekuszálták a darabot. Politikailag például alaposan, az eredetileg Triesztben, az Adria partján játszódó cselekményt áttette valahová, a Földközi-tenger partjára. Szóba jöhet így Észak-Afrika, Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Dél-Görögország, sőt Kréta, továbbá néhány kisebb-nagyobb sziget még, de Jugoszlávia semmiképpen: holott a játék azért minden egyéb jel szerint jugoszláviai partizánokról szól (ha figyelmen kívül hagyjuk a díszleteken helyenként olvasható magyar nyelvű hirdetések). Másrészt: aligha helytálló történelmileg az a vélekedés, miszerint 1944-ben (az időt is hátrább forgatta Csmer Géza) a Földközi-tenger említtet országainak bármelyik kikötőjében „keletről” várta volna a „szabad szél” jótékony, fölmentő hatását. Azután: a partizánok egymás elleni harcából a német, fasizista megszállók és az ellenük szegülő partizánok összecsapása lett, természetesen az utóbbiak elsöprő győzelmével. Ezzel a mű végső, kerek optimizmusán nem esett ugyan csorba, de ilyen tehetetlen, ügyefogyott, mafla ellenfelet, ilyen gyenge, rossz fasizistakarikatúrákat még az operett, a realitásokkal szemben engedékeny közege sem képes elviselni. Ebből egyenesen következik, hogy a németek és a partizánok, a megszállók és a szabadságukért fegyvert fogó, s egyéb, mindennemű praktikára képes színesítésesség háromfelvonásos, igen-igen hosszú párharca során egyetlen pillanatra sem zökkenett ki nyugalmunkból holmi igazalom, feszültség, valami aggodalom: hogy azért aprócska téje csak lesz ennek a csöpetűnek. Ugyanakkor semmi nem támogatja azt a bizonytalan feltételezésünket sem, hogy a rózsaszínben-lilában, vörösben-sárgában tartott díszletek és jelmezek (*Kasztnér Péter* és *Szabó Ágnes* munkája), a konfetti-hullás, a fő partizán vadonatúj, bujkáló bőrruhája, a bordélyház ablakainak fickándozó, telt helyű sellő, a záróképek heroikusan lobogó, iszonyatos vörös selyem drapériája, a győzelmes gúlbába emelt táncosok esetleg többet mutatnának eklektikus részletekkel szemben halmozásánál. Pedig szinte lehetetlennek látszik, hogy például a szabadságról, a forradalomról, a békéről, a hősiességről még ma is lehet szólni ezekkel a idejét múlt, tartalmaszített kellekek segítségével: de sajnos egyetlen ponton nem billent át e jelhalmozás iróniába, kritikába. Hogy miért, az hatalmas kérdés: nem akarták vagy nem sikerült?! Sajnos, inkább az igazi eszmények lejáratását segíti az előadás.

A szereposztás, a színészmozgatás mindenesetre kevés fogódzót nyújt ez ügyben. Az operisták „ringbe” állítása ugyanis nemcsak azt bizonyítja, most már sokadjára, hogy a Csokonai Színháznak nincsenek vagy csak nagyon módjával főszerepekre alkalmas operettszínészei, de az is: az operisták jelenléte, valóban diadalmas hangjuk épp a játék komolyságának záloga. Más kérdés, hogy bár *Pelle Erzsébet* (Stella), *Hormai Horváth József* (Markó), *Trefás György* (Gall Cézár, a színész), *Pallos Gyöngyi* (markinó) egyszerűen leénekelte a többieket a színpadról — sőt Trefás György úgy, hogy értették is minden szavát — nehézkes játékmódorukban erősen kirttak a többiek közül. Végül is azonban ez legalább jelentett valamiféle egységet. Mert a többiek, ki-ki kedve szerint, mindent megpróbált: a patetikus összeomlástól, a nyersen ironizáló önarckép-vázlatig, az amatőr színvonalú műtételéstől a csillogó szemű hősies-séggig. Volt, igen, büszkeség, erő, harsogás, optimizmus és hősies és himnikus hang: csak hitel nem volt, érték és minőség. *Korcsmáros Jenő* (a sűgő), *O. Szabó István* (Páncsik Miki), *Szabó Ibolya* (a bordélyház tulajdonosa) volt képes csupán néhány leplezetlenül őszinte, ironikus pillanatra: de a tömegpszichózis hatása alól azért ők sem szabadulhattak. A szereplőgárdát, mely a névtelen matrózokkal, katonákkal, partizánokkal és a néppel óriásra duzzadt, nem tudjuk felsorolni: kínos-keservesen tették a dolgukat. A közönség bár nem falat reszszó, de meglehetősen tapsa volt a jutalmuk. Így az is hatalmas kérdés: ugyan miért lehet, hogy nálunk csakugyan nincs színházi előadás és nincs darab, amelyet a közönség egyértelműen, egészségesen, felszabadulva megbuktatna? Cs. Nagy Ibolya

Turi Gábor

Szabó Dezső Debrecenben

Az utóbbi években néhány visszaemlékezésben szó esett arról is, hogy a két világháború közötti időszak egyik legnagyobb hatású írója, Szabó Dezső botrányt okozott Debrecenben, amikor az előadásán megjelentektől összeszedte a belépőjegyeket. A visszaemlékezők az ügy részleteiről nem beszéltek, csak azt említették meg, hogyan került az író Debrecenbe. Egyesek szerint a Turul Szövetség, mások szerint a Zeneműkedvelők Köre hívta meg, s abban is eltértek egymástól, hogy ez melyik esztendőben történt. Nem érdektelen hát felidézni Szabó Dezső 50 évvel ezelőtti debreceni szereplésének hiteles történetét.

A Debreceni Független Újság 1934. október 14-i száma adta hírül, hogy az író nagyszabású vidéki előadókörútra készül és ennek első állomása Debrecen tervezi. Három délután 3-3 óras előadást tartana az itteni közönségnek Ady Endre, A magyar kultivizmus, mint egyetemes magyar probléma és Szabó Dezső önmagáról címen.

Szabó Dezső 1934-ben Budapestén a farkasréti Tölcsvár u. 24. sz. villa télele-

tén lakott, itt kereste fel Nagy Tibor bölcsészhallgató, a Debreceni Független Újság munkatársa s látogatásáról készült és ennek első állomása Debrecen tervezi. Három délután 3-3 óras előadást tartana az itteni közönségnek Ady Endre, A magyar kultivizmus, mint egyetemes magyar probléma és Szabó Dezső önmagáról címen.

Botrány a szünet után

A riport részletes ismertetése meghaladná e cikk kereteit, ezért csak a tervek vett előadással kapcsolatos részét idézzük fel. Szabó Dezső november első felében kívánt Debrecenbe utazni s afelől érdeklődött, lehet-e bízalma az itteni közönség iránt, mert ő otthon eléli kenyéren és szalonán, de ha kilép a lakásából, a fejedelem lép ki. A riportert megnyugtatta, nem kell félnie, télt ház lesz a három előadás.

A harmincas években a debreceni egyetemi ifjúság körében, mint szerte az országban, igen sok híve, sőt rajongója volt Szabó Dezsőnek, így érthető, hogy a riport hatására néhány bölcsészhallgató felkereste Budapestet és vállalkozott az előadás-sorozat megszervezésére. Lelkes fáradozással, saját szűkössé filléreik megtakarításával és igen nagy anyagi kockázatvállalással sikerült elérniük — közölte a Független Újság 1934. október 28-i száma —, hogy a háromnapos programot egy teljes debreceni Szabó Dezső-hétté egészítsék ki.

Október 30-án reggel a debreceni hirdetőszlopokon hatalmas plakátok jelentek meg, amelyek „az egyetlen élő magyar írózseni” előadására hívták fel a közönség figyelmét.

Szabó Dezső november 2-án este 6 órakor a gyorsvonattal érkezett Debrecenbe. Az állomáson közel 200 főnyi tömeg — nagy részük egyetemi hallgató — fogadta és egyvalójában kísérte az írókat az Arany Bika Szállóba.

Az első előadás november 3-án az Arany Bika dísztermében Ady Endréről hangzott el, a sajtóközlemények szerint nagyszámú és illusztrált közönség előtt. Valójában a megjelentek több mint fele egyetemi hallgató volt. A második előadásra ugyanitt november 6-án került sor A magyar kultivizmus, mint

egyetemes magyar probléma címen. A harmadik előadás november 7-én este szintén az Arany Bika dísztermében kezdődött. A program szerint Szabó Dezső a saját életéről és művészetéről beszélt, majd az első világháborút követő magyar politikai viszonyokat taglalta a tőle megszokott, élénk, holtakat nem kímélő gúnyos hangnemen.

Az előadás szünete után tört ki a botrány. Amikor Szabó Dezső a pódiumra lépett, azt kérte, hogy a terem ajtajait zárják be, majd így folytatta: — Különös dolgot akarok bejelenteni. Bár ma többen vannak jelen a teremben, mint tegnap, a rendezők mégis azt állítják, hogy a bevételek ugyanannyi. Ezért mindenkit kérek, hogy a belépőjegyét adja le.

A hallgatóságot kínosan érintette a bejelentés. A teremben pár pillanatra döbbent csend volt, s mivel senki nem mozdult, Szabó Dezső lement az emelvényről, a terem jobb oldali felében levő széksorok elé lépett, és az első sorban ülőktől egyenként elkérte a jegyet. Erre a hátrébbi sorokban többen felálltak és elhagyták a termet. Szabó Dezső pedig a széksorok között törtéve szedte a jegyeket. A helyén maradt nagyszámú közönség derülten nézte a nem mindennapi komikus jelenetet, amint a magát fejedelemnek tartó író a kezébe adott jegyeket zakóka zsebébe gyűjtögette. Az első 4-5 sorban ülők jegyeinek összeszedése után azonban maga is belátta vállalkozásának lehetetlenségét, nevezetesen, hogy valamennyi jegy összeszedése még egy óránál is tovább tartana, s addig a közönség aligha maradna a helyén, meg aztán elhangzott jó néhány epés megjegyzés is, ezért visszament a pódiumra és folytatta előadását. S ekkor tört ki az újabb botrány.

Kirohanás Bajcsy-Zsilinszky ellen

Már az előadás délelőttjén kiszivárgott, hogy Szabó Dezső éles kirohására készül Bajcsy-Zsilinszky Endre ellen. A debreceni egyetemen a jogászok, bölcsészek, de még az orvostanhallgatók között is voltak hívei Bajcsy-Zsilinszky Nemzeti Radikális Pártjának, közülük néhányan elmentek Szabó Dezsőhöz, és kérték, álljon el a támadástól. Ez persze eleve reménytelen kísérlet volt, sőt csak olaj volt a tüzre.

Nos, este, amikor a jegyzés után a pódiumra lépett, előadását azzal kezdte, hogy „megtévésztett egyetemi ifjak” délelőtt felkeresték szállodai szobájában és arra akarták rávenni, hogy Bajcsy-Zsilinszkyről ne beszéljen, de ő nem az az ember — mondta emelt hangon —, akit szándékától el lehet téríteni. Azt állította, hogy Vass József népjóléti miniszter (1930-ban halt meg) még életében 2000 pengőt utalt ki neki, a pénz átadását Zsilinszkyre bízta, aki azonban

az összeg egy részét a maga céljaira fordította, más részét pedig olyan kis részletekben adta oda neki, hogy az összeg teljesen értéktelen volt. Ez a kijelentés nem először hangzott el Szabó Dezső szájából, és az előző évben — 1933-ban — a budapesti ügyészség már megállapította, hogy teljes mértékben valótlán, mert nemcsak a 2000 pengőt kapta meg hiánytalanul, hanem az évek során Zsilinszky még több ezer pengővel is támogatta. Erre az ismételt felvadászkodásra nagy zaj támadt a teremben. A Nemzeti Radikális Pártiak kórusban éljeneztek Bajcsy-Zsilinszkyt, egy másik csoport meg Szabó Dezsőt.

Bajcsy-Zsilinszkynek még aznap éjjel tudomására jutott az eset, és másnap megjelent hírlapi nyilatkozatában kijelentette, hogy Szabó Dezsőt réges-régen az ország legnagyobb gazemberének tartja és feljelentést tesz ellene.

A harmadik előadást követő napon, november 8-án az egyetemi hallgató rendezők dr. Dávid Lajos bölcsészkarri dékán — a kolozsvári református Kollégiumban az író egykori osztálytársa — jelenlétében számoltak el Szabó Dezsővel a bevételről. Összesen 791 pengő folyt be, a rezi 460 pengőt tett ki, így a tiszta haszon 331 pengő volt. Szabó Dezső már korábban előlegként kézhez kapott 300 pengőt, így csak 31 pengő járt volna neki, de ezt a rendezőség a saját zsebéből még 200 pengővel megtoldta.

Két büntetőeljárás

A tervek szerint november 8-án a Déri Múzeum előadótermében Szabó Dezső az ifjúságnak tartott volna előadást, ehhez a rendőrhatalósági engedély is megvolt. A rendezők azonban újabb botrányt tartottak s arra kérték, hogy az előadást ne tartsa meg. Így aztán „Dezső úr” 530 pengő tiszta haszonnal visszament Budára — jegyezte fel naplójában Oláh Gábor s hozzátette: „Debrecen is látta legalább egyszer az Elsodort falu íróját a maga mivoltában”.

A debreceni szereplést két büntetőeljárás követte. Bajcsy-Zsilinszky rágalmasz miatt tett feljelentést a debreceni járásbírósnál. A november 24-re kitűzött tárgyaláson Szabó Dezső nem jelent meg. Bejelentette, közismerten szegény és nincs annyi pénze, hogy Debrecenbe utazzék, s kérte, a bíróság tegye át az ügyet Budapestre. A járásbírósg azonban a kérelmet elutasította és elrendelte elővezetését. De erre nem került sor, mert a december 13-ra kitűzött tárgyalásra önként megjelent és néhány itteni híve kíséretében vonult be a tárgyalóterembe.

Az érdekességekben bővelkedő tárgyaláson Szabó Dezső bírói kérdésre kijelentette, hogy nem érzi magát bünyösnek, mert a Bajcsy-Zsilinszkyre vonatkozó állításai megfelelnek a valóságnak, de ezt bizonyítani nem kívánja, mert ezzel nagyon ártana saját magának. De mindazt, amit állított, írói múltjára tekintettel a bíróság vegye bizonyítottnak. Előre kijelentette, hogy ha elítélik, az ítéletben megnyugszik. Persze, amikor a járásbírósg a 2 heti fogságot és 500 pengő pénzbüntetést kiszabó ítéletet kihirdette, nyomban bejelentette, hogy enyhítésért fellebbez. A bíróság egyébként Bajcsy-Zsilinszky kérelmére jelképesen 1 pengő nem vagyoni kár — köznapit kifejezéssel: erkölcsi kártérítés — megfizetésére is kötelezte, s neki kellett viselnie a felmerült 157 pengő ügyvédi költséget is. A fellebbezési eljárás eredménye ma már hírt érdemlően nem állapítható meg, mert az iratok nincsenek meg.

A másik büntetőügy ugyancsak a harmadik előadásán elhangzottak alapján kormányzósértés miatt indult a debreceni törvényszék előtt. Az első tárgyaláson Szabó Dezső megjelent. A bizonyítás kiegészítése végett kitűzött újabb tárgyalásról távol maradt, ezért elővezetését rendelték el. Amikor erőlt tudomást szerzett, orvosi bizonyítvánnyal igazolta, hogy betegsége miatt nem tudott megjelenni, s kérte az elővezetés mellőzését. A géppel írt beadvány aláírta: „U. i.: De ha a magyar igazságszolgáltatás bármely érdeke azt kívánná, hogy a Csodálatos élet íróját törvénytelen erőszakkal hurcolják bírni elé, úgy magam kérem elővezetésemet. Szabó Dezső”. Újabb tárgyalásra azonban nem került sor, mert a törvényszék az időközben megjelent közkegyvel rendel el alapján az eljárást megszüntette.

Az író a Szabó Dezső Füzetek 1935. októberi számában azt ígérte, hogy ha az ellene indított pereknek vége lesz, az egész ügyet minden dokumentumával a magyar lelkiismeret elé tárja. De erre soha nem került sor — bizonyára oka volt rá. Dr. Nagy Sándor

Stetka Éva versei:

A megzabolázott fantázia

Rózsaszínűvörös ösziróza
A hőmérséklet fagyponot alatt
Avarban járok
Hideg égből szájon csókol a Nap

Hol vagy?
Ködös utcák kötömegein át
Keresi sorsát
Aki elüldözött
A múlt mindegyik értékét
Vatta borítja
Fülkiáltás-e
„Jövök!” —
Míg utad nem állja a krizantém-rozsa

Szepséd fakad a halálból
Az idő visszabillenti mérlegét
Akármikor akárhol
De elindulok feléd

Álltam...

Álltam a fázó alkonyatban,
Megtörülköttem egy felhődarabban,
Zenét hallgattam nappal.

Éjszakámat belengte ritmusával
A zene, a zene: anyagi kardal.

Rád gondoltam és fájó csend lett,
Szeretem ez a csendet,
Amely hazavezet magamhoz.

S néztem újra a tengert:
Hullám hullámra csapdos.

Ez a világ. Zajlik, elmúlik,
De igazodik a napsugarakhoz.

Elesitul lázadásom,
Fénytől lesz tiszta a világom,
S hű vagyok önmagamhoz.

Látlak

Látlak-e még? Hallom-e hangod?
Vihar gyúl. Behorul.

Te vagy a csillag-asszony
Felhők fölött, ha vihar tornyosul.
Szentképekre nem írtál rást
Minden tiéd, innen és túl.

Lehajtom fejem, várlak, hiszen
Szeretlek változatlanul.

Hull...

Hull a gesztenye plátán lobban
Folyók zúgnak október erdő

Főlékésítve jössz az úton
Kezdedben a napernyő

Hullik a gesztenye képre kép
Meggapaszkodik minden szó tebenned

S főlérez a fényre a vidék
Amelyben te vagy a legszebb

Csendélet

Csendélet a falon, kancsó, virágszál,
almák

Vörös és sárga fények.

Szorítsd szivedre a lángok virágát,
Nevezd mindig tiédnek.

Ne hagyj el...

Ne hagyj el, édes, olyan szép volt
Ebredésed, ne hagyj el édes.
A valóság után bolyongni
Nekem nehéz lett, nagyon nehéz lett.

A valóság oroszlánfogai
Közt vergődöm, testem, a véres
Összeőrölt csontként őrlőng,
Szelidítsd egészen a kezéd melegéhez.

FIAM ZSUZSA: HÁZASPÁR I. II.

BODNÁR GÁBOR

Tiszavirág*

A hajnal gyenge fénye belopakodott kelet felől a határba. Először, mintha jobban szeretné a magasságot, a jegenyék tetejére guggolt rá, majd lassan, észrevétlenül leereszkedett, lecsúszott a törzsön a bokrokra, napratáblák ringó fejére, tengerik bojtjára és a búzaszárak renetek kalaszára. Onnan pedig egyszerre szétömlött váratlanul a dűlőutakra és a fákkal szegélyezett nyári út porára.

Az éjszakai meleg most kezd lehűlni, ilyenkor lucskosodik meg a fű. A harmat óvatosan tesztelőrja gyöngyszemeivel az egész határt.

A faluból kocsizörgések zaja tántorog lomha döcögéssel a határ felé. Fűr, fűr, fűr, veréb rebben éjjeli szendregéséből. A gyalogúton is emberek, aszszonyok raja. Mintha valaki ki akarná üríteni az egész falut, megmozdultak az emberek.

Aki még a sötétben elindult, annak a szekere előtt már ki van fogva a ló, és frissen vágott füvet rácsál a szekérrétkből.

Az emberek nekikezdenek a kötélcsináláshoz, amibe majd a kékvetet kötik, mert most lehet azt csinálni, mikor még harmatos, akkor még nem törik.

Az asszonyok, akik nem tudták most tenni a gyerekeket, a nagyobbakat most szedik ki a bundából, a szekérrétkből és álmos szemüket dörszölgetve ott lábatlanoknak a szekér körül. A kicsik még alszanak a bundában, és a szekér alá csúsznak nekik árnyékos helyet. Hadd aludjanak. Az a jó, ha sokáig alszanak, addig sem nyugoskodik az anyjukon.

Tóth Józsiék is megérkeztek az első köztől.

Jó egy kicsit le pattanni a szekérről és egy kicsit megropogtatni a fázós derekat.

Míg Jóska a lovakkal bibelődik, addig Sárika megy a búzatábla mellett és keresi, hol a legmagasabb a szár, mert az jó kötélnek.

egy marokkal és a két kalászos fejnél összekötik, és már kész is van a kötél.

Mikor a kötelek megvoltak, Jóska megfente a kaszát és dagadó erővel belevágta a búzatáblába. Fröstökig meg sem állt a kasza. Nem sokat beszélgettek. Szokatlanok is voltak még egymásnak, meg mikor valaki igazán dolgozik, az nem tud teferedni. Az aratást meg igazán kell csinálni.

Csak fröstök után engedett fel a feszültség köztük, és egy-egy rend levágása közben ejtettek el néhány semmitmondó szót. Tapogatóztak és lopva lesték egymást.

Igyekeztek megismerni egymást a munkában.

Mikor levágtak egy darabot, akkor Jóska kötötte, Sári meg hordta össze és együtt kereszteltek. Minden kévélenl őszmosolyogtak. S csupa derű aradt az egész búzatáblából.

A nap mintha megállt volna az égen, de csak azért, hogy a szegény aratókra jobban rástűthesen. Ha elmész az ember a búzatenger felett, látja a forró levegő remegését. A kasza egyenletes ritmust muzsikál a búzaszárakon. Ez az a dallam, ami egy kis frissítőt ad az aratóknak. Minden kaszavágás, minden felszedett marok gabona egy nagy karéj kenyér és ez olyan megnyugtató.

Mosolyogni bír az ember ebben a döglésztő melegben. Cibere Tóth Józsi is mosolyog. Hátrasandít Sáriakra egy suhintás után, és úgy érzi, hogy ebből a búzából már ketten esznek. Ebből már Sárika fog kenyeret sütni.

Felforrósodik a lelke, és csodálatosképpen nem is érzi a külső szédítő meleget. Sárika úgy ki van pirosodva, mint a nyíló tűzpiros róza. Aranyárga hajában látja a zizegő aranykalászok tengerét, ahogy a fehér kendője alól két dús copfja kicsurog. Kék szemében a tiszta nyári égbolt kéksége tündöklök, s ragyogása melegebb a napfény.

Jóska megáll. A nadrágszájon lógó tokból kivieszi a fenőkövet és feni a kaszát. Közben hátrafordulva nézi a lányt.

ÉRT

Lottózó

A felszabadult szakban anyarvelésében által az irányzat, am sósorban a bes emberre kell h nyelvi hiba gy magából a n hanem olyan el, aki nem is használja tud nyelvét. Azo most, akik a l olvasható tájé kat és a legut megfogalmaztá

A címként l a szelvényen szerepel. A sz hogy a megszoban az esetbe szűnik, ha az s s, hanem a csolódik a mor is: „Lottózók „Lottózók, figy

Ha már a tunk, idézünk helyesírási amennyiben mondatrészek több alany, tá jelzős szerkez és, s, meg, va nem tesszünk írásjelet. Nem vesszöt a köve tokban a vag „Ötnél több sz megjelölése va történő bejegy fogadás érvény Igazgatóság te a lottószelvény bármilyen mó mely okból tör séért vagy kés kezéséért.” (A el is maradhat akkor a két szerkezetet val lehetett, sőt ke választani egyr

Vajon felel ság az elkövet hibákért? Az í tanultuk, hogy vkehez tartozna állat-, intézmé

— Pihenj e
— Hogy is
ni! — felesé
— Mig te a
a következő
a köteleket,
dok töled —
homlokát. O
tud lélegezn
rá. A para
sem szabad
Máris pattá
kötelek felé
felé kiterítv
— Nem ak
— Nem bír
— Na, akk
mosolyog J
akasztja a k
— Mi van
— Az Igyá
kívánja az e
árt meg ez a
— Fejembe
zével Sári.
— Dehogy
erősökdi J
odanyítja.
— Na, így
riti a száját
Kortyint egy
— Hú, de
— Kényeske
ez a korty n
lasztó meleg
Józi is meg
rágszifra újr
Aratási bír
Nagyon kel
Ettől a sok
től az ember
pedig nincs
minden lépé
Sokszor az
magának. N
másüvegéből
Ezért jó, k
ember, egy k
inni nem sz
ra befellegz
— Újünk
tövébe, az ár
garettát — a
Azzal leere
más mellé.

ÉRTSÜNK SZÓT!

Lottózók, figyelem!

A felszabadulás utáni időszakban anyanyelvünk művelésében általánossá vált az az irányzat, amely szerint elsősorban a beszélőre, az író emberre kell hatni, mert a nyelvi hiba gyakran nem is magából a nyelvből fakad, hanem olyan ember követi el, aki nem ismeri vagy nem használja tudatosan anyanyelvét. Azokhoz szólnak most, akik a lottószelvényen olvasható tájékoztató sorokat és a legutóbbi reklámot megfogalmazták.

A címként idézett mondat a szelvényen vessző nélkül szerepel. A szabály úgy szól, hogy a megszólítás után abban az esetben vesszőt teszünk, ha az nem önálló egység, hanem szorosan kapcsolódik a mondathoz. Vagyis: „Lottózók!”, illetve: „Lottózók, figyelem!”

Ha már a vesszőnél tartunk, idézzünk fel egy másik helyesírási szabályt is: amennyiben az egyszólamú mondatrészek (pl. két vagy több alany, tárgy, egyszólamú jelzős szerkezet stb.) között és, s, meg, vagy kötőszó áll, nem teszünk semmilyen írásjellet. Nem írunk tehát vesszőt a következő mondatokban a vagy kötőszó elé: „Ötnél több szám bármilyen megjelölése vagy ceruzával történő bejegyzés esetén a fogadás érvénytelen.” — „Az Igazgatóság tehát nem felel a lottószelvényeknek bárhol, bármilyen módon vagy bármely okból történő elveszéséért vagy késedelmes beérkezéséért.” (Az utolsó vagy el is maradhatott volna, s akkor a két utolsó jelzős szerkezetet valóban vesszővel lehetett, sőt kellett volna elválasztani egymástól.)

Vajon felel-e az igazgatóság az elkövetett helyesírási hibákért? Az iskolában úgy tanultuk, hogy a tulajdonnevekhez tartoznak a személy-, állat-, intézménynevek, föld-

rajzi nevek és a könyvek, folyóiratok, újságok, műalkotások nevei, címei. Eppen ezért, az alábbi mondat nagy kezdőbetűs szavai „jog-cím nélkül”, önkényesen váltak tulajdonnévvé: „A lottójátékra kizárólag az érvényben levő *Lottó Részvételi Szabályzatban* foglaltak az irányadók.” Ugyanígy, a „nyereménykifizetést teljesítő *Takarékszóvetkezet*” is elégedjen meg a kis kezdőbetűvel, mert köznévként, általában nevezték meg, tehát nem önálló intézménynevként használták.

Olvaszuk tovább a figyelmeztetést: „A lottószelvény szállítása közben történő elveszése, illetve késedelmes beérkezése veszélyét kizárólag a fogadó viseli.” Es ki viseli annak veszélyét, hogy hibásan fogalmazott mondatokkal rontja a lottózók nyelvezetét? A -nek birtokragot ugyanis nem lett volna szabad „elvezíteni”! Helyesen: „... elveszésének, illetve késedelmes beérkezésének veszélyét...”

Végül mindenképpen ajánlatos lenne tisztázni, hogyan írja helyesen az igazgatóság a nevét. Javasolom, hogy a 40. heti igazoló szelvény hátoldalán olvasható reklámszövegéből válasszák nyugodtan a *Lottó Igazgatóság* írásmódot. A hirdetés egyébként így szól: „Skála nyeremény szupergála: Gálans lottórádással. A Skála Coop és a *Lottó Igazgatóság* közös akciója. Gyűjtse nyeretlen lottószelvényeit, melyekkel év végén a *Lottó Igazgatóság* Gálans lottórádás akcióján személygépkocsit nyerhet!” És remélheti-e a fogadó, hogy lottószelvényén gyorsan és gálansan „nyerhet” egy pontos, helyes magyarsággal megfogalmazott szöveget is?

Szaga Attila

Molnár András civilben

Amikor a magas, sportos külsejű fiatal ember három évvel ezelőtt először énekelt az Erkel Színházban a Lohengrin címszerepét, nevét még alig ismerte a közönség. Megjelenése és szenvedélyes lírai hangja, amely mögött minden fekvésben gazdag erőtelenség volt érezhető, ideális Wagner hőstenort ígért a magyar operaszínpad számára. Feltűnése az addig énekelő néhány szerep után nem csupán a hazai operai élet már-már állandó tenorisége miatt volt biztató. Molnár András akkor még mindössze két esztendeje, 1979 óta volt tagja a Magyar Állami Operaháznak. Igaz, 1980-ban megnyerte a trevisói énekversenyt, s ekkor hat alkalommal énekelte az ottani operában Verdi Ernánijának nehéz címszerepét, ennek azonban itthon kevés visszhangja volt. Amikor nem sokkal az emlékezetes Lohengrin-bemutatók után Ferencsik János tanácsára megtanulta, s valame-

lyest félve, de végtelen biztossággal és nagyvonalúsággal megjelenítette az operairodalom talán legdifferenciáltabb hőstenorszerepét, Parsifalt, Molnár Andrásról sokan már mint az európai operaházak jövő nagy Wagner-tenorjéről kezdtek beszélni. Pedig az örökké derűs, csöndes szavú, ma 35 éves fiatal ember nem is az énekművészi pályára készült...

— Az általános iskola elvégzése után ipari tanuló lettem, tíz évig esztergályosként dolgoztam, közben pedig leérettségiztem — mondja Molnár András.

— Föl sem merült a pályaválasztás idején, hogy operaezenész is lehet?

— Nem, csak a zenei adottságaimra figyeltek fel néhányan. Ötéves korom óta ugyanis hegedülni tanítottak a szüleim. Piszliczik Tibor, a hegedűtanárom szeretne volna, ha kitarok a norszerepeinek megformálására?

— Hogyan derült ki, hogy adottságai alkalmassá teszik a Wagner-zenedrámák hőstehegedű mellett, de megle-

A népies műdaltól a Parsifalig

Molnár András portréja

hetősen lusta voltam, nem szerettem gyakorolni, s amikor kamaszkoromban kosárlabdázni kezdtem, ez a szép sport minden mástól elvonta a figyelmemet. De nemcsak hegedültem gyerekkoromban, hanem öt éven át énekeltem a rádió gyermekköri körében és az iskolai énekkarban. Egyébként is szívesem és gyakran énekelgettem a szüleitől hallott népdalokat és népies műdalokat. Általános iskolai énektanár, Bernhardt Tiborné figyelt fel elsőként a hangomra, s a nyolcadik osztály elvégzése után, amikor már mutálni kezdett a hangom, magához hívatott, és megígértette velem, hogy miután leszereltem a katonaságtól, felkeresem őt. Azt mondta, szeretne néhány év múlva ismét meghallgatni, s meggyőződni arról, hogy megmarad-e a szép hangom. El is mentem hozzá évekként később, s ez a találkozás egykori tanárómmal, majd később a barátnőjével, Gábor Artemisszel, gyökeresen megváltoztatta addigi életemet. Eleinte a városmajori templom énekkarába jártam, ahol a rádió kórusának néhány tagja is énekel. Egyikük az utána összehozott Kaposi Margittal, a Zeneakadémia tanárával. Nála kezdtem intenzíven az énektanulást, s az ő segítségével jelentkeztem 1978-ban próbaéneklésre az Operaházba. Így lettem tagja 1979 januárjától a színháznak, s még abban az évben elénekelhettem a Hunyadi László címszerepét.

— Hogyan derült ki, hogy adottságai alkalmassá teszik a Wagner-zenedrámák hőstehegedű mellett, de megle-

— Oh, hát ez a Miska gyerek! — de már hallik is a jajgatása és sírása. Valaki megverhette ezt a szerencsétlen gyereket. Miska megáll Jóskaék előtt. A két lába úgy remeg az izgalomtól, meg a futástól, hogy a két térdét összeveri. Csurog róla a verejték. Nem tud megszólalni, csak a vonóval mutogat a háta mögé.

— Wagner zenéjére korábban is felfigyeltem, már akkor, amikor szüleim elvittek időnként egy-egy hangversenyre, ahol néha elhangzott valamelyik Wagner-mű részlete. Amikor már Kaposi Margitnál tanultam, tanárómmal egy év után úgy vélekedtem, hogy az én igazi területem az ifjú hőstenor szerepkör. Ezt Varga Pál, másik mesterem is meg erősítette, akitől szinte mindent megtanultam, ami az operaezenészhez, az énekes-színepadi játékhoz szükséges... Azt hiszem, Wagnerhez fűződő kapcsolatomat már a trevisói élmények is elősegítették. Rendkívüli módon hatott rám ugyanis a bel canto énekesek természetessége. Úgy éreztem, ilyesféle természetesség kell a Wagner-szerepek megszólaltatásához is. Talán ösztönösen fészereztem a wagneri énekeszéd lényegére. Nem is érzem nehezebbnek Wagnert más szerzőknél, csak nagyobb állóképesség kell hozzá. Ehhez nagy előnyöm, hogy régebben intenzíven sportoltam. És ha néha már egy-egy külföldi Wagner-előadásra is meghívják énekelni, például a bayreuthi ünnepi játékokra, ahol az idén nyáron másodszer alakítottam a Nürnbergi mesterdalnokokban Vogelgesangot, azért Wagner mellett sok más szerepet is szívesen énekelek. Ezek közül talán Taminót szerettem legjobban. A várfurolóval, de nagy várákossal készülök a jövő évi Fidelio-felújításra is, amelyben Florestan jelmezében lépek színpadra.

Szomor György

— Pihenj egy kicsit, Sárika!
— Hogy is ne, nem lehet itt lustálkodni! — felesel durcásan csalfa mosolygással.
— Mig te a kaszát fened, nekem addig a következő rend mellé el kell teregetnem a köteleket, mert akkor nagyon lemaradok tőled — és kicsi kezével törölgeti a homlokát. Olyan melege van, hogy alig tud lélegezni, de a világot sem mutatná. A parasztlányok még a fáradtságát sem szabad kimutatni.
— Máris pattan, futva megy az összerakott kötelek felé. Futva hozza és rakja is lefelé kiterítve a következő rendnek.
— Nem akarsz lemaradni tőlem?
— Nem biz' én!
— Na, akkor gyere ide, adok valamit — mosolyog Józsi, és a nadrágszíjról leakasztja a kulacsot.
— Mi van benne? Pálinka?
— Az Igyál egy kortyot, mindjárt nem kívánja az ember úgy a vizet, és nem is árt meg ez a vadvíz.
— Fejembe áll ám! — mutatja kis kezével Sári.
— Dehogy árt. Egy korty nem árt — erősöködik Józsi. Lecsavarja a tetejét és odanyújtja.
— Na, igyál csak! — Sári összecsisztóriti a száját és a szájához veszi a kulacsot. Kortyint egyet.
— Hű, de erős, de kaparja a torkom — kényeskedik egy kicsit, de érzi, hogy ez a korty nagyon jólesett ebben a fullasztó melegben. Visszaadja a kulacsot. Józsi is meghúzza és visszaakasztja a nadrágszíjra újra.
— Aratási pálinka.
— Nagyon kell az ilyenkor.
— Ettől a sok mindenféle tanyasi víztől az ember hamar megcsömlő, és attól pedig nincs rosszabb, mert inná az ember minden lépés után.
— Sokszor az ember alig tud parancsolni magának. Nehezen állja meg, hogy a szalmástüvegéből ki ne igya egyszerre a vizet.
— Ezért jó, mikor már nagyon szomjas az ember, egy korty pálinkát inni, de többet inni nem szabad, mert akkor arra a napra befellegzett az aratásnak.
— Ülünk le egy percre ide a kereszt tövébe, az árnyékba, míg elszívok egy cigarettát — ajánlkozik Jóska.
— Azzal leereszkednek mind a ketten egymás mellé. Kinyújtják a lábukat, és né-

zik a hajladozó, még le nem vágott, ringó búzatáblát. Sárika magában epkedve óhajta az estét, de legalább azt, hogy egy kis lenge szellő suhanna át a tarlón, ami ezt az álló, fullasztó, mozdulatlan, forró levegőt legalább egy kicsit megmozdítaná.
— Az egy eny csöpp felhő sincs, még annyi se, mint egy kétpengős, csak egy gölya lebeg felettük szédítő magasságban. Az is úgy néz ki, mintha állna a levegőben. Alig-alig lebbenti szárnyát.
— De jó annak a gölyának! — sóhajtja Sárika.
— Miért jó? — simogat a hangja Józsinak, és úgy néz Sárikára, mintha tükörbe nézne.
— Azért, mert szárnya van és messzire tud szállni meg magasra. Lenéz a háttára, a falura és sok mindent lát.
— Szeretnél sok mindent látni?
— Szeretnék. Szeretnék hegyeket látni, nagy-nagy sötét erdőket, és ott egy kis tisztáson lakni, kis özikéket simogatni. Szeretnék látni tengert, ahogy a nagy hajók úsznak rajtuk. Ráúlni nem szeretnék. Félnék attól a nagy víztől. Te, Józsi, azt mondják, hogy a tengernek nincs feneké — fordul oda Józsihoz és kuncogva kacarászik. A vidám kis nevetése végiggurul a búzatáblák fölött, és Jóska úgy érzi, hogy ott minden búzakalászt külön-külön megcsókol. Mig Józsi a feleleten gondolkodik, a tarló tükéj közt egy zöld gyík oszik a kereszt felé. Meg-megáll, hallgatózik, kicsi torkában lüktet a fárasztó meleg.
— Jaj, egy gyík! — pattan fel visítva Sári, és ijedten kap a szoknyájához.
— Ne félj, nem bánt az. Ő is fél mőtőlünk! — fogja meg a kezét Sárinak Jóska, és úgy örül, hogy ez az ártatlan kis gyík feléjük tévedt.
— Na, de most nincs ilyesmire idő. Restelkedik magában Józsi és nyúl a kasza után. A lendülettel csapásoktól fordul a búza s fekszik a rend. Kötetlen kévők sokasodnak utánuk. Újra beállt a munka ritmusa, és csak magukban gondolkodnak az előző beszélgetésről.
— Megközelíthetetlen messzeségben sejtnének a magas, hókoszorús hegyek, a sűrű, sötét erdők, az ijedt özikék és a messzi tengerek.
— Keserű nyál gyűlik össze a Jóska szájában, mert tudatában megfészkelte ezer éve,

hogy a paraszt csak ne ábrándozzon. A paraszt ne vágyjon sehova. Amelyik paraszt ábrándozik, az már tán dolgozni se szeret és nem is tud. A tehetetlenség dagasztja a mellét, és még keményebben fogja a kasza nyelét. Dülnek a száraz és a háta mögött sorban hasalnak a kévők. Egy hajlékony, nádszálerekes leány csokorba szedte.
— Sárika egy-egy kévé lerakása után nézi Józsit. Csak a hátát látja. Ahogy az ingderék félig kicsúszott a nadrágból, látja egészséges barna bőrt. A szívében pókhálórözdüléssel titokban ébrednek a szerelem.
— Olyan ez, mintha nem is lenne még, de olyan jó néha Jóska fejletni a szemét. Ilyenkor a percek selyemszönyegen lépnek.
— Édes suhogással muzsikál a kasza, és a virágillatok szívéig szállnak.
— Mintha rózsaszalagon poroszkálna a nyár. Virágok kelyhében tüzek gyúlnak, és egymásra mosolyognak a szirmok.
— Józsi, te, nekem olyan rossz érzésem van!
— Nem értem idesanyámat — dünyögi Józsi.
— Hidd el, valami történt otthon — rebegi Sárika félve.
— Ugyan, mi történhetett. Tűz nincs a faluban, mert ide hallana, ha félrekerik a harangot. Hát akkor mi a fene van — kezd mérlegelni Józsi.
— Szent isten, Józsi, apám nagyon rosszul volt az éjszaka. Nagyon köhögött. Én nagyon félek — mondja alig hallhatóan Sári, és rögtön meggedret a szeméből a könny, és olyan bánatosan nézett, hogy Józsinak majd megszakadt a szíve.
— Ugyan, kis bolond, ne képzeld már! — vigasztalja a lányt. De azért ő is érzi, hogy otthon valami nincs rendben.
— Sári vállára teszi a kezét és gyengéden simogatja.
— Na, gyere a szekérhez. Pihenj le egy kicsit az árnyékban, én meg hazapattanok a Derű hátán. Ebéd alatt megjáró, akkor megnyugszunk mind a ketten — s megindulnak a szekér felé. Sárika békésen enged, hogy a fiú a vállát fogja. Mennek szótlanul.
— Mikor a szekérhez érnek, a dülőúton porfelleglet látnak közelegni.
— Ott valaki szalad errefelé!
— Jaj, istenem, de félek!
— Mikor közelebb jön, akkor látja Józsi.

— Oh, hát ez a Miska gyerek! — de már hallik is a jajgatása és sírása. Valaki megverhette ezt a szerencsétlen gyereket. Miska megáll Jóskaék előtt. A két lába úgy remeg az izgalomtól, meg a futástól, hogy a két térdét összeveri. Csurog róla a verejték. Nem tud megszólalni, csak a vonóval mutogat a háta mögé.
— Mi van, beszélj már! — rázza meg a gyereket Józsi.
— Gá... gás... gás...! — makogja rekedten és egyre arrafelé mutogat, ameről jött, és megindul futva vissza.
— Szentséges istenem! — kap a szájához Sári, és olyan halvány lett, mint a frissen meszelt fehér fal, s megindul futva a Miska gyerek után, olyan gyorsan, hogy alig bír Jóska vele menni.
— Sárika egy nagyot sikoltott, mikor meglátta az apját. Megfordult vele a búzatábla és elvágódott volna, ha Józsi el nem kapja. A fákön megremegetek a levelek. Bársony szellő suhant végig a földeken. Az ember hátán a bőr megborogzott a vizes ing alatt. A döbönt csendben pár lépéssel odább lépett a meleg, hogy elviselhetőbb tegye ezt a mérhetetlen gyászt.
— Keserves zötyögéssel tart a falu felé egy szekér. A dülőútra ki-kibámészkodnak az emberek a földekről.
— Amelyik szekér ilyenkor már hazafelé tart, annak nem jó van dolga. A két ló is minduntalan hátra-hátratinget, ahogy sem tudják megérteni nagy löféjükkel, hogy miért kell most nekik ilyenkor hazamenni.
— A legény fél kézzel fogja a gyeplőt, másik kezével átölelve tart egy zokogó lányt. A szekéren frissen vágott zöld fű látszik ki, valami le van takarva rajta.
— Hátul a saroglyán lábát felölgatva ül egy gyerek és vigyorog, kezében szorongatva egy nyútt hegedűt. Elvezi a szekerezést, és azon csudálkozik, hogy a lába nem éri a földet. Az emberek még egy darabig nézelődnek a szekér után, de aztán kaszát fennek, és dül továbbra rendbe a búza. A szekérvörögés is elhal.
— Természetes sodrással meg tovább az aratás. Egy akácfa alatt boldog szaladgálással rohagnak a hangyák valami kiömlött töklaskaleves maradványai.
— Közben szótlan tükösköz mozognak halk füvet, s gyíkok osonnak a még le nem vágott búzatáblákba.

* Részlet a szerző készülő regényéből

Illegális autókereskedelem?

Sokak kedvelt időtöltése, hogy többé-kevésbé rendszeresen megjelennek a debreceni autópiacon. Tájékozódni, nézelődni, az árak alakulását figyelni. Aki belátható időn belül autót kíván eladni vagy venni, az is gyakori vendég a Nagyerdőn. Mások, az Autó-Motor irányáraiból, ügynökségek közvetítéséből értesülnek a használt autók árairól. Így hát, aki kicsit is járatos ezen a téren, tudja, hogy 180 ezer forint egy 2,5 éves BMW 316-osért mesésen alacsony ár. Vagy 75 ezer forint egy két éves Dacia-ért, 42 ezer forint egy négyéves Zsiguli 2103-as típusúért nem mondható soknak.

A példák még jó néhány esetben folytathatók. A Hajdú-Bihar megyei Autójavító Kiszállalat ugyanis ilyen áron értékesítette azokat a személygépkocsikat, amelyeket a FÖTAXI-tól megvásárolt. Más autók kevesebért, mások többért kelttek el. A három évnél fiatalabb autók forgalmazásának egyébként néhány szépséghibája van. Ezekre nemrégiben népi ellenőrzési vizsgálat derített fényt, s az úgy tapasztalták, hogy a 0-3 éves kor közötti személygépkocsik értékesítését.

A hajdúszoboszlói székelyú kisvállalat 1983. január elseje óta tevékenykedik önálló gazdasági egységként. Az alapító levelében használt személygépkocsik értékesítésére is engedélyt kaptak, kivéve a 0-3 éves kor közötti személygépkocsik értékesítését.

A kisvállalat 1983 augusztusától foglalkozik használt személygépkocsik adásvételével. 1983-ban a FÖTAXI-tól kilenc, az elmúlt esztendőben 56 autót vásároltak. A személygépkocsik jelentős részét budapesti és a főváros környékén lakó vevőknek adták el. Harminckét ilyen helyen lakó gazdához „jutott” gépjármű közül több nem is került be a kisvállalat telephelyére. Tizenkét esetben a vétel és az eladás azonos napon történt, tizenegy alkalommal egy nap eltéréssel.

Mindez azért érdekes, mert a 7008/1983. (A. T. 20.) AH-BKM sz. együttes irányelv 5. pontjában foglalt előírás szerint: „A forgalmazó szerv köteles biztosítani, hogy az általa értékesített, használt személygépkocsit bárki megvásárolhassa, meghatározott személy vagy szervezet részére a gépkocsit féltreenni, a nyílt árusítást korlátozni, a belkereskedelemlről szóló 1978. évi I. törvény 25. paragrafusa alapján tilos.”

Hasonlóképpen intézkedik a kisvállalat saját ügyviteli utasítása a használt személy- és tehergépkocsik forgalmazásáról. Ezeket az előírásokat megszegve a FÖTAXI-tól úgy vásároltak gépkocsikat a Hajdú-Bihar megyei Autójavító Kiszállalat szakemberei, hogy a gépkocsi állapotát rögzítő felmérést nem végezték el, az árkalkulációs lapot jó néhány esetben nem töltötték ki.

A furcsaságok most jönnek. A FÖTAXI-tól a személygépkocsikat megegyezően, egyedi áron vették meg. Mondván: „Abban az esetben, ha a FÖTAXI által közölt árakat a kisvállalat kereskedelmi ügyintézője túlzottnak találja, és az értékesítést nem tartja reálisnak, az adásvételi szerződés nem jön létre.” Lehetséges azon meditatgatni, vajon hány ilyen eset volt, az azonban talán figyelemre méltó, hogy jó néhány esetben utólag szinte ellenőrizhetetlen, hogy a megvett és gyorsan továbbadott gépkocsik milyen állapotban kerültek a kisvállalathoz és mennyiért kelttek el? Ehhez ugyanis feltétlenül szükség lenne az árbecslő, árkalkulációs lapra, ami hol van, hol nincs, esetenként nincs kitöltve vagy éppen üresen van aláírva a FÖTAXI és a kisvállalat képviselői részéről.

Amikor megkezdődött a vizsgálat a kisvállalattal, különleges „akció” is indult a jó néhány hónapon keresztül végzett illegális tevékenység utólagos legalizálására. Ez pillanatnyilag arra az eredményre vezetett, hogy a Belkereskedelmi Minisztériumból megérkezett a men-

levél. Ebben, igaz olvashatatlan aláírással, de arról tájékoztatták a kisvállalatot, hogy: „Szóbeli megkeresésükből értesültem arról, hogy a 7008/1983. (A. T. 20.) AH-BKM sz. irányelv nem pontos értelmezése miatt 1984. október hónapban a FÖTAXI-tól három évnél fiatalabb személygépkocsikat is vásároltak, és ezeket már értékesítették is. Jöhszeműségükről meggyőződve, kivételes hozzájárulok ahhoz, hogy a FÖTAXI Vállalattól vásárolt Dacia, Lada és BMW típusú személygépkocsikat értékesítsék.”

Egyedi döntéséről — a személygépkocsik tulajdonjogának átírása céljából — értesítem a BM Országos Rendőr-főkapitányság közbiztonsági és közlekedési csoportfőnökségét.” Azt hiszem, a jogban járhatlan olvasók számára is azonnal feltűnnek a furcsaságok. Ezek közül az első említésre méltó, hogy a kisvállalat 1983 novemberétől 1984 októberéig folyamatosan vásárolt három évnél fiatalabb személygépkocsikat a FÖTAXI-tól, és a minisztériumi menlevél októberi vásárlásról ír. Ezek után — a kisvállalat jöhszeműsége-

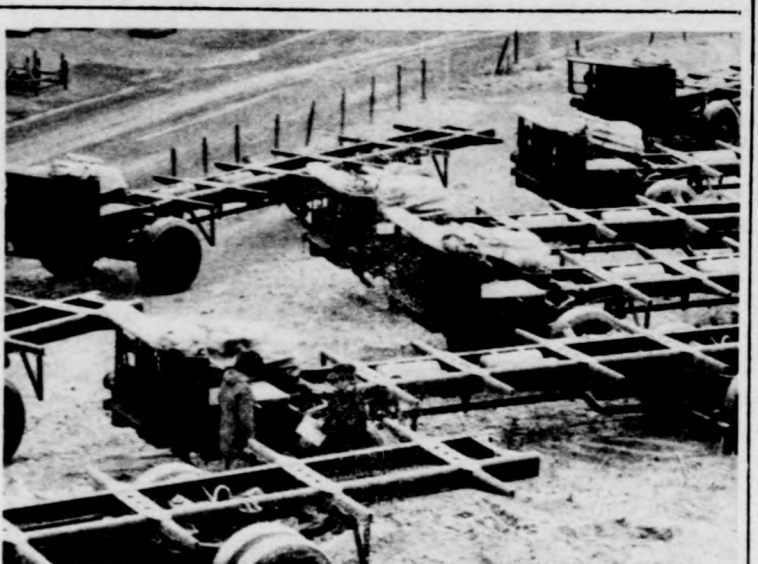
ről meggyőződve — talán furcsának tűnik, ha a minisztérium egyik munkatársa utólag felmentést ad a belkereskedelmi törvény alól, s menlevelet nyújt a miniszter és az Árhivatal elnöke által kibocsátott irányelv megsértőinek.

Az már önálló vizsgálatát érdemelne, hogy ezt a menlevelet mennyiben kötelese elfogadni a kisvállalat felügyeleti szerve, a Hajdú-Bihar megyei Tanács V. B. ipari osztálya, vagy megelégszik az igazgató abbéli ígéretével, hogy ezentúl nem csinálnak ilyet?

Ezt az egész ügyet már csak azért is furcsának tartjuk, mert a belkereskedelmi miniszter legutóbbi sajtótájékoztatóján is szó volt a kereskedelemben egyre gyakoribbá váló szabálytalanságokról, visszaélésekről. Épp ezért rendkívül különös ez az eljárás.

Hiszen amíg a minisztérium alkalmazottja utólag felmentést ad, felmentést adhat jogszabály betartása alól, a kisvállalat pedig büntetlenül megsértheti a belkereskedelmi törvényt, addig nincs szemérem különböző más szervek hasonló eljárásai ellen eredményesen harcolni.

Hajdú István

Autóbuszalvázak Kínának

A magyar járműipar jelentős megrendelést kapott Kínából. A Csepel Autógyárnak, az Ikarusnak és a MOGURT-nek rövid idő alatt ezer autóbuszalvázat kell oda exportálnia. A motorral, futóművel, sebességváltóval, hidraulikus szervokormányval szerelt egységeket majd a kínai üzemekben látják el karosszériával.

MI LEGYEN A VESZTESÉGESEKKEL?

Csődszabályok és vállalatok

Ki gondolta volna, hogy egy állami gazdálkodó szervezet temetésénél a magánvállalkozók zokognak majd a legjobban. Amint ugyanis az újságok részletesen megírták, a múlt évben felszámolt Pest megyei Tanács Építőipari Vállalat esetében az utolsó pillanatig úgy tűnt: az érvényben levő csődszabályok szerint a magánvállalkozók húzzák a rövidbe. A felszámolási rendelet 13. paragrafusa alapján ugyanis a bukott cég vagyonaiból először teljes egészében ki kell fizetni az adókat és a bankhiteleket, majd a hitelező állami vállalatokat, s csak őket követően reménykedhetnek a magán-személyek.

Jogszába várvá

Kár lenne a szót vesztegetni, ha csupán két vállalat ügye lenne a tartós veszteség, vagy a csőd. Csak hogy tavalay a nem mezőgazdasági ágazatokban 62 százalékkal emelkedett a veszteséges gazdálkodók száma, és ennek csaknem háromszorosa — 173 százezer — volt a veszteség összegének növekedése. Miután a magyar gazdaságirányítás régóta hangoztatott elve, hogy a tartósan veszteséges és alacsony hatékonysággal működő vállalatokat meg kell szüntetni, fel kell számolni, a csődeljárás szabályai is megértek az újragondolásra.

Irodagépipari és Finommechanikai Vállalat valamennyi hitelezőjének egyaránt 60-60 százalékot fizetnek. Ez arra enged következtetni, hogy a gyakorlat nem a jogszába várvá, hanem a Magyarországon és másutt is kialakult igazságosabb hagyományt követi.

leg a felszámolás elrendelésére — pénzügyminiszteri egyetértéssel — kizárólag az alapító szervnek van joga. Ez, legalábbis az eddigi esetek erre utalnak, csak késlelteti a döntést. A korábbi gyakorlat szerint a hitelezők is indítványozhatták a csődeljárást. Hasonló szisztémát alkalmaznak a fejlett ipari államokban is.

A hagyományt követték

Ez csupán az egyetlen pontja az érvényben levő, és az utóbbi időszakban sokat ostromozott csődszabályoknak. Sokak szerint maga a szabályozás is csődben van. Ami például az említett paragrafust illeti, a szakértők egy része amellett voksol, hogy felszámolás esetén se a költségvetésnek, se a bankoknak, se a vállalatoknak, se a magánvállalkozóknak nem szabad a többieknél nagyobb garanciát adni követelésük kiegyenlítéséhez. Mások indokoltan tartják a kicsik előbbségét, mondván, hogy a banknak és az állami szerveknek inkább van ráltátása a gazdálkodó tevékenységére, mint a szállító partnernek, vagy a magánvállalkozóknak.

Vészjelző szerepkör

A beavatkozás ezek szerint nem a gazdálkodó szervezet sorsának végső megpecsételése, hanem olyasfajta vészjelző, ami vegetálás és agonizálás helyett felépülésre — új vezetők, új termelési programok, vagy a meglévő eszközök egy részének értékesítése révén a talpraállásra kényszeríti a gazdálkodót.

Az eljárás lépcsőfokai lehetővé teszik, hogy a tartós veszteséges és alacsony hatékonysággal működő vállalatokat meg kell szüntetni, fel kell számolni, a csődeljárás szabályai is megértek az újragondolásra. Gondot okoz például, hogy az érvényben levő szabályok lehetőséget adnak a vállalatok haladásának elhúzódtására, és ezáltal az egész társadalom érdekeit veszélyeztetik. Miről is van szó? Jelen-

Mindenesetre az tény, hogy a PETEV magáncégekkel szembeni adósságait és a kormány elnökének döntése alapján — végül is méltányossági alapon kiegyenlítették a költségtérítésből, és hogy a később felszámolt

Átalakuló, új alapokon felépülő gazdaságirányítási rendszerünkkel is jobban harmonizálna egy olyan — felszámolást elkerülő — veszteségrendezési folyamat, amely elsősorban az adósság és hitelezők alkujának tekintené a vállalat megmen-tését. Hiszen az ő pénzük is

kockán forog. Az más kérdés, hogy társadalmi-gazdasági rendszerünkben továbbra is lesznek olyan vállalatok, amelyek működéséhez, létezéséhez — ha még veszteségesek is — társadalmi-politikai érdek fűződik. Mi sem természetesebb, minthogy ezekben az esetekben a központi szervek, az állam legyen a döntés joga.

Molnár Patricia

„Bolt.” Csak így mondja s nem is áll a szájára, hogy étterem, már csak azért mert a Szabadság a Pál-söröző volt. Sok víz lefolyt a Tiszán, hogy ideszegődött. Legyint a karjáról elmaradhatatlan fehér damaszt szalvétával.

— Megvan még az öreg, de nem jön be, nem, a Bikába se.

Nyitogatjuk az emlékek fiókjait.

— Hogy került hozzá? S éppen őhozzá, a vendéglátás egykori, debreceni fejedelméhez.

— Akkor még beprotezsálni illett, hát akad nekem is egy pártfogóm, vállalta értem a felelősséget. Három hónap múlva már azt írták a bejelentőre: pincér, mert így volt a sorrend: borász, éthordó, pincér, főpincér. Fogalom e szakma abban az időben.

— És „fő” sohasem lett?

Ráhibáztam.

— Soha, mert a kauciót ki rakta volna le helyettem? Sebaj, én a vendéggel szerettem törődni.

Megint igazgat hirtelen valamit. Aligha meglepetőző az újjak gyors, gyakorlati matátása az asztalon, vagy mégse ült helyén az a sórtató?

— Ha egy vendéglőben nincs mit csinálni, az baj, nagyon nagy baj. Higgye el, a terítőcsereinek még akkor is megvan az értelme, ha morzsa sem hullt rá, de mindenkiel mégsem egyformán viselkedek, hogy kinek adok kedvességét, azt én szabom meg.

A kackiás baszú postakocsis közelebb hajt az Egerházi-képről. Krúdy termékben ápoljuk a pincérműlt, vesztegetjük a szót. Barna fényű a vésett hátú öreg löca. A Dreher sőr pufók, dombormű emberkéje szemközt. Maradt a patinából szerencsére jócskán, habár a Berliner habja sem oly kemény, mint a „felvert tojásé”. S odaát a vadászteremben korunk embéléjá, a Pepsi díszelő. Am a szeparé jól ki-zár a külvilág zajától. Csiki Kálmán duruzsol, csak én halljam! Akár egy deres barkójú etikett-tanárá, korholja, ami rú:

— Szeretek én is fehér asztal mellé ülni, de egy felszolgáló (most így ejti ki: felszolgáló), egy se kanalazza az ételt jóízűen és nyugodtan, ha tőle asztalnira vendég ül nagykot nyelve, röstelkedvén. A szegénytől elsüllyedve, mert így szól rá, mármint a felszolgáló: „Zavartam én, amikor a levest kavargatta?” Hol történt? nem érdekes, mondom, szeretek én is vendég lenni. Azt is gyűlölöm, ha valaki trágármód ren-

del: „Mi a zaba?” Nem vagyok ám süket ilyenkor!

— Tisztelt úr! Nálunk sajnos csak reggelit, ebédet és vacsorát kérhet.

Kertelek, de csak meg kell öröközni, hogyan viselte el az úrimuris, pengős világban a reklamációt. Vegyünk vissza az aranypapírmasékbl egy maréknyit!

— Reklamáció? Azt se tudták, mi az? Oka van! Mi, úgy ahogy hallja, foglalkoztunk a terítésel. Dédelgettük az asztalt! A szakács feje azon főtt, hogy a javát küldje az éték-

azonnal javítás alá vettük, fogpiszkálót szúr-tunk a „csőrébe.”

Vagy! Messziről fogadtuk a vendéget, toltuk alá a székét. Igen, ezek tanult fogások. Nem kell rá jó emlékeznem, miért is felejtettem volna el. Nálunk a zónapörköltöz egy pikoló sór járt, grátisz. A szomját a ringli, az apró, sós hal keltette föl és a zafat.

— Álljunk csak meg! Főúr, ugye így hívták vagy hívják ma is?

— Néha mondják.

— Sértették-e meg?

— Erről akkor is szoltam volna, ha nem kérde. Egyszer sem. Tudtak csendesen mulatni! No, úgy 56 előtt Bata altábornagy, tudja, akit BESZKART-kalauzként „emleltek ki, erőszakoskodott, hogy a kézmősi miért a vécében van. Ugyan ez a tisztiklubban történt.

— Kit s hová ültetne híres vendégei közül, a saját asztalokra emlékszik még?

— Karádit a vadászteremben a „közép 2-es” várta. Vette elő azt a hosszú cigarettáját s ugrottam a tüzelt. S ahogy egy mosollyal megköszönte, de sűrűn belibeggett hozzánk a színházból a Csokonából Spányik Éva, járt ide Kautzky József. Az ezüstelt szervizozott francia-asztal az emeleten, minden péntek este. Köl-csejt a polgármestert fogadta, direktje úgy hogy asztalfőre senki nem ülhetett. A „svatági tizenhárom” sokáig számoltuk még utóbbi időben is. Mint ipartestületi tagok összejártak s végül hosszú éveken át tizenhárom maradtak. Nem vándoroltak, a törzsasztalt becsülték. De-ciboros „törzsek” most is vannak!

— S ha vendégként jött be...?

— Tiltotta a szabály, ma is tiltja, hisz mit szólna az, akit kiszolgáltunk, hogy itt lát mulatezni! Szórakoztam máshol, a „Kiskoronában”, a „Fehér ló” vendéglőben, de mindig nagyon kevés itallal, inkább a zenekarnak fizet-tem. Pincérnek ingyán adtam borenaralót? A pohár alá tettem, ha aláfért.

A hatalmas rézkancsó sápadtan dereng, tekin-tetem rátéved a „Krúdy”-s rekvizitumra.

— Hányszor sikáltam! — áll fel az etikett embere az asztal sarkától, mert egy vendég a jelenben már ugyan erélyeskedik Hangos! „Majd megmutatja ő, hogy mi a foglalt és mi nem!”

A „főúr” ruganyos léptekkel elsiel. Még vissz-szágúg: „Ilyen kérem a múltban nem volt, de egy jó pincér mindent lát, hall és nem tud sem-mit.”

A véletlenül fölemelt tiszta poharat a szájá-ra visszafordítom.

Néhány szob az SZKI kerete-ködd Számítás-formatikai Fel-vállalat (Sci-irodájában Kov-a folyamatot-lyet az évek s-zet kutatói, me-tak.

— A számít-élen járó orszá-ban, egy-egy szonylagosah k-

Pincérműlt

10 PERC KRÚDY TERMÉBEN

nek. Keresve sem lelt hát turkálni való hibát a vendég. S ezt általában merem állítani az akkori színvonalról. Szabályosan alapáránztuk a kényelmet. Hűvös alkonyatokor teveszór plé-det kaptak a hölgyek a térdükre s a lábuk alá párnát a kertben.

Mondjak mást? Ált, mert volt egy böff asztal a vendégé mellett, arra pakoltuk a ragyogóra megtörült poharat, az italos vödört, a fűszereket, sőt kecskelábra tettük fel a tizenkét literes hordót sörrel. — ha úgy támadt kedve, hadd szolgálja ki magát a társaság! A nagy csapolást még régebben az utcán harangkongatás jelezte. Máshol másként adtak az eredeti-ségre! A Gambriusban saját kezűleg csiphet-tek le az erős, piros paprikát cserépből nevelt törpérfáról. A Gambrius főnöke Pál Sándort amiatt perelte, hogy sőr mellé ingyen lángost adott. Ilyen viták voltak akkor.

Vagy! Tányér hidegen meg nyáron sem ér-kezhettek a vendég színe elé. Ma sem, mert ez a természetes! De, ha a sőr volt hideg, mert a torka kinek, mit bír, úgy melegítő rézpipát szolgáltunk fel a korszóhoz, az megkapaszkodott a pohár száján megtölte enyhe vízzel s lan-gyult a sőr. Likőrökhöz, szeszekhez 2 és 4 cen-tes kehely dukált.

Vagy! Szódvízpricc hibás üvegből nem szóródhatott ki, csöpp se. — Az ilyetűn üveget

Szalai Csaba

A gé

Az SZKI jeln amennyit belö

A számítástechnikai szakemberek, akik még csak most egyaránt a 1984-ben a rádiólevélben, a Magyarországon és a Mag-szábjain rend-egyes sajtók-pedig elszórtat-ajánlja megve-keit, szolgáltatá-tástechnikai Intézet. A bud-gyed festői por-lászbástya szo-levő Donát székházban, az honában arra laszt, hogy vaj-nyú hirdetés-i-üzletpolitikával-egyaláltalán: a-tástechnikai ip-jában elhelye-milyen elvek-alapján tervezt-vőjét, s ezen ké-mítástechnika-gi meghonosítá-

Intézetünk-pították, amiko-zat 1971-ben el-központi fejle-mot, amely a sz-ka hazai elter-kí céljál — m-Pál, az SZKI i-tese. — E kor-konceptiójába-mi cégünk alap-láskor több tunk. Koordiná-socialista orsz-számítástechni-jából adódó h-akat, az itthoni-beillesztését, megbízások al-kell gyártanur-emellett kutató-tevékenységet-kezt. Nos, az-évtizedben az-számítástechni-bázisára terebé-immár 504 m-munkatársi gá-számítástechni-fejlesztési felá-dására vált alk-dicsekvésként, e-mi kapacitásu-séül mondom e-zóink közül 3-keznék egyete-kolai diplomá-néhány mur-van egy vagy-állami nyelvviz-átlag pedig, m-az iparág fia-mindössze 36-ezzel a csapat-hódítunk a megpróbálni lé-rohamos ütem-nyugati technik-téseinket pedi-tani, hogy géne-ként álljanak-technika tenge-kapcsolódni tud-egyre gyarapo-hoz. számításte-latához.

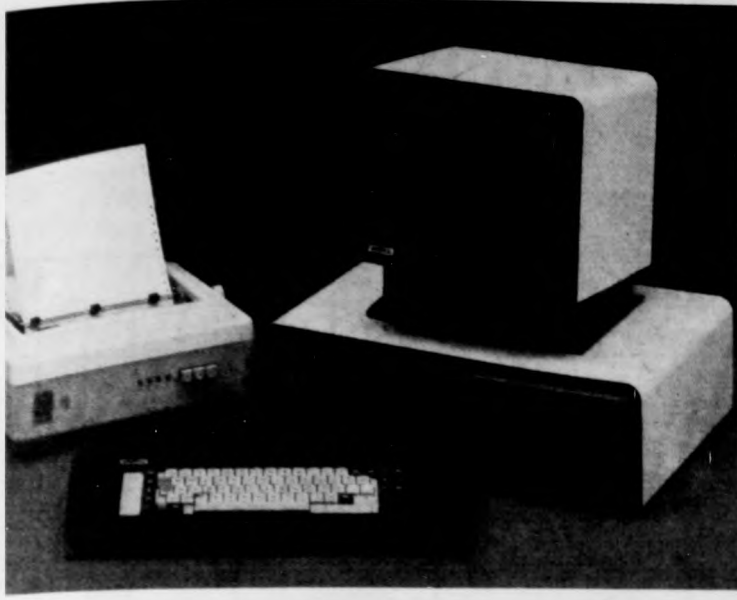
Néhány szob az SZKI kerete-ködd Számítás-formatikai Fel-vállalat (Sci-irodájában Kov-a folyamatot-lyet az évek s-zet kutatói, me-tak.

— A számít-élen járó orszá-ban, egy-egy szonylagosah k-

A géphez program is kell, meg

szervizhálózat

A Számítástechnikai Koordinációs Intézet munkájáról, terveiről

Az SZKI jelmondata: „Minden számítógép annyit ér, amennyit belőle kihasználunk...”

A számítástechnikával foglalkozók, s a témakörrel még csak most ismerkedők egyaránt tapasztalhatták, hogy 1984-ben az SZKI válaszos hirtetésétől indított: a rádióban és a televízióban, a Heti Világgazdaság és a Magyarország hasábjain rendszeresen, az egyes sajtókiadványokban pedig elszórtan jelentkezve ajánlja megvételre termékeit, szolgáltatásait a Számítástechnikai Koordinációs Intézet. A budapesti várnegyed festői portréján, a Halászbástya szomszédságában levő Donáti utcai modern székházban, az SZKI új otthonában arra kerestünk választ, hogy vajon az SZKI új hirtetési akció milyen üzletpolitikával párosul, s egyáltalán: a hazai számítástechnikai ipar életerejében elhelyezkedő SZKI milyen elvek, elképzelések alapján tervezi, szervezi jövőjét, s ezen keresztül a számítástechnika magyarországi meghonosítását.

— Intézetünket akkor alapították, amikor a kormányzat 1971-ben elfogadta azt a központi fejlesztési programot, amely a számítástechnika hazai elterjesztését tűzte ki céljává — mondja Németh Pál, az SZKI igazgatóhelyettese. — E kormányprogram koncepciójába illeszkedett, a mi célunk alapítása is. Induláskor több feladatot kaptunk. Koordinálnunk kell a szocialista országok közös számítástechnikai programjából adódó hazai feladatokat, az itthoni tervekbe való beillesztését, ugyanakkor megbízások alapján gépeket kell gyártanunk, s mindemellett kutatói, fejlesztői tevékenységet is végeznünk kell. Nos, az eltelt másfél évtizedben az SZKI a hazai számítástechnika jelentős bázisává terebélyesedett, az immár 504 főt számláló munkatársi gárda komplex számítástechnikai, rendszerfejlesztési feladatok megoldására vált alkalmassá. Nem dicsekvésenként, csupán szellemi kapacitásunk jellemzésül mondom el, hogy dolgozóink közül 320-an rendelkeznek egyetemi vagy főiskolai diplomával, százegynéhány munkatársunknak van egy vagy több nyelvből állami nyelvvizsgája, a korábban pedig, mintegy utalva az iparág fiatal voltára, mindössze 36 esztendő. Nos, ezzel a csapattal kell meghódítanunk a hazai piacot, megpróbálnunk lépést tartani a rohamos ütemben fejlődő nyugati technikával, fejlesztéseinket pedig úgy irányítani, hogy gépeink ne szigetként álljanak a számítástechnika tengerében, hanem kapcsolódni tudjanak a világ egyre gyarapodó gépparkjához, számítástechnikai kínálatához.

Néhány szóbaállt arról, az SZKI keretein belül működő Számítástechnikai Informatikai Fejlesztő Leányvállalat (Sci-L) igazgatói irodájában Kovács Győző azt a folyamatot elemzi, amelyet az évek során az intézet kutatói, mérnökei bejártak.

— A számítástechnikában élen járó országokkal szemben, egy-egy területen viszonylagosan kicsi volt a le-

nem csupán a gép dobozát személyi számítógép. A Pro-akarja megvenni, hanem a számítógépet hatékonyan akarja használni. Ehhez pedig a hardware-t képező gép mellé kell software is, a széles körű felhasználást lehetővé tevő programok, programcsomagok. S az a vevő, aki ekkora összeget fektet egy beruházásba, az garanciákat is kér: kiépített szervizhálózat, folyamatos alkatrész-utánpótlás szükségeltetik.

Nos, az SZKI ezen a területen igyekezett jól megközelíteni a nemzetközi gyakorlatot, a számítástechnikában élen járó cégek üzletpolitikáját. Lassan a százat közelíti az MO8X, valamint a Proper gépcsalád termékein futtatható programoknak a száma. A bőséges software-kínálatban van a vállalati gazdálkodást segítő ügyviteli, számviteli, irodai szövegfeldolgozási feladatokat segítő ajánlat, mérnöki tervezési, mezőgazdasági, egészségügyi, raktárgazdálkodási programcsomag. A gazdasági élet szinte minden területét behalózza a software-kínálat. Az SZKI arra törekszik, hogy megtartsa vevőit. Szervizhálózata révén (a Volán Elektronikkal kötött szerződés értelmében) a műszerészek a bejelentést követő 24 órán belül az ország bármely részén működő SZKI-számítógép javításához hozzákezdhetnek, elősegítve ezzel azt, hogy a népgazdaságilag fontos számítógépek minél kevesebb időt töltsenek munka nélkül. A vásárlók kegyeit keresve alapították meg az úgynevezett felhasználói klubot, ahol a gépek gazdái mondják el a használat közben nyert tapasztalataikat, esetleges javaslatokat. Az új esztendő újdonságának számít majd az állandó továbbképzés megszervezése, ahol a gépet már használó szakemberek számítástechnikai újtársokról, friss software-alkalmazási lehetőségeiről kaphatnak folyamatos tájékoztatást. A kiterjedt üzletpolitika része a már említett második leányvállalat, a Sci-let létrehozása egyedi szolgáltatások és számítógépek bérbeadására.

Mit is tudnak a Proper gépcsalád tagjai? A termékek modális felépítésűek, számos közös felhasználási egységet tartalmaznak (elemválaszték, tápegység, készülékház, bővítőkártyák stb.), kezelésük egyszerű, különösebb szakmai előképzettséget nem igényel. Akárcsak az MO8X, ezek is frásztalan elhelyezhetők, a dolgozószoba aktív részékként használhatóak. A Proper 8 elsősorban a munkahelyi feladatok megoldására szolgáló

személyi számítógép. A Pro-akarja megvenni, hanem a számítógépet hatékonyan akarja használni. Ehhez pedig a hardware-t képező gép mellé kell software is, a széles körű felhasználást lehetővé tevő programok, programcsomagok. S az a vevő, aki ekkora összeget fektet egy beruházásba, az garanciákat is kér: kiépített szervizhálózat, folyamatos alkatrész-utánpótlás szükségeltetik.

Nos, az SZKI ezen a területen igyekezett jól megközelíteni a nemzetközi gyakorlatot, a számítástechnikában élen járó cégek üzletpolitikáját. Lassan a százat közelíti az MO8X, valamint a Proper gépcsalád termékein futtatható programoknak a száma. A bőséges software-kínálatban van a vállalati gazdálkodást segítő ügyviteli, számviteli, irodai szövegfeldolgozási feladatokat segítő ajánlat, mérnöki tervezési, mezőgazdasági, egészségügyi, raktárgazdálkodási programcsomag. A gazdasági élet szinte minden területét behalózza a software-kínálat. Az SZKI arra törekszik, hogy megtartsa vevőit. Szervizhálózata révén (a Volán Elektronikkal kötött szerződés értelmében) a műszerészek a bejelentést követő 24 órán belül az ország bármely részén működő SZKI-számítógép javításához hozzákezdhetnek, elősegítve ezzel azt, hogy a népgazdaságilag fontos számítógépek minél kevesebb időt töltsenek munka nélkül. A vásárlók kegyeit keresve alapították meg az úgynevezett felhasználói klubot, ahol a gépek gazdái mondják el a használat közben nyert tapasztalataikat, esetleges javaslatokat. Az új esztendő újdonságának számít majd az állandó továbbképzés megszervezése, ahol a gépet már használó szakemberek számítástechnikai újtársokról, friss software-alkalmazási lehetőségeiről kaphatnak folyamatos tájékoztatást. A kiterjedt üzletpolitika része a már említett második leányvállalat, a Sci-let létrehozása egyedi szolgáltatások és számítógépek bérbeadására.

Mit is tudnak a Proper gépcsalád tagjai? A termékek modális felépítésűek, számos közös felhasználási egységet tartalmaznak (elemválaszték, tápegység, készülékház, bővítőkártyák stb.), kezelésük egyszerű, különösebb szakmai előképzettséget nem igényel. Akárcsak az MO8X, ezek is frásztalan elhelyezhetők, a dolgozószoba aktív részékként használhatóak. A Proper 8 elsősorban a munkahelyi feladatok megoldására szolgáló

SZÁMÍTÁSTECHNIKÁRÓL

Arvay Sándor

TV-TANFOLYAM

Aki akar, vizsgázhat is!

Januártól rendkívüli vállalkozásba kezd a Magyar Televízió, a Számítástechnika-alkalmazási Vállalat (SZÁMALK) és a Neumann János Számítógéptudományi Társaság. Az önmagában még nem számít rendhagyó kezdeményezésnek, hogy néhány hónapos kurzus keretében ezúttal a számítástechnikai ismeretek népszerűsítésébe kezd a televízió — hiszen megszoktuk már a tévé népköztudós szerepét. A különlegesség az, hogy aki kellő szorgalommal figyeli a tizenhat órát (heti egy alkalommal, egyszeri ismétléssel) tettett adásokat, hajlandó néhány órát szánni az önálló tanulásra és a gyakorlatra, a tanfolyam befejeztével hivatalos vizsgát is tehet.

Rochlitz Szilveszter, a Neumann János Számítógéptudományi Társaság Hajdú-Bihar megyei Szervezetének titkára kezdetől részt vett a tévétanfolyam előkészítésében.

— Külföldön már régóta ismerik ezt a formát: a tömegkommunikációs eszközök segítségével megszerzett tudásról hivatalos vizsgán lehet számot adni. Az így szerzett bizonyítványt pedig ki-ki felhasználhatja, akár munkavállalás céljára is. Most, amikor a számítástechnika a mikrogepek megjelenésével párhuzamosan egyre több ember számára válik elérhetővé, ugyanakkor mind többen ismerik fel a sokoldalú alkalmazási lehetőségeit, társadalmi igény érzékelhető a népköztudós eme formájára.

— A szándék kétségtelenül dicséretes. De biztosítható-e a hatásos oktatás feltételei?

— Ez valóban alapkérdés, hiszen a számítástechnikát nem lehet csak elméletben tanulni; a megszerzett ismereteket gyakorlatban is ki kell próbálni, rögzíteni kell azokat. Bár a személyi számítógépek ára valamelyest már nálunk is csökkenő tendenciát mutat, azért ott még nem tartunk, hogy bárki, aki kedvet kap hozzá, megvegye az üzletben a legolcsóbb változat esetén is a tízezer forintot jóval meghaladó árú gépet. A Neumann-társaság a középszintű számítástechnikai program gazdálkodásáért már széles körben megismert Tudománysszervezési és Informatikai Intézet anyagi közreműködésével képes megfelelő feltételeket teremteni a gyakorláshoz. A megyei szervezet kapott négy PRIMO számítógépet, amelyek a Technika Házában (Debrecen, Kossuth utca 8. szám) várják majd az érdeklődőket. A tévétanfolyam első adására január 16-án kerül sor. A következő hétfőn, tehát január 21-én a Technika Házában jelentkezhetnek mindazok, akik a társaság gépein szeretnének gyakorolni. A jelentkezők számától függően szervezzük meg a „nyitva tartást”, ha a szükség úgy kívánja, a hét minden délutánján, az elképzelések szerint háromtól hétig jö-

hetnek az érdeklődők. Arra ugyan nincs módunk, hogy az előző adáson hallottakból tematikus foglalkozásokat tartunk, de olyan felügyelő lesz a gépek mellett, aki szakmai tanácsokkal is tud segíteni azoknak, akik ezt igénylik.

— Mi lesz a vidékiekkel?

— Természetesen vidékiek is jöhetnek a Technika Házába, de tudjuk, hogy ez nem igazán jó megoldás, csak kevesen élhetnek vele. Jelenleg tárgyalások folynak arról, hogy Hajdú- szörményben és Balmazújvárosban megteremtjük a debrecenihez hasonló gyakorlati feltételeket, de ez ügyben biztosat még nem tudok mondani. A társaságunk lehetőségeihez képest vállalkozik arra, hogy az esetleges vidéki kezdeményezéseket szakmailag segítse.

— Mi kell ahhoz, hogy valaki a gépek közelébe kerüljön?

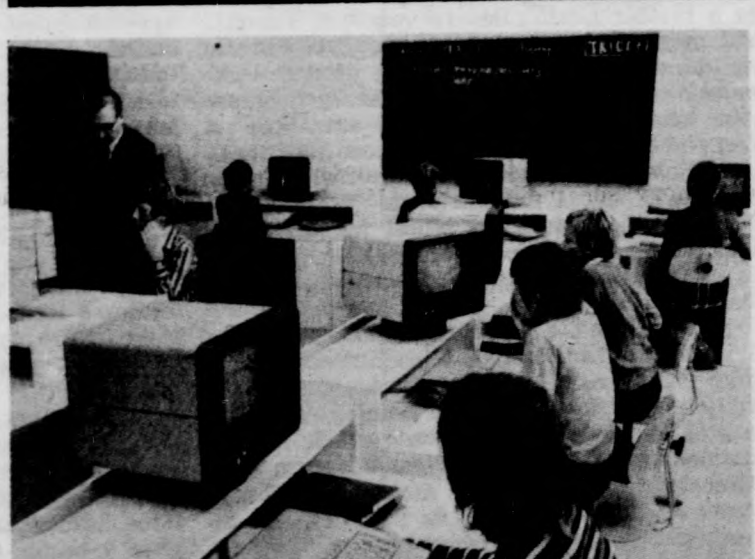
— Semmi különleges feltételünk nincs. A helyszínen kell jelentkezni, bármikor, az ügyeleti idő alatt. Ki-ki válthat egy „bérletet” (ennek 50 forint az ára), amely ötször egy-egy órás munkára jogosít. Ha a bérlet lejárt, természetesen lehet újat váltani. Szeretném megjegyezni, hogy szívesen látjuk azokat is, akik nem a tévétanfolyam „hallgatói”, csak egyszerűen gépközelbe szeretnének kerülni.

— Mikor lehet vizsgázni?

— A vizsgákat a tanfolyam befejezése után a bizonyítványok kiadására jogosult SZÁMALK szervezi meg, erről a vizsgázni akarók majd idejében kaphatnak részletes felvilágosítást. Az elképzelések szerint a megyeszékhelyeken, így például Debrecenben lesz a vizsga. Ez egyenértékű a SZÁMALK által régóta szervezett alaptanfolyamok elvégzésével. A bizonyítvány igazolja, hogy az illető alapvető jártasságot szerzett a BASIC programozási nyelv használatában.

...
A tévétanfolyam segédletként megjelent a TV-BASIC című tankönyv, amely a kurzus anyagát foglalja össze, az adásoknak megfelelő tagolásban. A sajnós borsos árú (120 forint) könyv előnye, hogy tekintettel a BASIC programozási nyelv sokféle „nyelvjárására”, a Magyarországon legelterjedtebb négy géptípus — Commodore-64, HT-1080Z, PRIMO, Sinclair Spectrum — sajátosságaira is felhívja a figyelmet. A könyvet egyébként haszonnal forgathatják azok is, akik a tévétanfolyamtól függetlenül igyekeznek BASIC-ismereteket szerezni.

A személyi számítógépek alkalmazásának fontos területe az oktatás

Buzogány

„Hárman sem bírnák súlyos buzogányát”, írja Arany János Toldi Miklós buzogányáról. A valóságban azonban távolról sincs ekkora súly a buzogánynak, ennek az ütőfejek sorába tartozó ősi fegyvernek. A „buzogány” török jövevényszó a hodoltság korából. Eredetileg volt „buzogány” alakja is a szónak. Régi személynévként székesfehérvári okiratokban szerepel. A Szechenyiek a XVIII. századi leltárban megtalálták „Attila buzogányát”, a Báthori-leltárban pedig „Bator Opos buzogányát”, amellyel a családi címerből ismert sarkányt a legenda szerint elpusztította.

A buzogánynak van nyele és feje. A fejképzés szerint beszélünk török fejú, tollas, gerezdes és tuskés buzogányról. Nálunk a XIV. században terjedt el. A magyar buzogányok legrégebbi formája a tollasbot volt, mely azonban később gömb alakot vett fel. A tollak és gerezdek száma buzogányonként változott. Putnoki Ferenc 1679-ben kelt végrendeletében hatszáznyolc tollasbotról is végrendekezett. A buzogányok díszítése a főurak művészi igényeinek, s az európai stílusváltozások függvénye volt. 1541 után Erdélyben a fegyveripar csaknem egyelőre szintre emelkedett a művészetekkel. A buzogányok nyele többségükben ezüstből készült vagy ezüst lemezzel volt beborítva. A Thököly-féle lajstromban található rubinkövekkel, türkizzel, smaraggal ékesített buzogányok is.

Egyszerű, de igen veszedelmes, végvári magyar fegyver volt a lános buzogány. Ennél a nyélhez lánccal kapcsolva a fejet, s mintegy ostorként lehetett vele verkedni az összecsapások. A magyar buzogányokat a törökök is előszeretettel használták.

Egészen a XVI. század végéig a buzogányoknak a katonai, harci jellege volt a meghatározó. Harci szerepüket azonban a XVI. század végén már elvesztették és vezéri jelvényé váltak. Ezek között voltak körte alakú, sima vagy bordázott felületű, sötétgömbölyű buzogányok. Leggyakrabban a gömbölyűeket díszítették rubinkövekkel, türkizzel, mint Báthori Zsigmond és Báthori István buzogányát is. II. Rákóczi György buzogányán látható a fejedelmi címer és az 1658-as évszám is. Az igen híres buzogányok közé tartozik a II. Apafi Mihályé, aki azt II. Musztafa szultántól kapta ajándékba. A XVI-XVII. század fegyvereinek, köztük a buzogányok díszítése is „az akkori nemzeti ötvösművészet ragyogó korát bizonyítja”.

A XVII. században a buzogány már inkább a gazdaság, a rang fitogtatására szolgált, s kiegészítője lett az ünnepi öltözéknek. Ha valaki királyi vagy fejedelmi fogadáson jelent meg, ünnepi öltözéke hiányos lett volna megfelelően az illető rangjához illően díszített buzogány nélkül. II. Rákóczi Ferencről jegyezték fel, hogy fegyverhordozójának fejedelmi buzogányát mellette kellett vinnie.

A XIX. században készítették a szigetvári hős, Zrínyi Miklós emlékbuzogányát, 1866-ban, a szigetváriak hősi helytállásának 300. évfordulóján. A millenniumi ünnepségre készült emlékművek között találunk vezéri jelvényeket, buzogányokat, melyek erre az alkalomra készültek. 1868-ban I. Ferenc József megvásárolta Pulitzer és Böhm ötvösöktől 3000 forintért az általuk készített díszbuzogányt, s azt a Magyar Nemzeti Múzeumnak ajándékozta.

A Buzogány utca a Csapó-kertben található.

Dr. Nyakas László

A pszichológus válaszol

„TISZTELET”... „Nehezen szántam rá magam, hogy ezeket a dolgokat leírjam. Borzasztóan nehéz ilyenről beszélni vagy írni. Valami furcsa gyengeségérzés fog el, ha magasabb pozícióban levő vezetőkkel kerülök kapcsolatba. Igyekszem mindenképpen elnyerni a tetszésüket, jó véleményük létfontosságú számomra. Bele halnék, ha közülvük bárki elmarasztalólag nyilatkozna rólam. Nagyon nagyon vágyom arra, hogy közejük tartozhassak. Középvetető vagyok. Szigorú embernek ismernek a beosztottaim, tudják, hogy velem nem lehet kukoricázní. Élek törvényadta hatalmammal. Szigorúan lesújtok, ahol szabálytalanságot, engedelmiséget tapasztalok. Az én beosztottaim tudják, hogy kell dolgozni. Ezeket csak azért irtam le, hogy ön is megismerjen, milyen ember vagyok Ön, mint szakember, mit tanácsol, hogyan érhetném el felettesemnél, hogy magasabb beosztásba kerüljek?”

Köszönöm, hogy bizalmával megosztotta, s az ön életében alapvető fontosságú kérdésben érdeklő a tanácsom. Leveléből úgy tűnik, két csoportra oszlanak ön körül az emberek. Akiket kiszolgál, jóindulatukért, ön-ről alkotott pozitív véleményükért bármilyen áldozatra képes. A másik oldalon azok, akiknek ön „tanítja” a kiszolgálást, s az ön kiszolgálásával gyakorolhatják eme mesterségüket. Úgy tűnik leveléből, szívesen lépne beosztottjai vállára, hogy jobban elérje az őnt felfelé, magasabb pozícióba segít kezet. Ezen lépéséhez, hogy biztonságos legyen, az eddigieknél sokkal nagyobb körültekintésre van szükség. Nagy tapasztalattal rendelkező ember lévén bizonyára tudja, hogy a féltő, rettegő ember teshelyzete bizonytalan. Izma merevek, feszesek, hirtelen változathoz nehezen alkalmazkodnak, így egyensúlyi helyzetéből könnyen kibillen az ilyen ember, tehát támasznak nem megbízható. S ugye, arról sem feledkeznie meg, hogy a vezető beosztottaitól, általuk kerül arra a helyre, ahol van, s tartja fenn pozícióját.

„VÁGYOM EGY GYERMEKRE”... „Már elmúltam 30 éves, lassan a 40 felé közeledek. Nem sikerült megtalálnom a páromat, s talán, hogy egyre veszedelmesebb közeledek az idő, mikor már nem tudósok gyermekeket szülni, elfogott a pánik. Mindig nagyon szerettem a gyerekeket, de most megőrülök egy gyermekért. Érelődik bennem a gondolat, hogy szülök egy gyermeket — magamnak. Csak az enyém lesz. Nem kérek tartásdíjat vagy gondoskodást az apjától. Jó állásom van, jó anyagi körülmények között élek, nincs szükségem senki támogatására. Érzek magamban annyi erőt, hogy mindent meg tudjak adni a gyermekemnek, amire szük-

sége lehet. Szeretettel, gondoskodást, anyagi biztonságot. Mégis kétségek gyötörnek. Vajon helyesen cselekszem-e?”

Igen, érzem leveléből az erős vágyat célja-eléréséhez, mely már annyit megerősödött, hogy szinte támadásba csap át, az iránt, aki önhöz és leendő gyermekeihez akár kedvesen, szeretettel is közeledni mer. Néhány szempontot ajánlok, mely döntésében segítheti: levele, gondolatmenete végén álló erős érzések — melyek talán a hosszú várakozás feszültségétől telítettek — kimenetele előre ki nem számítható, biztonsággal nem lehet megállapítani, hogy esetleg nem torkollik-e egy gyermeke iránti fokozott féltés — féltékenységbe, mely elzárja majd őt a világtól, amelyben végül is felnőve élni fog. A gyermek egészséges testi és lelki fejlődéséhez anyára és apára is szüksége van. A harmonikus személyiségfejlődés egyik alapfeltétele a teljes család.

„VITA”... „Szeretném megérteni idősebb kollégánomet, akivel egy szobában dolgozom. Régióta van a szakmában, sokat megélt ember. Nagyon jól indult a munkatársi kapcsolatunk. És most! Szinte eltorzul az arca, ha meglát. Nem létezik, hogy a legcsekélyebb dologban is elfogadják azt, amit én mondok neki. Már szinte neveléses, ahogy munkatársaink előtt is ellenkezik velem. Hogy jutottunk el idáig? Valójában nem is tudom. Tekintettel kezdett jó kapcsolatunkra, én lelkesen beszéltem neki azokról az új ismeretekről, melyeket szakmám tanulása során szereztem. Sokszor mondtam, hogy szeret velem beszélgetni, mennyire jó engem hallgatni. S ebben a kellemes munkatársi kapcsolatban egyszer csak mélyen tisztelt kedves munkatársam elkezdett nemet mondani nekem, s most már mindenre nemet mond, még ha azt ismétlem is el, ami előzőleg ő mondta...”

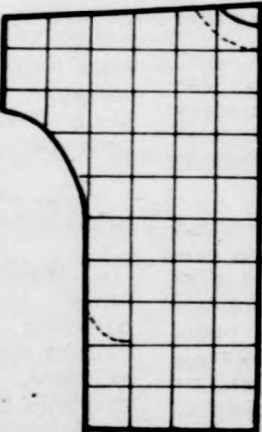
Leveléből úgy tűnik, idősebb munkatársát az ön személye egy számára roppant kellemetlen, kínos dologra emlékezteti. Az új ismeretekről szóló elbeszéléseivel önkéntelenül eszébe jutatta kollégájának tudása hiányosságait. Mintha saját tökéletlenségére figyelmeztette volna ezzel őt, aki valószínűleg nehezen, vagy egyáltalán nem bírja elviselni a kudarcot. A jövőben talán megpróbálhatná alacsonyabb szinten, az ő általa használt szavakkal megbeszélni vele azokat a szakmai dolgokat, melyekben a véleménycsere, az álláspontok egyeztetése feltétlenül szükséges.

Katona Zsuzsanna Sarolta
klinikai szakpszichológus

TÉLI PONGYOLA

A legegyszerűbb pongyola házruha legalább 120 centiméter széles anyagból készülhet, de még jobb, ha erre a célra 140 cm széles anyagot keresünk. Ebben az esetben ugyanis, a házruha ujjá hosszabb lesz, és ez télen sokkal praktikusabb. Az anyag teljes szélességét használjuk fel. Két egyforma darabra hajtogatjuk össze az anyagot, és a melléltel centiméteres (egy kocka 10 cm) beosztás szerint kiszabjuk.

Az összevarrás után a nyakrészt és az ujjakat ferdén vágott csikkal beszegjük. Ebből a fazonból kazakot is varrhatunk. A hosszát természetesen rövidre vesszük és az oldalvarrásnál elkeresztjük. Bordűrös anyagból szebb lesz, mintha egyszerűből varrunk.

AUTÓSOK - MOTOROSOK

Gépjárművezetés hidegben

A hőmérséklet csökkenése, a téli klíma közvetlenül hat a gépjárművezetők teljesítőképességére. Orvosi vizsgálatok bizonyították, hogy a huzamosabb hideg idő hatására csökken az agysejtek teljesítőképessége, mivel mérséklődik az oxigén-anyagcsere folyamata. Márpedig a volán mögött vagy a motorkerékpar nyergében ülő vezetőknek percnként átlagosan 40 döntést kell hozni, és 30 cselekvést kell végrehajtani a közúti forgalomban.

A hidegnek a gépjárművezetőkre gyakorolt hatásával kapcsolatos kísérletek eredményei a kutató orvosokat és pszichológusokat is meglepték. Kiderült ugyanis, hogy már a hőmérséklet viszonylag csekélyebb csökkenése is a látás élességének romlására és a látótér beszűkülésére vezethet. Ezenkívül megnyúlik a reakcióidő, vagyis annak az időnek a hossza, amely az úton felbukkanó akadály észlelése és a fékezés megkezdése között telik el. Tartósabb utazáskor a szervezet hőháztartásában okozott változás az izmok vérellátásában is változásokat idéz elő. Ha a gépjárművezetőnek hirtelen felkiesnie kell valamilyen oknál fogva, az izmok nem engedelmeskednek elég gyorsan, és ez a legrosszabb következményekkel járhat.

Mit tehetünk a veszélyek leküzdésére? Az orvosok azt tanácsolják a motorvezetőknek, hogy ősszel és télen, ha vezetnek, mindig védjék a fejüket és főleg a homlokukat a hidegtől. A kísérletek bebizonyították, hogy a homlokagyi rész erő, lehelése könnyen okoz kieséseket az észlelésben, a gondolkodásban. Azok az autósvezetők — és itt főleg a tehérgépkocsis- és munkagépjárművezetőkre gondolunk —, akiknek a járműve nincs megfele-

lően fűtve, jól teszik, ha a hosszabb téli utakra természetesen valamilyen forró italt — tejet, kávét, teát — visznek magukkal, hogy megfelelően fölmelegedhessenek. Ugyanezt a célt szolgálhatják az óránként, kétóránként tartott néhány perces pihenőszünetek is, amelyek által erőteljes szabadgyakorlatokkal felrészítetik a vérkeringésüket, így biztosítva az agy megfelelő oxigénellátását.

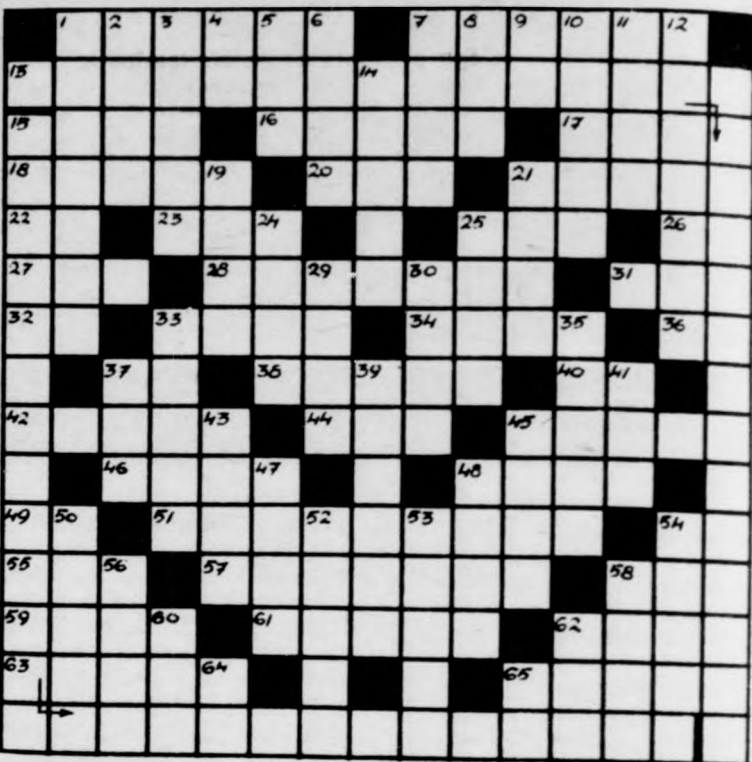
Itt kell szólnunk az utastér — tehérgépkocsinak a vezetőfülké — megfelelő fűtéséről is. Bár a fűtőszerszemet sokan elsősorban mint kényelmi berendezést tartják számon, jelentős szerepe van a biztonságot tekintve is. Többek között azért is, mert a vezető komfortérzete, kényelme a biztonságos vezetés egyik feltétele. Felsőkabát nélkül kényelmesebben lehet vezetni, de csökken a biztonsági öv védőhatása is, ha valaki téli-kabátban csatolja azt magára.

A hidegre forduló idő gyakran okoz megfagyást a vezetőfülkénél. Gyakorta már a fűtés kapcsolóját sem sikerül nyitott helyzetbe állítani. Az ok többnyire az, hogy a nyári hónapokban nem működtetett elzárószelvép elrozsdásodott. Különösen akkor fordul ez elő, ha a hűtőközeg nem speciális hűtőfolyadék volt, hanem víz. A szelvép általában nem javítható, tehát cserélni kell. Hasonló a helyzet a hibás termosztáttal is, amely ugyancsak okozhat fűtési elégtelenséget.

Előfordulhat, hogy az említett hibák egyike sem áll fenn, a fűtés mégis gyenge. Ez többnyire a motor túlhűtését jelezi. Ezért már a fagypontra kerülő hőmérsékletnél ajánlatos hűtőtakarót alkalmazni, amely gyorsítja a motor fölmelegedését, és javítja a fűtés hatásfokát is.

KERESZTREJTVÉNY

MEGNÖTT A CSEND

Tudom, valakit
várnak fenn a fák,
azért harsognak
mint a harosnák...

Aprily Lajos fenti című verséből idézünk; folytatása a vízszintes 13. és függőleges 15. számú sorokban.

Vízszintes: 1. Ritka női név. 7. Tokaji boroshordó. 13. A versidőzet első folytatása. 15. Tó, amelybe az Amu-Darja folyik. 16. Rómán légitársaság. 17. Kedves — angolul. 18. Osztalvány. 20. Egyetemi részleg. 21. Kártyajáték. 22. Kegyebe áll! 23. Kávékeverék. 25. Sérülés. 26. Fenyít. 27. Gázlómadár. 28. Összefüggés jelzője lehet. 31. Állatvilági jegy. 32. Kiejtett betű. 33. Pozitív pólus. 34. Orvos; előszoba. 38. Hozsmérték rövidítése. 39. Kis folyóvíz. 38. Takarmánynövény. 40. Mint a 26. számú sor. 42. Mafra. 44. Lengyel légitársaság. 45. Színművész (Híd-kö). 46. Ételízesítő. 48. A golyva tájszója. 49. NSZK és francia gépkocsik jelzése. 51. Valamit szándékosan és rendszeresen rosszul végző és romboló. 54. Névelő. 55. Világtalan. 57. A falevel min-tázatával ellátott. 58. Női be-cenév. 59. Kerek szám. 61. Tömegközlekedési eszköz népszerű neve. 62. „... atyafiak” (Mikszáth). 63. Tó az NSZK, Ausztria és Svájc határán. 65. Értékesítő.

Beküldendő: a versidőzet.
Határidő: 1985. január 15.

HAL

„Milyen az
„Csodálatos
az apjától az

A fű meg
még egy gon
hátsó részbe
ventilátor f
dühösen felk
már semmit

— Milyen
— Ilyen ko

— A férjem
izmet összet
— Na és?
— Nagyon

Jákob elmo
ben: — Ejjel
gyújtunk a
fagyott tejet

— Főúr, e
— Persze,

Suzi panas
mám a köve
féréit. Ő is s
zasságba.
— De hisze
— Nem, m
férjemnek.

A Müller h
zigazdától.
— Miért ak
— Óh, tud

— Ha továb
hasem lesz n
is mondtam,
tartja az erőt

— Akkor i
sutogja a lá
zik — válasz

ART BUCH

Az apu

A mai gyere
nem érzi a ka
szerűségét. Csak
kok mennyiség
Egyiküknek ser
be, mennyit ál
arra, hogy örö
nekik. Pedig
véssel beürjűk:
gyerekeink
hogy másnap
hassunk a játék
A múlt évben
készletet vettes
csemetemének.
senypálya, min
és Lotus típus
csik. Voltak ra
hidak, viaduk
Szebb ajándék
sem lehet.

Másnap regg
gyerekek: —
nyezünk. Fog
dat.

— Nem ak
szolta.

— Hogyhogy
Tudod, mibe ke
ték?!

— Nincs ked
kezett kerlelhet
— Nem ak
kocsikkal — pá
feleségemnek.

— Az ő t
játsszik, amive
mondta az aszt
— Te mindig
tűzsz vele! —

— Egyedül is
tanácsolta.

— Egyedül u
senyezni csak
het.

A fiam kicsor
rat, amelyet o
lygyekzetten
neki. Kezdem
ólmoktonakát.

— Nem jól
pogta.

— Talán csak
om nálad, h
niuk. Lehűztam
a flottánál.

— De én m
rom!
— En viszo
dom, hogy így k
Bömbölve e
nashkodni az ar

ÚJ év - zenekar

AZ ORION EGYÜTTES
AZ ARANYBIKA HORTOBÁGY TERMÉBEN.

Legyen a vendégünk!

A DEBRECENI KÖZLEKEDÉSI VÁLLALAT
VILLAMOS- ÉS TROLIBUSZVEZETŐI
TANFOLYAMOT INDÍT

1985. január 14-től olyan 20-40 év közötti férfiak és nők részére, akik — legalább a 8 általános iskolát elvégezték, — büntetlen előélettek, — a pályakalkulációs vizsgát megkezdtek, C vagy D kategóriás jogosítvánnyal rendelkeznek előnyben.

A tanfolyam idejére havi 4000,- Ft-ot fizetnek. Jelentkezés és részletes felvilágosítás: Blaháné u. 2. I. 7.

HALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **ÓZV. SZABÓ GYULÁNE** Tancsér Irén nyugdíjas pedagógus, 72 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 8-án, kedden 10 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Szabadság útja 71. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **ÓZV. ZAN MIKLÓS** Pákh Anna 95 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 12.30 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Vargák útja 16. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **LENGYEL JÓZSEF** MAV-nyugdíjas, 63 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 8-án, kedden 12.30 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Szársói F. u. 11. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **FABOS JÓZSEF** Szekeres Zsuzsanna BM-nyugdíjas, 55 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 8-án, kedden 12 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Munkás u. 3. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **KARDOS JÓZSEF** nyugdíjas, 77 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 13.30 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Béke útja 16. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **MÉLY FÁJDALOMMAL TUDATJUK, HOGY ANTAL FERENCNE** Tótfar Anna 85 éves korában csendesen elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 12 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Szabadság útja 71. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **CZEGLÉDI LAJOS** főmérnök, a hajdúszoboszlói Bocska Halászi Tsz nyugdíjas, 73 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 14.30 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Hajdúszoboszló, Túr u. 21. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **BRUKNER ERZSÉBET** 23 éves korában, 1984. december 23-án elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 13 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Szársói Gy. u. 80. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **ELEK BELA** műközezős mester, hosszan tartó betegség után, 70 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 8-án, kedden 11 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 10. II. 12. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **ÓZV. SANDOR FERENCNE** Török Eszter 93 éves korában rövid, súlyos szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 11 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Béke útja 16. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **HOCHVART JÓZSEFNE** Soós Erzsébet 28 éves korában súlyos betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 15 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Görgey u. 10. I. 9. A gyászoló család.

Köszönetnyilvánítás
Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk, KOVÁCS BELANE Kerékgyártó Erzsébet temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatunkban részvételét osztották. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk, ÓZV. SZABÓ GYULÁNE temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatunkban részvételét osztották. Bónusos testvérek.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk, ÓZV. TAJTHY AGOSTONNA temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatunkban részvételét osztották. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk, ÓZV. SZABÓ GYULÁNE temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatunkban részvételét osztották. Bónusos testvérek.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk, ÓZV. TAJTHY AGOSTONNA temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatunkban részvételét osztották. A gyászoló család.

LAKÁS

Első emelet 1 + fél szoba, Hajdú János utca, IV. emeleti, tanácslakásomat 1 + 3 fél vagy 2 + 1 fele, érteklőnbüszetel. „Dj-kert” jellegre a kiadóba.

Ázonnal beköltözhető Poroszlay úti, 53 négyzetméteres, OTP-s önkormányzati lakás. Érteklőnbüszetel. Erteklőnbüszetel. 10-12-es, 17-20 óra között a 22-157-es telefonon.

Tó állapotban lévő garázs, 2 szoba, étkező, szőnyegtervezett lakás eladó. Libakert utca 11. I. em. 3. Erteklőnbüszetel 6 után, hét végén egész nap.

INGATLAN

Megvételre keresek utcai házrészt vagy kis házat műhely céljára. Felújításra szoruló is érdekel! Jellegre a kiadóba.

4 szobás, angol típusú kertés ház garázzsal, stíl-bútorok, egyéb háztartási eszközök. Erteklőnbüszetel. 14-748-as telefonon 8-12 óráig.

Eladó 3 szobás, 01. lakás, Bethlen u. 41. V. 39. Erteklőnbüszetel a helyszínen.

Bocskalkertben, műtőhöz közeli, kétszintes, lakható hétvégi ház eladó. „400 ezer” jellegre a kiadóba.

Eladó a Kulacs u. 26/B szám alatti kis méretű szobás ház 70 négyzetméterrel. Szársói út 24. sz. 2.

APRÓHIRDETÉSEK

Telek 2 átriumház építészre a Nagyerdő eladó. Telefon: 23-246.

Debrecenben, a Bálint pap u. 35. sz. alatti kert, kétszobás, komfortos házrészt eladó. Erteklőnbüszetel. Csillik Dezső, Gyöngyösi-solymos, Bányász u. 20.

4 szobás, angol típusú kertés ház garázzsal, stíl-bútorok, egyéb háztartási eszközök. Erteklőnbüszetel. 14-748-as telefonon 8-12 óráig.

Eladó 3 szobás, 01. lakás, Bethlen u. 41. V. 39. Erteklőnbüszetel a helyszínen.

Bocskalkertben, műtőhöz közeli, kétszintes, lakható hétvégi ház eladó. „400 ezer” jellegre a kiadóba.

Eladó a Kulacs u. 26/B szám alatti kis méretű szobás ház 70 négyzetméterrel. Szársói út 24. sz. 2.

HALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **ÓZV. SZABÓ GYULÁNE** Tancsér Irén nyugdíjas pedagógus, 72 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 8-án, kedden 10 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Szabadság útja 71. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **ÓZV. ZAN MIKLÓS** Pákh Anna 95 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 12.30 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Vargák útja 16. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **LENGYEL JÓZSEF** MAV-nyugdíjas, 63 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 8-án, kedden 12.30 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Szársói F. u. 11. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **FABOS JÓZSEF** Szekeres Zsuzsanna BM-nyugdíjas, 55 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 8-án, kedden 12 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Munkás u. 3. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **KARDOS JÓZSEF** nyugdíjas, 77 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 13.30 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Béke útja 16. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **MÉLY FÁJDALOMMAL TUDATJUK, HOGY ANTAL FERENCNE** Tótfar Anna 85 éves korában csendesen elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 12 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Szabadság útja 71. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **CZEGLÉDI LAJOS** főmérnök, a hajdúszoboszlói Bocska Halászi Tsz nyugdíjas, 73 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 14.30 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Hajdúszoboszló, Túr u. 21. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **BRUKNER ERZSÉBET** 23 éves korában, 1984. december 23-án elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 13 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Szársói Gy. u. 80. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **ELEK BELA** műközezős mester, hosszan tartó betegség után, 70 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 8-án, kedden 11 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 10. II. 12. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **ÓZV. SANDOR FERENCNE** Török Eszter 93 éves korában rövid, súlyos szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 11 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Béke útja 16. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **HOCHVART JÓZSEFNE** Soós Erzsébet 28 éves korában súlyos betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 15 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Görgey u. 10. I. 9. A gyászoló család.

Köszönetnyilvánítás
Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk, KOVÁCS BELANE Kerékgyártó Erzsébet temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatunkban részvételét osztották. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk, ÓZV. SZABÓ GYULÁNE temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatunkban részvételét osztották. Bónusos testvérek.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk, ÓZV. TAJTHY AGOSTONNA temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatunkban részvételét osztották. A gyászoló család.

EXPRESSZ

Másfél szobás, 43 négyzetméteres lakás eladó magas OTP-vel. Megtekinthető hét végén a Dózsa Gy. u. 17. IV. 18. alatt.

Kiadó üres 3 szobás társasház lakás. Erteklőnbüszetel a 20-005 telefonon, egész nap.

Első emeleti 3 szobás + étkező szobával lakásunkat eladó. Erteklőnbüszetel a 20-005 telefonon, egész nap.

Boldogkerben 150 négyzetméteres, 6 éves 135 négyzetméteres, angol típusú, 4 szobás családi ház dupla garázzsal + 100 négyzetméter műhellyel eladó. Gáz, víz, műtő van. „3 millió” jellegre a kiadóba.

Hőfűtés, cserép, utcai kerítés. Trabant-karoszeria, rotációs kapu, lámpafűtés. Bocskalkertben félszobás üdülő 400 négyzetméterrel. Magyar tarka téhen második borjával vemhes, eladó. Telefon: 12-443.

Főbérő nélküli 1-2 szobás, gáz- vagy távfűtéses lakást keresünk, telefonos előnyben. „4500” jellegre a kiadóba.

Homok u. 58. számú ház építési lehetőséggel eladó.

Belvárosban 3 szobás, összkomfortos családi ház két garázzsal, melléképülettel, 110 négyzetméterrel eladó. Erteklőnbüszetel. Szársói út 24. sz. 2.

Külföldi épület üresen, szoba, konyha, spájz, fűtőrendszer, vasárnap. Lahner u. 17.

Albérleti szoba, konyha házaspárnák kiadó. Debrecen, Keresztgy. u. 103.

Külön bejárható távfűtéses, bútorozott szoba fűtőszoba-használattal 2 dolgozó nő részére kiadó. Erteklőnbüszetel 3 óra után. Becskereki S. u. 10. II. 9.

Nagyerdei négyosztós angol sorház építéséhez lehet jelentkezni. „95 négyzetméter + garázs” jellegre a kiadóba.

Családi ház 200 négyzetméterrel, melléképülettel eladó. Bélgány út 3.

Ikerlappás Dacia Renault-motorral és IFA 6 és fél éves, kofferes taxira vizsgázva, 120-120 ezer forintért eladó. Ugyanot; keresek megvételre átírási papírokat. Erteklőnbüszetel 19 óra után, Debrecen, Komlóssy út 24. sz. 2.

Plató ZUK és egy hosszú platós IFA teherautó eladók, mindkettő kétféle műszaki-lyal. Debrecen, Apafi u. 45-47. Erteklőnbüszetel reggel 8-9 óráig.

Warburg Tourist 28 ezer km-rel, megkímélt, eladó. Péterfia u. 52.

2 db 150 kg-os hízó eladó. Határ u. 11.

Eladó 2 db új, 120x120-as ablak, 1 db spájzablak, villanyóra-doboz. Gábor Áron u. 67.

Zomárczott üllőkaták vennék. Telefon: 27-134. Jellegre a kiadóba.

Hálósobabútor, fogasfal, hűzős kiegészítők, reklámváz, gyermekirodaasztal, irattartó eladó. Tekei u. 56.

ALBÉRLET

Főbérő nélküli mini-garzon hosszabb időre bérelnek. „Tócskerti előnyben 85” jellegre a kiadóba.

BÚTOR

Mindenféle szép bútor vételre és eladásra. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

Modern bútorok eladásra. Hatvan u. 27. Sebestyén. Ajánlatokat vételre a 23-673-as telefonon.

Székényorok, hevederek, reklámok, vételek eladásra. Pásti u. 8.

JÁRMŰ

Friss műszaki vizsgával 3 éves Dacia eladó. Erteklőnbüszetel. Szűcs, Komlóssy út 74.

126-os Polski venniék. 3-4 éves. Albert, Kardos u. 8. Telefon: 24-828.

1200-as Zsiguli, több mint 4 éves, sürgősen eladó. Csapó u. 6. I. 14.

Koffer Barkas tehergépkocsi jó állapotban, egyéves műszaki eladó. Szeghalom, Petőfi u. 42.

ÁLLÁS

Interlokkal rendelkező bedolgozókat keresek. Interlock 112 089” jellegre a kiadóba.

Karószerialakatos segéd felvezek. II. Vég, Monostorpályi út 54.

EGYÉB

Komfort gázüzemű lakóház eladó. Erteklőnbüszetel. Eötvös u. 35. Lelez.

Prima kővér gérés eladó. Tégeláskert u. 1. (Helyben levágható)

3 szék fehér, nagy szemű napraforgó eladó. Darabos u. 53.

HALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **ÓZV. SZABÓ GYULÁNE** Tancsér Irén nyugdíjas pedagógus, 72 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 8-án, kedden 10 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Szabadság útja 71. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **ÓZV. ZAN MIKLÓS** Pákh Anna 95 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 12.30 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Vargák útja 16. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **LENGYEL JÓZSEF** MAV-nyugdíjas, 63 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 8-án, kedden 12.30 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Szársói F. u. 11. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **FABOS JÓZSEF** Szekeres Zsuzsanna BM-nyugdíjas, 55 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 8-án, kedden 12 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Munkás u. 3. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **KARDOS JÓZSEF** nyugdíjas, 77 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 13.30 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Béke útja 16. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **MÉLY FÁJDALOMMAL TUDATJUK, HOGY ANTAL FERENCNE** Tótfar Anna 85 éves korában csendesen elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 12 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Szabadság útja 71. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **CZEGLÉDI LAJOS** főmérnök, a hajdúszoboszlói Bocska Halászi Tsz nyugdíjas, 73 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 14.30 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Hajdúszoboszló, Túr u. 21. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **BRUKNER ERZSÉBET** 23 éves korában, 1984. december 23-án elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 13 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Szársói Gy. u. 80. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **ELEK BELA** műközezős mester, hosszan tartó betegség után, 70 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 8-án, kedden 11 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 10. II. 12. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **ÓZV. SANDOR FERENCNE** Török Eszter 93 éves korában rövid, súlyos szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 11 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Béke útja 16. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **HOCHVART JÓZSEFNE** Soós Erzsébet 28 éves korában súlyos betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. január 7-én, hétfőn 15 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termébe polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Görgey u. 10. I. 9. A gyászoló család.

Köszönetnyilvánítás
Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk, KOVÁCS BELANE Kerékgyártó Erzsébet temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatunkban részvételét osztották. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk, ÓZV. SZABÓ GYULÁNE temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatunkban részvételét osztották. Bónusos testvérek.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk, ÓZV. TAJTHY AGOSTONNA temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatunkban részvételét osztották. A gyászoló család.

Pályázati felhívás
igazgatói munkakör betöltésére

A HAJDÚ-BIHAR MEGYEI TANÁCS V. B. IPARI OSZTÁLY PÁLYÁZATOT HIRDET

a Hajdú-Bihar megyei Vegyipari Vállalat
(Debrecen, Erzsébet u. 27.)

igazgatói munkakörének betöltésére.

A kinevezés meghatározott időtartamra létesül, amely alkalmasság esetén megújítható.

Berbesorolás az 5/1983. (XI. 12.) ME számú rendelet 4. sz. mellékletében foglaltak szerint történik. A vállalat „B” kategóriába sorolt, négy telephelyen működik.

TEVÉKENYSÉGI KÖRÉBE TARTOZIK:

- lemez- és acélszerkezeti lakatos munkák végzése, épületgépészeti, vegyipari nyomástartó edények gyártása,
- daraboló, megmunkáló szerszámok gyártása, finomacélárak (háztartási és ipari kések) gyártása,
- könnyű és nehézfémek öntése, megmunkálása, elektrotechnikai berendezések, készülékek gyártása, szerelése,
- műanyag félkész- és késztermékek gyártása.

A MUNKAKÖR BETÖLTÉSÉNEK FELTÉTELEI:

- egyetemi, főiskolai végzettség (műszaki vagy mérnök közgazdász),
- legalább középfokú politikai végzettség, illetve ennek elismerhető képzettség,
- a gépipar területén eltöltött 10 éves szakmai és ötéves vezetői gyakorlat,
- erkölcsi, politikai feddhetetlenség.

A BEKÜLDÖTT PÁLYÁZAT TARTALMAZZA:

- a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, munkaköri besorolását, jövedelmét,
- eddigi munkakörének és tevékenységének felsorolását,
- idegen nyelv tudását,
- kitüntetéseiinek megjelölését,
- részletes önéletrajzot,
- iskolai végzettséget, szakképzettséget, politikai iskolai és egyéb végzettséget tanúsító okiratok hiteles másolatát.

A pályázatot a Hajdú-Bihar megyei Tanács V. B. ipari osztályára (Debrecen, Vörös Hadsereg útja 42—48. 4024)

1985. Január 31-ig kell benyújtani.

A pályázattal, a vállalat tevékenységével kapcsolatos további részletes felvilágosítást ad a Hajdú-Bihar megyei Tanács V. B. ipari osztályán: Makai István főelőadó. Tel.: 17-177/134.

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI TANÁCS V. B. IPARI OSZTÁLY

Felvétele keresünk

kalkulátori tanfolyammal és gépipari gyakorlattal rendelkező előkalkulátort

TANÉRT

1. sz. mechanikai gyáregysége Debrecen, Háman Kató u. 76. sz.

Három műszakos üzembe segéd munkásokat veszünk fel

JELENTKEZÉS

Malomüzem vezetőjénél Debrecen, Apafi u. 42. sz. alatt

Január 6-tól minden vasárnap a tájékozódás gazdag forrása a

Vasárnapi Hírek

Friss hazai és külföldi hírek, fontos információk, színes sporttudósítások, érdekes írások, apróhirdetések — mindez 12 oldalon. Budapestben már szombat este kapható.

Vasárnap az iránytű: a

Vasárnapi Hírek

Ára: 2,80 Ft.

Felvezünk asztalos, autófényszek, gépjárműadó-szerelő, lakatos, hegesztő, csészerező, maros, gumijavító, autószerelő, víz-, fűtés-szerelő szakmunkásokat, valamint kötözőket, valamint gépmunkásokat, villástargonca-vezetőket. Étkész, utazási kedvezmény, férfiak részére munkásszálló biztosítunk, 40 óras munkabéte. Jelentkezés helye a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat, Házgyára, Debrecen, Balmazújvárosi út 10. Megközelíthető a 23-as autóbusszal.

A Debreceni Ingatlankezelő -követítő Vállalat felvétele keres számviteli főiskolai vagy mérlegképes bizonyítvány szakképzésű rendelkező belső ellenőroket. Fizetés meggyezést szerint. Jelentkezés a személyzeti osztályon. Bősözörményi út 68.

A Debreceni Közlekedési Vállalat felvez autóvilágossági szerelőket, járműszerelő lakatosokat, autószerelőket, villanyszerelőket és akkumulátor-szerelőket. Jelentkezés: Blaháné u. 2. I. 12.

A TANÉRT 1. sz. mechanikai gyáregység felvétele keres takarítói munkakörbe nyugdíjas munkavállaló délieltől foglalkoztatásra, valamint teljes munkaidőre állandó délutáni foglalkoztatásra. Jelentkezni lehet: Debrecen, Háman Kató út 76. sz.

A KSZV KOMÁDI KENDERFONÓGYÁRA

felvételt hirdet

nők részére, a gyár új profiljár, két műszakos, fizikai munkakörökre, zsinergyártó gépekre.

Bérezés — a betanulási idő után — teljesítmény alapján.

Igény szerint, korlátozott számban munkásszállást biztosítunk.

JELENTKEZNI LEHET személyesen a gyár üzemgazdasági osztályán.

CÍM: Komádi Kenderfonógyár.

Rek és fu a nag

ZEPPELIN

Több mint fél évtizedre méltó türe kúser. A svájci alatt ragasztott pelin-léghajó ké

KOROSZT

Nem mindenn Brightonban: az gastyánig összeg viselőjét — term egy fénykép ere, hasonló bohóság volt, hogy a ne nek a Guinness-lönös rengevény jelző kis korong

CSAK EGY

S még egy tel, a Texas al Worth szafari-p — sok más hel lóan — a látoga jaikból etethe kat. Nos, a képü tó viziló megle matekos kérdésr nülég nem lehe

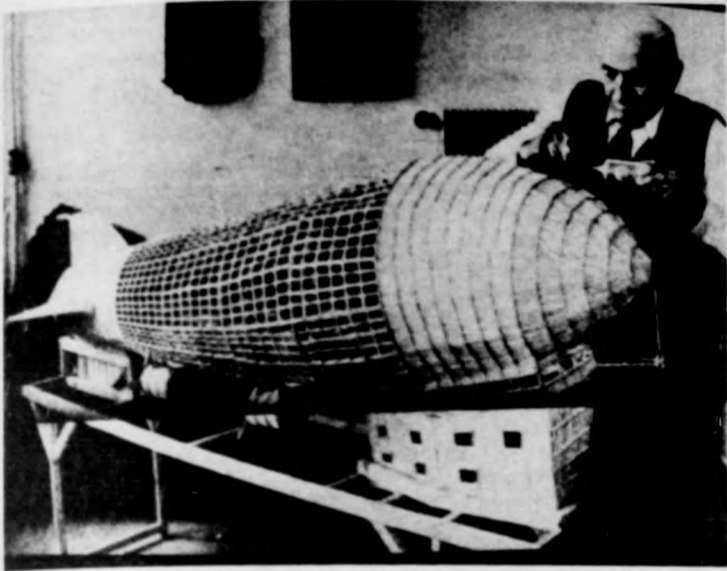
LUXUSBU

Számos rekord amelyet a Néme saud-arabiai ur nyelmes, kaross fürdőszoba, min ható, Daimler-B mondani is fölös litott fel, hiszen

Rekordok és furcsaságok a nagyvilágból

ZEPPELIN — GYUFÁBÓL

Több mint félmillió (!) gyufaszálat használt fel a tiszteletré melő türelmemmel rendelkező, 80 esztendő Albert Küser. A svájci Jegenstorfban élő öregúr potom 3456 óra alatt ragasztgatta össze aprólékok gonddal az egykori Zeppelin-leghajó képünkön látható modelljét.

KOROSZTÁLYOK TALÁLKOZÓJA

Nem mindennapi találkozó szerveztek nemrég az angliai Brightonban: az egy éves csecsemőtől a százéves agastyánig összegyűjtötték minden korcsoport egy-egy képviselőjét — természetesen csak rövid időre, voltaképp csak egy fénykép erejéig. A furcsa rendezvény célja — amint azt hasonló bohóságoknál már megszokhattuk — egyedül az volt, hogy a nem mindennapi esemény révén bekerülhesse nek a Guinness-féle rekordok könyvébe. Képünkön: a különös rendezvény száz résztvevője — nyakukban a korukat jelző kis koronggal.

CSAK EGY HARAPÁST...

S még egy „állati” felvétel, a Texas állambeli Fort Worth szafari-parkjából. Itt — sok más helyhez hasonlóan — a látogatók gépkocsijaikból etethetik az állatokat. Nos, a képünkön látható viziló meglehetősen nyomtatékos kérésének valószínűleg nem lehet ellenállni...

LUXUSBUSZ

Számos rekordot döntött meg a képünkön látható busz is, amelyet a Német Szövetségi Köztársaságban készítettek a száud-arábiai uralkodóháznak megrendelésére. A szuperkényelmes, karosszékű konyhával felszerelt járműben konyha, fürdőszoba, mini-telefonközpont és színes televízió is található. Daimler-Benz, motorja 280 lóerős. Mellesleg — talán mondani is fölösleges — ára is valószínűleg új rekordot állított fel, hiszen körülbelül negyedmillió dollárba került.

D. Kinizsi: irány a Kékes!

A D. Kinizsi őszi idényben jól szerepelt NB II-es labdarúgócsapatának játékosai csütörtökön sportorvosi vizsgálaton vettek részt. Az eredmény: mindenki egészséges, egy kivétellel, ugyanis Makszimt a napokban könnyebb baleset érte — üvegbe lépett —, és egy ideig a maródiak listájára került. Pénteken kora délután szállingóztak a játékosok a sporttelepre, ahol Makray Balázs vezetőedző irányításával, Csende Sándor pályaedző segítségével sor került az új esztendő első edzésére. A szabadban különböző távú futások szerepeltek a programban, és a DMVSC Vághid utcai sportszarnokában is volt foglalkozás. A tavaszi idényre való felkészülés tervének vázlatos ismertetését kértük Makray

EDOSZ-üldöbén lesz az elhelyezés. Kilenc napot töltünk a Mátrában, s délelőttönként a szabadban lesz edzésünk, délutánként pedig a mátraházi edzőtábor sportkabinjában készülünk. Innen hazatérve Debrecenbe továbbra is naponta két edzés szerepel a felkészülési programban. Január végén, februárban előkészületi mérkőzések következnek, melyeknek a programja még nem alakult ki véglegesen, de két MNK-mérkőzésünk is lesz, február 17-én és 24-én — a kiírás szerint.

Reméljük, a D. Kinizsi számára is hasznos lesz a „száraz hidegben” történi erőgyűjtés, felkészülés.

Fülep Kornél

Hét végi sportműsor

Január 5., szombat
Sakk
Hajdúböszörmény, Sillye Gábor Művelődési Otthon 10: Ribli Zoltán nemzetközi sakk-nagymester beszámolója és a Eifenbein Bertalan emlékverseny megnyitója.
Január 6., vasárnap
Asztalitenisz
Irtinyi János Élelmiszeripari Szakközépiskola tornaterme, 8: Debrecen ez évi felnőtt női, férfi egyéni és páros bajnoksága. —Berettyóújfalui MSE (tornaterem, 8:30): Az 1985. évi körzeti felnőtt női és férfi egyéni, valamint páros bajnokság.
Ökölvívás
Debrecen, Simonffy utca 1.C sz. alatti kitanácsterem, 9: A Hajdú-Bihar megyei Tanács V. B. Testnevelési és Sportosztály Ökölvívó Szakszövetségének éves értékelő gyűlése.

Sport hírek Gazdag program a „vaspapucosoknál”

A városi testnevelési és sportosztály, valamint a Lakótelepi Sport Egyesület kispályás teremlabdarúgó-tornát rendez a debreceni csapatok részére. A nevezéseket január 15-ig küldjék be a Simonffy u. 1.C alá, ugyanitt lesz a nyilvános sorsolás január 17-én 15 órakor. Nevezési díj: csapatonként 300 forint. (Egy csapat 12 főből állhat, 2x20 perces mérkőzések lesznek.)

Az LSE debreceni nagypályás labdarúgó-bajnoksága áprilisban folytatódik. A csapatvezetőket írásban értesíti a rendező szerv. Pénteken megkezdte a felkészülést a Szombathelyi Haladás NB I-es labdarúgócsapata. A korábbi esztendőkhöz képest újdonság, hogy a juniorok és a nagycsapat tagjai együtt végzik edzéseiket. — Mindenki egészséges, jókedvűen kezd a munkát — mondta Rátkal László vezető edző. — Hétfőtől napi két edzést tartunk, február 9-én pedig egy hétre Jugoszláviába utazunk, négy mérkőzésre.

A bécsi Stadthalleban folytatódott az osztrák I. osztályú labdarúgó-egyesütségek teremturnája. Az ötödik forduló után a Vienna állt az ére, noha az eddig ott található Austria Wien 3-2 (3-0) arányban verte az Eisenstadlót. Ezen a mérkőzésen Nyilasi Tibor egy gólt szerzett, ezzel a góllövölésen 13 találattal vezet. Őt a Wiener SC játékos Olbrich követi 9 góllal. Az Austria Wien jelenleg a harmadik a sorban.

„KAPÓS” A VIDEOTON

A labdarúgó UEFA Kupában a legjobb nyolc közé került, és mártusban a Manchester Unitedtel mérkőző Videoton értéke a Dukla Prága, a Paris SG és a Partizan Belgrád legyőzésével alaposan megnőtt a nemzetközi porondon. Az MLSZ-től kapott tájékoztatás szerint a székesfehérvári gárda algériai és indiai meghívást kapott. A Videoton Indiában azon a tornán venne részt, amelyen a korábbi esztendőben a Haladás és a Vasas szerepelt. (MTI)

A salakpálya-motorkerékpárosok ezekben a hetekben holt idényüket töltik, legalábbis a versenyeket illetően, viszont elkezdik a felkészülést, teremben és szabadban is, akár a más sportágaké is — Debrecenben is.

Van is mire készülődniük, hiszen az elkészült hazai és nemzetközi versenynaptár szerint szinte nonstop lesz a program, a műsor. Ebben az évben is megrendezik a magyar bajnokságot egyéniben (I. és II. osztályban), párosban, valamint csapatban. Az egyéni bajnokságban osztályozóval kezdődik az idény, Miskolcon, március 23-án és 24-én. Az egyik elődöntőt — április 4-én — Debrecenben rendezik, a másikat — 11-én — Békéscsabán. A bajnoki fordulókat közül a másodikikat szeptember 1-én Debrecenben bonyolítják le. Az egyéni II. osztályú bajnokság 12 fordulós lesz, ezek közül az ötödiket és a tizenkettediket Debrecenben rendezik, július 4-én, illetve október 6-án.

Az országos páros bajnokság hatfordulós lesz, ezek közül a negyedikre Debrecenben kerül sor, mégpedig július 25-én. A csapatbajnokság négyfordulós lesz az idén, ezeket Nyíregyházán, Gyulán, Szolnokon és Szegezen rendezik, tehát Debrecenben nem lesz CSB-forduló.

A nemzetközi meghívások versenyek terében összesen 25 rendezvényt találunk, ezek közül nyolcra — többségükben a Béke-Barátság Kupa keretében — külföldön kerül sor, a többit Magyarországon bonyolítják le. A Debrecenben sorra kerülő viadatok: Magyarország—NDK (április 13-án), nemzetközi meghívásos verseny (május 1-én és augusztus 20-án), Magyarország—Lengyelország (október 19-én). A debreceni salakpálya-motorkerékpáros versenyzők a többi nemzetközi viadalon is érdekeltek, hiszen közülük többen lesznek tagjai a magyar válogatottnak. A 25 rendezvény közt nem szerepelnek a különböző nemzetközi, szokásos vetélkedők aranyisakért, nagydíjakért.

A legrangosabb salakpálya-viadatok 1985-ben is a világbajnoki versenyek lesznek, és

ezekben a magyar — köztük debreceni — salakpályások is érdekeltek. A VB-sorozatban leghamarabb a párosok kezdenek, a selejtezőben egy magyar páros is indul, a döntőt a lengyelországi Rybnikben bonyolítják majd le, június 15-én.

Az egyéni VB négy selejtező csoportja április 21-én vívja a versenyt az elődöntőbe jutásért, melyet ugyancsak négy helyen rendeznek, május 1-én, illetve 5-én. Az egyik selejtező Miskolcon lesz, az elődöntőből nem rendeznek futamot hazánkban. Az európai középdöntőt két helyen bonyolítják le, mégpedig június 9-én a csehszlovákiai Zsarniviceben és Debrecenben. Az Európa-döntőt július 21-én az NSZK-beli Pockingban bonyolítják le, a VB-döntőre pedig augusztus 31-én az angliai Bradfordban kerül sor. Egyéniben kilenc magyar versenyző jogosult a selejtezőben és a középdöntőben rajthoz állni.

Egyéniben a junior kategóriabeliek világbajnokságán négy elődöntőt lesz, valamennyire május 26-án kerül sor, ezek közül az egyikre Nyíregyházán. A középdöntőt két helyen vívják, a döntőre pedig július 14-én kerül majd sor az NSZK-beli Abensbergben.

A csapat VB ez évi küzdelmei közül egyetlen rendeznek Magyarországon. Négy selejtező csoportban egyszerre május 12-én kerül sor az előcsatározásokra, majd a középdöntő következik, június 23-án, az Európa-döntőre július 7-én Lengyelországban, majd a VB-döntőt augusztus 12-én bonyolítják le az Egyesült Államokban, Long Beach-ben. A május 12-i selejtezők során a magyar csapat olasz, jugoszláviai és csehszlovákiai együttes ellen versenyez a továbbjutásért.

Gazdag program várja tehát a debreceni, a magyar salakpálya-motorkerékpáros versenyzőket, szakvezetőket. Az egyre népszerűbb sportágban újabb szép eredményeket várnak az „acélparipák” nyergeben rohanó motorosoktól.

F. K.

Országos karatéverseny

A Lakótelepi Sport Egyesület és a városi testnevelési és sportosztály harmadik alkalommal rendezi meg a nyílt országos A kategóriás karatéversenyt január 13-án, vasárnap 13.30 órától a debreceni városi sportszarnokban. Jegyek keddtől elővételben kaphatók a Csapó utcai Ezeremsterboltban és a

Halköz 6. szám alatt az LSE irodájában. Minden jegy és sportostály harmadik alkalommal mellé a érnnyel belépő mellé az érnnyel belépő egy buletint kapnak, amelyben betekintést nyerhetnek a debreceni kyu-kushinkai klub életébe. A tombolán sportszereket, ajándékokat nyerhetnek és a fődíj egy karaté gi (ruha).

Hetedik hely az IBV-n

Magyarország ifjúsági jégkorong-válogatottja befejezte szereplését a lengyelországi IBV-n. A magyar fiatalok rangadón 5:1 (1:0, 1:0, 3:1) arányban legyőzte Csehszlovákiát. Az IBV-győztes együttes fölényre jellemző, hogy játékosai a 60 percből tizenhatot büntetőpádon töltöttek ezen a mérkőzésen, de jelentős emberhátrányukat — csehszlovák oldalán mindössze négy perc volt a kiállítások száma — hősiesen „kivédekeztek”. A torna legeredményesebb góllövője a csehszlovák Mihalek volt tíz találattal. (MTI)

Ebben a csoportban a zárótalálkozón a Koreai NDK 6:4 (3:1, 2:1, 1:2) arányban bizonyult jobbnak Bulgáriánál. Ily módon — amint azt a PAP lengyel hírügynökség közölte — kialakult az „alsóház” végső sorrendje: 5. NDK, 6. Koreai NDK, 7. Magyarország, 8. Bulgária.

Irány: Warendorf

A magyar férfi kézilabda-válogatott játékosai megkezdtek a „visszaszámlálást”. A norvégiai „B” csoportos világbajnokság (február 19.—március 3. között) lesz az esemény rajtjág másfél héttel van...

A kerettagok vasárnap találkoznak, s még ezen a napon Warendorfba utaznak. Az edzőmérkőzések mellett napi három edzés szerepel műsoron. Biztos, hogy zárás-ként Dortmundban egy villámturnán vesz részt a magyar együttes.

Kovács László vezető edzővel a tervek szerint 14 játékos tartott volna az edzőtáborba, de a veszprémiéknél töltője, Gyurka a napokban megsérült. A kerettagok: Oross, Jegenyész (kapusok), Horváth G., Iváncsik, Vura, Kovács P., Marosi, Polgár, Óri P., Zsódi, Balogh, Kovács M., Lele.

Érdeklőség: a tatabányaiak kapusa, dr. Hoffmann — ő volt 1984. legjobb kézilabdázója — pihenőt kapott. Az ő helye viszont már biztos a Norvégiába utazó együttesben. A szakvezetők keresik kapusútsáit, ezért a győri Oross a túra második felében klubtársa, Horváth Zs. váltja fel.

A válogatott a tervek szerint január 15-én érkezik hazra, egy nappal később pedig már Mátraházán folytatja a felkészülést. (MTI)

Nyílt maratoni futóverseny

Március 16-án 29. alkalommal rendezik meg Szegeden a hagyományos nagy nemzetközi futóversenyt, amelyen az országos bajnoki cím sorsa is eldől. A legjobbak itt fejezik be vetélkedésüket a hirosimai Világ Kupán való részvétel jogáért.

Mint arról Babinyecz József, a válogatott hosszútávú futók szakvezetője az MTI-nek beszámolt: idén a sze-

gédi maratoni úgynevezett nyílt futóverseny, tehát az igazolt versenyzőkön kívül a hosszútávú futás amatőr kedvelői is rajthoz állhatnak. Ráadásul bővül a műsor, a maratoni belül 20 km-es versenyt is rendeznek, utóbbi elsősorban a férfi ifjúsági és a női junior futóknak kínálna lehetőséget a minősítés eléréséhez, de az egyesületen kívüliek ezen a rövidebb távmon is indulhatnak. (MTI)

Piaci árak

Table with 5 columns: Item name, Debr., H.-bősz., H.-nán., B.-újfalú. Lists various agricultural products and their prices.

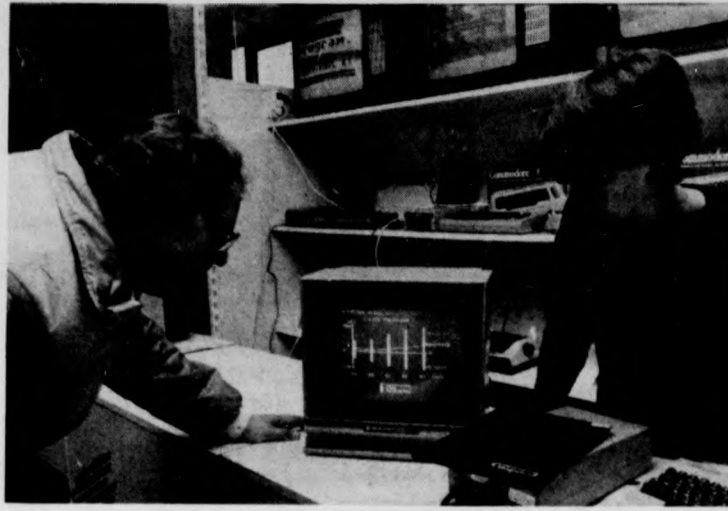
Félreértés szánkóügyben

— Halló! Szánkója van? benne, hogy nem kap már szánkót? — Nekem nincs. — Nem is volt? — Mérget innék rá. — De... Nagyon régen. Ugyanis nyugdíjas vagyok. — Vár mostanában? Mellesleg, nem a sport-szerbolt, hanem magánlakás. — Már nem. — Hát kérem, ez felháborító! Itt a hó, a tél. Biztos.

D. K. K.

ÁLLATORVOSI ÜGYELET. Debrecenben szombaton reggel 6 óráig Dr. Márkus István (Debrecen, Nagyterületi krt. 24., telefon: 22-194), vasárnap reggel 6 óráig Dr. Bernád Ernő (Debrecen, Arany János u. 52., telefon: 10-831) lesz az ügyeletes állatorvos.

ZENEKEDVELŐKNEK. A Magyar Görldülöcsapágó Művek ifjúsági klubja (Debrecen, Hajnal u. 16. szám) ismét megnyitja kapuit. Január 7-én 17 órai kezdettel a klub sztereó szekciójában várja az igényes zenekedvelőket. A klub ezután minden hétfőn ugyanabban az időben tart nyitva.

SZOFTVER ÁRUHÁZ BUDAPESTEN

A Skála Budapest Nagyrúhá második emeletén a közelmúltban nyílt meg az ország első szoftver áruháza. A Commodore-64 mintájú személyi számítógépre elkészített programokat a gazdálkodó szervek kitűnően hasznosíthatják a közkeletű szervekben és az anyagnyilvántartásban (MTI-fotó: Varga László felvétele — KS)

Egy forint adósság

Ezúton tisztelettel közlöm a DKV illetékesével, hogy január 4-én a kora délutáni órákban szabálysértést követtem el. Jegy nélkül utaztam a debreceni villamoson az Aranybikától a Kossuth Egyetemig. Eme galád tettemek oka a következő:

Bérletemet otthon felejtettem. Villamosjegyet akartam venni a Csapó utca elején levő trafikban, amely azonban szabadság miatt (?) zárva tart. Jegyvet kerestem a Vörös Csillag csemegeáruház előtti bódében, ahol már sokszor vettem. Most közölte az eladó, hogy a jegyárúsítást megszüntették, mivel a közelben felszerelték egy jegyautomatát. Odamentem. Nem működött. Időre kellett az egyetemre érnem. Felszálltam hát a villamosra jegy nélkül. (Sokadmagammal!)

Tisztelettel kérek, nem az-e a legjobb megoldás, ha a város szivében minél több helyen állandóan lehet villamosjegyet kapni? Ha ez a legjobb, miért nincs így? Kinek áll érdekében a mostani állapot? Válasz nem a lapban várok, hanem a trafikokban, újságosoknál s minden más elképzelhető helyen, ahol vállalják a jegyárúsítást.

Az egy forint adósságot pedig kérem levonni OTP-hiteleszámlámról. Kamatot és kamatos kamatot, valamint büntetést azonban nem fizetek. Büntetni ugyanis másokat kellene...

(If)

HÍREK

HÍRSZERKESZTŐ: BODA LÁSZLÓ — TEL.: 12-144

IDŐJÁRÁSJELENTÉS.

Előrejelzés az ország területére szombat estig: Átmenetileg erősen megnövekszik a felhőzet, hózáporok várhatók. A délnyugati, majd északi, északnyugati szél megélénkül, szombaton a Dunántúlon időnként megerősödik és hófúvásokat okoz. Folytatódik a szokatlannul hideg idő. A legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton -5 fok körül várható. (MTI)

1985. JANUÁR 5., SZOMBAT SIMON NAPJA A Nap két 7.32 — nyugszik 16.07 órakor

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Száz évvel ezelőtt, 1885. január 5-én született, és 65 éves korában, 1950 októberében halt meg Jachik Almos grafikus, iparművész és művészeti író. Egész fiatalon megnyitott rendkívül rajzterettségű. 1906-ban Budapestben, a Képzőművészeti Főiskolán szerzett tanári oklevelet; ezt követően több mint 12 esztendőn át az Iparrajziskolában volt tanár, miközben 1909-től vezette az Iparrajziskola könyvtárát műhelyét is. A Magyar Tanácskörtársaság idején, 1919-ben az iskolai direktorium tagja volt, majd 1920-ban haladékos szellemű magániskolát nyitott. A további években egybeeső bankjegyet tervezett, 1935-től pedig Nemzeti Színház részére színpadi díszlet- és jelmeztervezést készített.

JAPÁNBAN JÁRTAM címmel tart vetített képi előadást Juhani Nagy János, a Napló munkatársa a derecskei művelődési központban január 7-én 18 óra 30 perces kezdettel.

KERTBARÁTOKNAK. A Mathiasz klub január 7-i foglalkozásán tájékoztatást adnak a tél végi mechanikai és vegyszeres növényvédelemre való felkészülésről. Az előadás a Kölcsey Művelődési Központban lesz 18 órai kezdettel.

SZÉLMOTOROS KUTAK. Olyan erdei itatókat készítettek Fejér megye több vadgazdaságában, amelyekbe a vizet szélmotor húzza fel. A berendezés különösen hasznos a mostani kemény hidegben, mivel az erdők természetes vízforrásai be vannak fagyva. A szélmotoros kutak igen megbízhatóan működnek.

A VILÁGJÁRÓK SOROZAT KERETÉBEN Kaliforniáról tart előadást dr. Kárpáti László, a Kölcsey Művelődési Központ konferenciatermében január 6-án 17 óráig.

A lottó nyerőszámai: 43, 47, 59, 63, 84

PROGRAMOK

Debrecen Január 5., 15 óra: Tündérszép Ilona (mesefoglalkozás) a Kölcsey Művelődési Központ gyermekjászójában.

Január 6., 10 óra: Mesedvar. Készült Ilbolya és a Tappancs duó zenés gyermekműsora a Kölcsey Művelődési Központ báb-színházterében.

15 óra: Kisfilmek gyerekeknek — a Hatvani tereben.

18 óra: Videóiskola 22 óráig a tanteremben.

A MI ISKOLÁNK címmel dokumentumfilmet vetítene a hajdúszoboszlói Bocskai filmszínházban január 7-én 14 órai kezdettel. A Mi iskolánk szokatlanul nagy lélegzetű dokumentum a magyar oktatási és nevelési rendszer súlyos gondjairól, ellentmondásairól. A filmről január 10-én 14 óra 30 perces kezdettel vitát rendeznek a művelődési központ 1. emeleti klubterében, melyen részt vesz Magyar József filmrendező.

LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT. Éjjel-nappal mindennap hívható Debrecenben a lelkisegély-szolgálat a 12-165-ös telefonszámon.

INGYENES JOGI TANÁCSADÁS TARTANAK a bíróság KISZ-szervezetének tagjai január 7-én, hétfőn fel 6 órai kezdettel a Kölcsey Művelődési Központ felnőttnevelési stúdiójában.

KÖZLEMÉNYEK

"En teszem, 5 teszi..." címmel a Radnóti Színpad vendégjátékában Schütz Ila és Balázs Péter zenés műsorát láthatják január 8-án 20 órai kezdettel az Új Vigadó étteremben. (x)

A Magyar Autóklub Szervezete az alábbi társasut ajánlja gépkocsival utazók részére: Ungvár — Munkács február 26-28., Bécs február 21-23. Jelentkezéseket várják: Kossuth u. 5. sz. alatti irodában (Gambrium átjáró) vagy a 14-44-es telefonon. (x)

Az AFOR (tájékoztató) szerinti a Debrecen, Miképpérsi úti és a berettyóújfalui (42-es út) töltőállomásokon 1985. január 8-tól a dízel üzemű gépjárművek számára, a közlekedés és magán személyek tüzelőanyagát történő kiszolgálása megszűnik. A fogyasztók a felsorolt árukat a többi töltőállomáson megvásárolhatják. (x)

Fogászat magánrendeléseim ideje megváltozott. Dr. Tanczos Lajos fogszakorvos, Debrecen, Szegecs u. 4. Új rendelési idő: kedd, csütörtök 17-19 óráig. (x)

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIO

MOZI Január 12., szombat 19 óra: Szabad szél — Maróthy-b. Január 11., péntek 19 óra: Tudós nők — bérlet-szünet. Január 12., szombat 15 óra: Tudós nők — bérlet-szünet. Próbászínpad Január 14., hétfő 15 óra: Kóc Gerzson — bemutatott előadás.

TELEVÍZIÓ SZOMBAT BUDAPEST, 1.: 8.28 Műsorismertetés, 8.30 Tévétorna, 8.35 Nasa Obrazovka. A szegedi körzeti stúdió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora, 8.55 Csipike, az óriás törpe. Bábfilm, 9.55 Tizen Tullák Társasága (ism.), 10.45 Fialak pályaközben. A szerző-készítő, 11.05 Forró szél, Jugoszláv tévéfilmsorozat, 4. rész (ism.), 12.05 Keresztkereszt, Fejtörőjáték (ism.), 12.30 Képzőművészet, 14.53 Műsorismertetés, 14.55 "En táncolnék veled...", A szamba (ism.), 15.05 Cimboraság, Horgas Béla, 15.50 Gátársor, II. VII. rész, 16.10 Játékos időtöltések. NSZK—kanadal—francia rövidfilmsorozat, 11. rész, Izland, 16.35 Hírek, 16.40 Gép-rádó dióhéjban, 17.10 Egy pár cipő sok-sok kilométerre, Olasz tévéfilmsorozat, IV. I. rész, 18.05 Nemzetközi tévészakácskönyv, 18.20 Képzőművészet, 18.25 Tájak, városok, emberek, 18.55 Reklám, 19.10 Tévétorna, 19.15 Esti mese, 19.30 Tv-híradó, 20.00 Vers — mindenkinél. Lesznai Anna; Szarkaláb, 20.05 Csapda, Francia film, 22.00 A hét műtárgya, Ferenczy Károly: Hegyi beszéd, 22.05 Szabó István-sorozat, Válogatás a rendező rövidfilmjeiből, Koncert: Te (szerelmesfilm); Álom a házról; Város-terkép (Budapest), 23.00 Tv-híradó, 3.

SZÍNHÁZ Január 5., szombat Csokonai: 10 óra: Két úr szőlőjára Horváth Á.-b. 19 óra: Varázsvuola Csokonai-b. Csokonai Színház Január 8., kedd 15 óra: Két úr szőlőjára 109. sz. Székely Képző Int. 19 óra: Két úr szőlőjára Péchy M. Szakközép Isk.

Január 9., szerda 19 óra: Varázsvuola — Szentpéteri-b. Január 10., csütörtök 19 óra: A fekete ember — Fazekas-b.

Január 11., péntek 19 óra: Varázsvuola — Varsányi-b. Január 12., szombat 19 óra: A fekete ember — BIOGAL-b.

Január 14., hétfő 19 óra: Az ügynök halála — bérlet-szünet. Műv. Központ Január 10., csütörtök 19 óra: Szabad szél — Lendvay-b.

12.30 Déli zeneparádé, 13.20 Népzenei példatár, 13.30 Stabilitás és rugalmasság az élelmiszer-gazdaságban, 14.00 Hírek, Időjárás, 14.05 Műsorismertetés, 14.10 A hét embere, 14.20 Mindennapi iradalmunk, 14.50 Daniel Safran gondolkodik, 15.10 Új zenei újság, 15.54 Reklámparádé, 16.00 168 óra, 17.30 Népdalelőadók hangalbuma, 18.15 Hol volt, hol nem volt..., 18.25 Mai könyvajánlatunk, 18.28 Műsorismertetés, 18.30 Hírek, Időjárás, Sport, 18.45 Rádiójáték, 19.41 Weber: A büvész vadász. Háromfelvonásos opera, 22.00 Hírek, Időjárás, Sport, 22.15 Európa hangversenyteremből, A Bajor Rádió szimfonikus zenekarának hangversenye, 23.43 Kórusműsora, 24.00 Hírek, Időjárás, 0.10 Toronyzene, 0.25 Himnusz, 0.30 Magyar és idegen nyelvű vízjelző szolgálat.

UVÁRGY: 16.45 Rizszem. Tévéték, 1-2. rész, 19.00 Híradó, 19.35 Örsz tél, Fesztivál, zárókoncert, 20.50 Hírek. VASÁRNAP BUDAPEST, 1.: 8.28 Műsorismertetés, 8.30 Tévétorna, 8.35 Óvodások filmmúsora, 8.55 Fehér farkasok, NDK kalandfilm, 10.30 Sísuli, V.3. rész, 10.45 "En táncolnék veled...", A mambo, 10.55 Képzőművészet, 11.00-12.00 Zenebutik, 14.03 Műsorismertetés, 14.05 A Központ, 14.10 Reklám, 14.15 Hazárd megye lordjai, Amerikai tévéfilmsorozat, X.5. rész, A mozgó játéklabda, 15.00 Műsorainkat ajánljuk, 15.25 A Kamobinak Népköztársaság nemzeti ünnepe, 15.45 Reklám, 15.50 Nemzetközi szüroverseny, 17.05 Vasárnapi muzika, 17.55 Hírek, 18.00 Delta, 18.25 Reklám, 18.40 Tévétorna, 18.45 Esti mese, 19.00 A Hét, 20.00 Hírek, 20.05 Tűz és víz, Amerikai kalandfilm, 21.30 Sport híradó, 21.40 Kapcsolat, 22.20 Hírek. BUDAPEST, 2.: 19.53 Műsorismertetés, 19.55 Képzőművészet, A canterville-i kísértet, Zenés játék, 21.29 A restaurálás; kulturális műsor, 21.05 Reklám, 21.10 Nyúl a kalapban és egyéb történetek, NSZK tévéfilm, 22.50 Képzőművészet.

POZSONY, 1.: 8.30 Gyermekeknek, 10.40 Radar, Honvédelmi magazin, 11.00 Zemán órnagy esetei, 12.50 sorozat, 12.20 Zenei krónika, 12.55 Nemzetközi szüroverseny, 16.35-18.10 A Horduba család, Cseh film, 18.20-19.10 Zenés szórakoztató műsor, 19.30 Tv-híradó, 20.05 Mentőköcsi, 20.50 Kulturális műsor, 21.35 Sport híradó, 21.50-22.30 Nemzetközi brnói zenei fesztivál 1984-ben.

UNGYVÁR: 17.00 (hét) kért koncert, 17.35 A évzemelem 40. évfordulója előszöveik 15. borkor törze, 19.00 Híradó, 19.35 Rahmanvinov: II. szám, 20.05 20.25 Labdarúgószemle, 20.55 Hírek.

RÁDIO

KOSSUTH: 4.30-7.59 Jó reggelt, 8.00 Hírek, Időjárás, 8.05 Műsorismertetés, Kb. 9.15 Mai kulturális programok, 8.25 Családi tükör, 8.55 Reklám, 9.00 Szines muzika, 10.00 Hírek, Időjárás, 10.05 Ismét — a javából! 12.00 Déli krónika.

VASÁRNAP

KOSSUTH: 5.00-7.17 Előttünk a vasárnapi, 7.17 Elvonásban, 7.41 A Közforgalmat tájékoztatója, 7.52 Műsorismertetés, 8.00 Hírek, Időjárás, 8.05 Ut kontinens hét napja, 8.20 Enek-szóló, muzsikával, 8.50 Reklámközpont, 8.55 Vallomások